Slovenská advokátska komora

4 2018

Ročník XXIV | Vydáva Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava | www.sak.sk

bulletin slovenskej advokácie

ANKETA

Najlepší právnický časopis v ČR a SR

Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázniky

Ne)spočívanie premlčacej lehoty a rozhodcovský súd, ktorý nemal právomoc rozhodovať

Ochrana tehotných žien v Zákonníku práce a v aktuálnej judikatúre Súdneho dvora EÚ

Obsah

Aktuálne

2 **ROZHOVOR**
Želám si, aby táto vláda prispela k upokojeniu situácie v spoločnosti
Mgr. Gábor Gál
4 **DISKUSIA**
Zaručená konverzia „obojsmerne“
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
5 Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*

Články, štúdie

6 Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázniky (1. časť)
Rozsah prokurátorského „dozoru“ – oprávnenie vykonávať vyšetrovacie a iné opatrenia
JUDr. Anna Ondrejová, LLM
10 (Ne)spočívanie premlčacej lehoty a rozhodcovský súd, ktorý nemal právomoc rozhodovať
JUDr. Marek Maslák, PhD.
17 Ochrana tehotných žien v Zákonníku práce a v aktuálnej judikatúre Súdneho dvora EÚ
prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.
JUDIKATÚRA
25 Bilaterálne investičné dohody a právo Európskej únie
28 Preukazovanie vzniku nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci

Advokácia

SAK
30 Z marcového zasadnutia P SAK
31 Pýta(j)te sa predsedníctva
32 Povinnosť advokáta zdržať sa neprimeraných hodnotiacich úsudkov vo svojich vyjadreniach
ZAHRANIČIE
36 Rakúska advokácia – bedlivý strážca právneho štátu
42 E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície (2. časť)
Právne predpisy a judikatúra
44 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
47 Porušenie vyživovacej povinnosti advokátom ako disciplinárne previnenie
49 XXVI. Karlovarské právnické dny 14. – 16. 6. 2018
51 *Bulletin advokacie* prináša...
53 Ponuka stáže v Spolkovej republike Nemecko
53 Advokátska stáž v Paríži 2018

Zaujímavosti

54 Nad stanoviskem České advokátní komory k vládnímu návrhu Ústavy ČR z roku 1992
JUDr. Miroslav Sylla
69 **LITERATÚRA**
58 Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek – nestor slovenskej advokácie
JUDr. PhDr. Stanislav Balík

59 Tretie stretnutie advokátov v slovensko-maďarskom pohraničí Ostrihom, 25. mája 2018 (Pozvánka)

Milé kolegyne, kolegovia,

myslím, že sa všetci zhodneme na fakte, že našou spoločnosťou hýbu v týchto časoch intenzívne právne, technické a spoločenské zmeny. Tieto zmeny majú svoje prirodzené účinky a dôsledky, na ktoré sa rozumne konajúci snaží pripraviť a reagovať. Takáto príprava a reakcia má však aj svoje ekonomické dôsledky. Aj to je dôvod, prečo sa Vám prihováram mimo plánu rozvrhnutia úvodníkov.

Predsedníctvo spolu s kanceláriou komory a nezávislými audítormi priebežne sleduje a vyhodnocuje ekonomické zdravie komory, ktoré, obrazne povedané, napriek dobrej imunite práve prekonáva – dúfajme – časovo obmedzenú chrípku. Tá sa prejavila v hospodárení za obdobie minulého roka stratou spôsobenou najmä vyššími nákladmi na digitalizáciu (napr. cca 72 eur za certifikáty a advokátsky preukaz za každého advokáta), investíciami do projektov (napr. program zaručenej konverzie cca 52 eur za každého používateľa), vyššou réžiou a nákladmi na mimoriadne položky (napr. konferencia advokátov), ako bolo predpokladané v rozpočte.

Kľúčové problémové otázky sú vďaka dobre nastavenému a nezávisle kontrolovanému systému sledovania včas aj analyticky pomenované. Aj napriek presnej identifikácii však nevieme všetky zvýšené náklady zo dňa na deň zmeniť bez toho, aby sa rozhodnutie nedotklo bežného výkonu povolania advokáta. Príkladom je financovanie programu zaručenej konverzie z peňazí nás všetkých do konca kalendárneho roka. Napriek konzervatívnemu rozpočtovaniu má preto vývoj hospodárenia v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami negatívny trend spôsobený najmä veľkým množstvom malých vyššie spomenutých poplatkov.

Predsedníctvo komory spolu s revíznou komisiou a kanceláriou komory sa z týchto dôvodov rozhodlo opätovne racionálne pomenovať nevyhnutné činnosti komory potrebné na normálne fungovanie (napr. zriadenie regionálnej kancelárie v Košiciach) a tie, ktoré sú užitočné, ale možno menej efektívne (primeraný počet členov poradných orgánov komory). V rámci racionalizačných opatrení navrhnem prehodnocovať aj už schválené nákupy zariadení (napríklad výmenu 10-ročného auta, ktorá sa môže javiť nevyhnutná) a prípadne vyhlásenie nových výberových konaní.

Dovoľte mi ubezpečiť Vás, že s nezamýšľanými dôsledkami pôvodne dobre myslených procesov reagujúcich na realitu sa vysporiadame racionálne a nie iba racionalizačne tak, ako sa na dobrého hospodára patrí.

JUDr. Tomáš Borec
predseda SAK

Foto na obálke Vladislav Zigo

ROZHOVOR

Želám si, aby táto vláda prispela k upokojeniu situácie v spoločnosti

V aprílovom čísle Bulletinu slovenskej advokácie sa rozprávame s novým ministrom spravodlivosti SR ***Mgr. Gáborom Gálom.***

■ Vláda získala dôveru s prakticky rovnakým programovým vyhlásením, ako v roku 2016. Čo považujete z hľadiska rezortu justície za jeho najdôležitejšie časti?

Treba si asi uvedomiť, v akej situácii, v akých súvislostiach vznikala táto vláda. Máme tu novú vládu, ale stále tú istú vládnu koalíciu. Táto nová vláda vrátane mňa v pozícii ministra spravodlivosti dostala šancu. A táto nová vláda musí túto šancu využiť. Ak ju nevyužijeme, budeme tam, kde sme boli. To, čo považujem za kľúčové je dať odpoveď na to, čo túto situáciu spustilo. Stala sa tu vražda. Sme povinní urobiť všetko preto, aby ľudia verili, že táto vražda bude riadne vyšetrená. Bez ohľadu na výsledok vyšetrovania. A druhá veľmi vážna vec a veľká výzva je pracovať na dôvere v politický systém. Veľmi si želám, aby táto vláda prispela k upokojeniu situácie v spoločnosti. Za seba hovorím, že chcem robiť na tom, aby sme krok za krokom vrátili dôveryhodnosť inštitúciám a systému ako takému.

A čo sa týka Programového vyhlásenia vlády, ja sa môžem oprieť o naozaj dobrý základ. Most-Híd mal a má dobrý program – za seba hovorím predovšetkým o kapitole Právny štát Občianskej vízie a o jej zhutnenej verzii v podobe Protikorupčného balíčka, s ktorým sme boli aj v kampani pred voľbami v roku 2016. Aj preto sa nám podstatnú časť vecí z neho podarilo preniesť do Programového vyhlásenia vlády. Máme sa teda o čo oprieť. Neznamená to, že nemusíme rokovať a získavať pre naše návrhy širšiu podporu. Naopak, môžeme si dovoliť ísť aj do možno niekedy nepríjemnejších sporov a odvážnejších riešení. Som veľmi rád, že naše priority sa dostali v konkrétnej podobe do Programového vyhlásenia vlády. Náš protikorupčný, regionálny a menšinový balíček je dôležitou súčasťou tohto dokumentu. Za takisto dôležité považujem jednoznačné proeurópske a proatlantické smerovanie Slovenska a cieľ byť aktívnym a dôveryhodným partnerom či už v rámci EÚ alebo NATO.

■ Čomu budete prikladať najväčšiu prioritu vy osobne?

Ministerstvo spravodlivosti som prevzal po svojej straníckej kolegyni Lucii Žitňanskej. Prácu ministerstva som sledoval a viem, že nasadám na dobre rozbehnutý vlak. Z priorít, na ktoré sa chcem sústrediť, môžem vypichnúť najmä novú úpravu policajnej inšpekcie a tiež voľbu policajného prezidenta, ktorú, samozrejme, riešim v spolupráci s ministerstvom vnútra. V podstate hneď po menovaní sme sa začali rozprávať o tejto téme s novým ministrom vnútra, aby sa veci mohli pohnúť dopredu. Rovnako sa chcem vrátiť k diskusii o nových pravidlách voľby kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR. V tejto otázke je potrebné konať naozaj rýchlo, ak sa má 9 miest na ústavnom súde, ktoré sa onedlho uvoľnia, obsadzovať už podľa nových prísnejších pravidiel. Z opatrení pre zefektívnenie justície sa chcem sústrediť na zlepšenie fungovania obchodného registra. Ide o rad opatrení, ktoré môžu jednak odbremeniť súdy od administratívnej agendy a zároveň prispieť aj k významnému zlepšeniu podnikateľského prostredia. V neposlednom rade sa chcem vrátiť

k riešeniu vyše trojmiliónového balíka tzv. starých exekúcií, ktoré po zmene pravidiel v Exekučnom poriadku zostali ležať na súdoch. Ten balík starých exekúcií ležiaci na našich súdoch predstavuje a aj ďalej bude predstavovať pre súdy záťaž, ktorej sa treba čím skôr zbaviť. Toto považujem za veľmi dôležitú tému, ak máme hovoriť o spružnení a zefektívnení chodu súdov.

■ Napriek tomu, že ste z rovnakej strany ako predchádzajúca ministerka spravodlivosti a ste viazaný rovnakými programovými prioritami, je niečo, čo plánujete zmeniť v oblasti vedenia rezortu?
Nateraz žiadne výrazné zmeny nechystám. Po oboznámení sa s detailmi chodu ministerstva možno nejaké zmeny nastanú. Rokujem so všetkými inštitúciami, ktoré sú priamo pod gesciou ministerstva spravodlivosti, ale aj ostatnými v rámci rezortu ako je Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR, všeobecné súdy, zástupcovia stavovských organizácií. Na základe týchto rokovaní dolaďujem tie legislatívne zámery ministerstva, ktoré sú už rozpracované, alebo sa pripravujú.

■ Z hľadiska systému ochrany základných práv a slobôd bude mať do budúcna významný vplyv výsledok aktuálnych diskusii o požiadavkách na kandidátov sudcov Ústavného súdu SR. Aký je Váš názor na túto problematiku?
Považujem za absolútne legitímne, že sa otvárajú debaty, ako budú tieto voľby vyzerať, ako sa zmení proces výberu kandidátov. Bezpochyby je za tým aj aktuálna spoločenská situácia. Ale zároveň aj fakt, že čas na dohodu na nejakých zmenách pre výber kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR sa nám kráti, pretože na jeseň by sme mali voliť 18 kandidátov na 9 sudcovských miest, ktoré sa na jar budúceho roka uvoľnia. A v neposlednom rade tie debaty o tom, ako bude proces výberu kandidátov vyzerať určite súvisia aj s tým, že všetci máme ešte v živej pamäti situáciu, kedy sme na ústavnom súde mali neobsadené miesta, pretože obsadzovanie týchto miest bolo predmetom rozhodovania Ústavného súdu a následne rozhodovania ústavných inštitúcií, predovšetkým prezidenta. Asi sa zhodneme na tom, že keď hľadáme sudcov Ústavného súdu, tak hľadáme odborníkov na strane jednej (a samozrejme sa môžeme rozprávať, či to majú byť odborníci len na ústavné právo alebo aj odborníci z inej oblasti). A zároveň hľadáme osobnosti, ktoré dávajú garanciu nezávislosti Ústavného súdu a nestrannosti jeho rozhodovania. Navyše, hľadáme ešte k tomu renomovaných odborníkov, to znamená ľudí, ktorí majú dobré meno medzi právnikmi. Treba ale povedať, že ani tí najrenomovanejší odborníci, ktorí svojou osobnosťou garantujú nestranný a nezávislý výkon rozhodovania na ústavnom súde, nie sú bez názoru a bez hodnôt. Diskusia o tom, že treba zadefinovať kritériá na kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR podrobnejšie, je absolútne legitímna a aj potrebná. Nie je to už o tom, ako zabezpečiť rovnováhu moci, ale o tom, ako zabezpečiť istú kvalitu kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR. Zároveň by sa tým nastavili aj nejaké kritériá pre rozhodovanie samotných poslancov a prezidenta.

Na ministerstve spravodlivosti bol už pripravený návrh, ktorý ide práve tým smerom, že hovorí o nových kritériách a o čo najtransparentnejšej procedúre výberu kandidátov. Debatu o tomto návrhu však zabrzdili udalosti, ktorých sme, žiaľ, boli svedkami. Verím, že sa nám podarí k tejto diskusii čím skôr vrátiť, aby sme ten návrh mohli aj verejne predstaviť.

■ Takmer celý Váš profesionálny život ste dosiaľ pôsobili v advokácii a ste aj členom Slovenskej advokátskej komory, ktorá je najväčšou stavovskou právnickou organizáciou na Slovensku. SAK dlhodobo presadzuje rešpektovanie princípov právneho štátu a predvídateľnosť právneho prostredia. Ako vnímate činnosť komory v tejto oblasti?
Činnosť komory vnímam veľmi pozitívne. Aj ako člen komory, ale aj ako politik. Niektorí moji kolegovia zvyknú vyčítať komore jej úzkoprsé, veľmi subjektívne postoje, ale stavovská organizácia má byť práve o tom. Zastávať a presadzovať záujmy svojich členov a celého svojho profesijného spoločenstva. Samozrejme, môžu vzniknúť situácie, že v pozícii ministra sa nie na všetkom dokážeme hneď zhodnúť, prípadne budeme zastávať aj opačné názory, ale je to prirodzené, dokonca si myslím, že niekedy aj žiaduce. Hlavné je, aby náš cieľ bol spoločný. A na cestu, ako sa k tomuto cieľu dopracujeme už môžeme mať iný názor. Ale kým vieme o tom komunikovať, a to v prípade SAK vieme a veľmi si túto komunikáciu vážim, bude všetko v poriadku.

Nekorunovaný **kráľ Justičného paláca**

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.
Cena: 5 eur

Kontakt pre objednávanie:
PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, *ondrisova@sak.sk*

DISKUSIA

Zaručená konverzia „obojsmerne“

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu ***office@sak.sk****. Vaše podnety publikačne spracuje* ***JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.***

Tento príspevok nadväzuje na Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017 („Kedy zaručene konvertovať?“, BSA 9/2017, s. 3 – 4) a je súčasťou série príspevkov o elektronizácii výkonu advokácie. Impulzom na jeho vznik boli predovšetkým legislatívne zmeny, ku ktorým medzičasom došlo, ale aj množiace sa podnety advokátov a v neposlednom rade aj sprístupnenie softvéru, ktorý advokátom (už) umožňuje vykonávať zaručenú konverziu elektronického dokumentu do listinnej podoby.

Pokiaľ ide o podnety z praxe, spravidla smerujú k zodpovedaniu otázky, ako vyhovieť žiadosti klienta o listinný originál resp. rovnopis súdneho rozhodnutia (s podpisom a odtlačkom úradnej pečiatky súdu), prípadne aspoň o jeho fotokópiu. Ak bolo súdne rozhodnutie advokátovi doručené ako elektronický úradný dokument, nemožno takejto žiadosti vyhovieť spôsobom, na ktorý boli advokáti dlhodobo zvyknutí.

Elektronický úradný dokument uvedené prvky nemá a okrem textu súdneho rozhodnutia v elektronickej podobe (spravidla formát PDF) je k nemu pripojený iba tzv. podpisový kontajner v elektronickej podobe, ktorý obsahuje okrem iného „len“ údaje o kvalifikovanom elektronickom podpise / podpisoch sudcu alebo súdneho úradníka, resp. kvalifikovanú elektronickú pečať súdu. V zásade nič hmatateľné...

Advokát teda môže klientovi vytlačiť samotný text súdneho rozhodnutia, ktorý však bez akýchkoľvek autorizačných alebo ochranných prvkov nevzbudzuje veľkú dôveru a nevyvoláva dojem záväzného výsledku výkonu spravodlivosti z pozície štátnej moci. Je potrebné zdôrazniť, že pre mnohých klientov je elektronizácia výkonu verejnej moci ešte vzdialenejšia než pre advokátov, ktorí s jej prejavmi prichádzajú do styku v podstate denne. Pri troche námahy možno osobitne vytlačiť aj text podpisového kontajnera a jeho jednotlivých komponentov, opäť však bez akýchkoľvek ochranných prvkov, ktoré boli typické pre úradné dokumenty v listinnej podobe.

Jediný spôsob, ktorý advokátovi umožňuje transformovanie elektronického úradného dokumentu do listinnej podoby, pri zachovaní jeho právnych účinkov a použiteľnosti na právne úkony, je jeho zaručená konverzia v zmysle § 35 a nasl. zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZeG“). Je zrejmé, že na rozdiel od zaručenej konverzie listinného dokumentu do elektronickej podoby, ktorej bol venovaný spomínaný príspevok v BSA č. 9/2017, ide v tomto prípade o „opačnú“ zaručenú konverziu. Z toho vyplývajú určité osobitné špecifiká.

Od účinnosti zákona č. 272/2016 Z. z., ktorým bol novelizovaný ZeG (18. 10. 2016), môžu zaručenú konverziu v zmysle § 35 ods. 3 písm. a) ZeG vykonávať aj advokáti. Prípustná je pritom zaručená konverzia „obojsmerne“, teda z aj do listinnej podoby. Zaručene konvertovaný dokument nemusí byť dokumentom, ktorý bol advokátovi doručený v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, ani sa nijako nemusí týkať jeho klienta.

Zatiaľ čo sa medzičasom stala zaručená konverzia do elektronickej podoby pomerne bežnou, najmä na účely elektronickej komunikácie v exekučnom alebo upomínacom konaní, zaručená konverzia do listinnej podoby bola pre advokátov sprístupnená iba prednedávnom, a to prostredníctvom osobitného softvéru, ktorý je dostupný na webovom sídle Slovenskej advokátskej komory (www.sak.sk).

S účinnosťou od 1. 11. 2017 (zákon č. 238/2017 Z. z.) došlo navyše k zmene § 39 ods. 1 ZeG v tom zmysle, že novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou, má rovnaké právne účinky ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu. Dovtedajšia úprava pritom takémuto dokumentu priznávala právne účinky pôvodného dokumentu, teda skonvertovaného originálu.

Naďalej však platí, že novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie verejnej listiny, ktorý je neoddeliteľne spo-

jený s osvedčovacou doložkou, je verejnou listinou (§ 39 ods. 2 ZeG). To má svoj praktický význam najmä pri preukazovaní konkrétnych skutočností inak ako elektronicky a vo vzťahu k iným subjektom ako orgánom verejnej moci. Osobitný zmysel má toto ustanovenie pre klienta, ktorý od advokáta požaduje listinný rovnopis súdneho rozhodnutia, pri zachovaní právnych účinkov verejnej listiny.

Zákonný postup pre zaručenú konverziu elektronického dokumentu do listinnej podoby upravuje § 36 ods. 1 a 2 ZeG. Advokát na jej uskutočnenie musí použiť elektronický advokátsky preukaz s príslušným platným certifikátom a už spomínaný osobitný softvér. Ku každému listinnému dokumentu, ktorý vznikol zaručenou konverziu elektronického dokumentu, musí advokát vyhotoviť tzv. osvedčovaciu doložku, ktorú s novovzniknutým dokumentom neoddeliteľne spojí. Náležitosti osvedčovacej doložky upravuje § 37 ZeG a vykonávací predpis, ktorým je vyhláška MF SR č. 275/2014 Z. z. o zaručenej konverzii (ďalej len „vyhláška").

Centrálnu evidenciu záznamov o vykonaných zaručených konverziách vedie Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu (do 30. 10. 2017 Ministerstvo financií SR), ktorý advokátovi vykonávajúcemu konverziu elektronicky pridelí individuálne evidenčné číslo záznamu o každej vykonanej konverzii.

Advokát, ktorý vykonal zaručenú konverziu, zodpovedá v zmysle § 39 ods. 4 ZeG za dodržanie podmienok zaručenej konverzie; avšak nezodpovedá za pravdivosť alebo úplnosť údajov, ktoré tvoria informačný obsah pôvodného dokumentu. Obdobne ako notár pri vidimácii podľa § 57 Notárskeho poriadku. Za výkon zaručenej konverzie má advokát nárok na odmenu a na náhradu súvisiacich hotových výdavkov. Ustanovenie § 39 ods. 9 ZeG odkazuje v tejto súvislosti na sadzobník podľa vyhlášky, ktorá obsahuje osobitnú prílohu „Sadzobník úhrad za zaručenú konverziu".

Z hľadiska advokátskej praxe je pre úplnosť potrebné rozlišovať medzi dokumentom, ktorý vznikol zaručenou konverziou, a tzv. listinným rovnopisom elektronického úradného dokumentu, ktorý ako nový inštitút upravuje § 31a ZeG s účinnosťou od 1. 11. 2017 (vykonávacia vyhláška č. 85/2018 Z. z., úč. 1. 4. 2018). Listinný rovnopis elektronického úradného dokumentu je vyhotovenie elektronického úradného dokumentu s prílohami v listinnej podobe, vrátane identifikácie toho, kto elektronický úradný dokument autorizoval a informácie o spôsobe autorizácie a čase autorizácie, a to za účelom jeho doručenia adresátovi, ktorého elektronická schránka nie je aktivovaná.

V súvislosti s elektronizáciou výkonu advokácie možno považovať za vhodné a praktické, aby sa advokáti oboznámili aj s ďalším predpisom, a to s inštrukciou Ministerstva spravodlivosti SR č. 19/2016 (rezortné č. 48652/2016/100) k uplatňovaniu zákona o e-Governmente v rezorte Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Uvedená inštrukcia je uverejnená na webovom sídle MS SR a je dostupná aj prostredníctvom štandardných komerčných softvérov, používaných v súvislosti s výkonom advokácie. ■

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2018

XV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

**pre študentov právnických fakúlt,
advokátskych koncipientov
a mladých advokátov do 35 rokov**

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu *ondrisova@sak.sk* alebo *darina.stracinova@sak.sk*.

Termín uzávierky je 30. november 2018.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2018. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2019.

Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázniky

1. časť
Rozsah prokurátorského „dozoru“ – oprávnenie vykonávať vyšetrovacie a iné opatrenia

JUDr. Anna Ondrejová, LLM

V predchádzajúcom príspevku venovanom problematike Európskej prokuratúry, uverejnenom v Bulletine slovenskej advokácie č. 3/2018, som uviedla základné informácie o štruktúre a právomociach Európskej prokuratúry a jej jednotlivých orgánov, ako sú upravené v nariadení Rady (EÚ) č. 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (ďalej len „nariadenie o EP“). Už v spomínanom príspevku som okrajovo poukázala na to, že vymedzenie úloh Európskej prokuratúry, menovite európskeho delegovaného prokurátora (ďalej len „EDP“) v prípravnom trestnom konaní nie je úplne jednoznačné a je rozdielne od vymedzenia úloh vnútroštátnej prokuratúry. Je to dôsledok dvoch okolností.

Po prvé, a predovšetkým, je to preto, že jednotlivé štáty Únie, ktoré sa zúčastnia na realizácii nariadenia o EP (ďalej len „zúčastnené štáty“), majú rôzne vnútroštátne právne úpravy. V niektorých zúčastnených štátoch predsúdne konanie vykonávajú prokurátori a policajné orgány im len napomáhajú plnením konkrétnych pokynov. V iných zúčastnených štátoch, medzi ktoré patrí aj Slovensko, prokurátori vyšetrovanie spravidla sami nevykonávajú, ale vykonávajú len dozor nad zákonnosťou prípravného konania vykonávaného vnútroštátnymi orgánmi, ktoré netvoria súčasť Európskej prokuratúry. Nariadenie o EP sa vzťahuje na oba tieto právne systémy.

Po druhé, je to aj preto, že pôvodný návrh nariadenia predpokladal, že EDP vo všetkých zúčastnených štátoch budú vykonávať vyšetrovanie osobne, zatiaľ čo konečné znenie pripúšťa výnimky z tejto požiadavky a celé znenie nariadenia nebolo s touto zmenou dôsledne zosúladené.

Pre všetky zúčastnené štáty sa bude doslovne aplikovať článok 4 prvá veta nariadenia o EP, že **Európska prokuratúra „je zodpovedná“ za vyšetrovanie a trestné stíhanie vo veciach patriacich do jej právomoci**. Článok 4 druhá veta, podľa ktorej Európska prokuratúra „vedie vyšetrovania a vykonáva úkony trestného stíhania“ sa na časť štátov, medzi ktoré patrí aj Slovensko, bude aplikovať tak, že Európska prokuratúra vedie vyšetrovania a vykonáva úkony trestného stíhania prostredníctvom príslušných vnútroštátnych orgánov. Umožňuje to článok 28 ods. 1 nariadenia o EP, podľa ktorého konajúci EDP môže v súlade s týmto nariadením a vnútroštátnym právom sám vykonať vyšetrovacie a iné opatrenia alebo nariadiť ich vykonanie príslušným orgánom vo svojom členskom štáte.

EDP však zjavne nemôže vnútroštátnym orgánom zveriť vyšetrovanie ako celok, ale musí na ňom priebežne participovať. Zodpovednosť Európskej prokuratúry za postup príslušných vnútroštátnych orgánov bude realizovaná prostredníctvom „dozoru“ EDP, vykonávaného pod

dozorom európskeho prokurátora, sledovaného a usmerňovaného príslušnou stálou komorou. „Dozor" EDP musí byť aktívny, priebežný, takpovediac „každodenný". Nemôže sa obmedziť na tzv. následný dozor, vykonávaný až po predložení spisu vyšetrovateľom s návrhom nejakého rozhodnutia. Vyplýva to z viacerých ustanovení nariadenia o EP a nakoniec aj z cieľov zriadenia Európskej prokuratúry.

Trestné činy, o ktorých bude konať Európska prokuratúra budú naďalej odhaľovať a vyšetrovať príslušné vnútroštátne orgány. Na ich odhaľovaní sa bude naďalej podieľať aj Európsky úrad na boj proti podvodom OLAF. V prípade, že trestné stíhanie sa skončí podaním obžaloby, Európska prokuratúra ju podá na vnútroštátny súd. V zúčastnených štátoch, kde vyšetrovanie nebude vykonávať EDP, ale príslušné vnútroštátne orgány, jediný rozdiel oproti terajšiemu právnemu stavu bude spočívať v tom, že za vyšetrovanie a trestné stíhanie bude zodpovedať Európska prokuratúra. Ak má byť dosiahnutý cieľ tejto právnej úpravy, ktorým je podstatné skvalitnenie a zrýchlenie trestného konania, potom je to možné dosiahnuť len zásadným skvalitnením, a teda aj zintenzívnením dozoru vykonávaného Európskou prokuratúrou.

JUDr. Anna Ondrejová, LLM
je absolventkou Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Titul LLM získala na Nottingham Trent University. Pôsobila na všetkých stupňoch prokuratúry, ostatných 20 rokov je prokurátorkou medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry SR. Je expertkou Európskej komisie pre trestné právo, členkou Európskej siete akademikov pre trestné právo (ECLAN) a Slovenského združenia európskych právnikov. Prednášala na medzinárodných konferenciách a seminároch organizovaných Akadémiou európskeho práva (ERA) v Trieri, Radou Európskej únie, Európskou komisiou, OLAF a inými európskymi inštitúciami a vysokými školami. Tieto aktivity najčastejšie súviseli s problematikou vytvorenia Európskej prokuratúry, ktorej sa venuje už 20 rokov. Bola členkou pracovnej skupiny Rady EÚ, pripravujúcej nariadenie o zriadení Európskej prokuratúry.

Zo znenia už citovaného článku 28 ods. 1 nariadenia o EP, podľa ktorého **konajúci EDP môže sám vykonať vyšetrovacie a iné opatrenia alebo nariadiť ich vykonanie príslušným orgánom vo svojom členskom štáte** vyplýva, že EDP by mal príslušným vnútroštátnym orgánom nariaďovať vykonanie potrebných konkrétnych vyšetrovacích a iných opatrení. Potvrdzuje to aj znenie článku 28 ods. 2 nariadenia o EP, podľa ktorého „...príslušné vnútroštátne orgány prijmú **neodkladné opatrenia** v súlade s vnútroštátnym právom, potrebné na zabezpečenie efektívneho vyšetrovania, aj **keď nekonajú výslovne na základe pokynov konajúceho európskeho delegovaného prokurátora**. Vnútroštátne orgány informujú bez zbytočného odkladu konajúceho európskeho delegovaného prokurátora o naliehavých opatreniach, ktoré prijali."

Bez pokynu EDP sú príslušné vnútroštátne orgány oprávnené prijímať len „neodkladné opatrenia", potrebné na zabezpečenie efektívneho vyšetrovania. A contrario, vo veciach patriacich do právomoci Európskej prokuratúry príslušné vnútroštátne orgány nie sú oprávnené bez pokynu EDP prijímať iné ako „neodkladné opatrenia" potrebné na zabezpečenie efektívneho vyšetrovania.

Slovné spojenie „**neodkladné opatrenia potrebné na zabezpečenie efektívneho vyšetrovania**" vyjadruje nepochybne širší okruh úkonov, než aký predstavujú „neodkladné úkony" v zmysle § 10 ods. 17 Trestného poriadku (ďalej len „TP"). Nebudú to len také úkony, ktorých vykonanie neznesie odklad vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia, ale všetky „neodkladné" úkony, ktoré je potrebné vykonať na zabezpečenie efektívneho vyšetrovania. Nielen tie, pri ktorých hrozí nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia, ale aj tie, ktorých odloženie by ohrozilo efektívne vyšetrovanie.

Ďalšie ustanovenia, ktoré nepriamo vymedzujú rozsah prokurátorského dozoru vykonávaného Európskou prokuratúrou a vyžadujú neustálu znalosť aktuálneho stavu vyšetrovania v každej veci obsahujú najmä články 24 až 28 nariadenia o EP.

Podľa článku 24 ods. 1 nariadenia o EP inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie a orgány členských štátov príslušné podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva bez zbytočného odkladu oznámia Európskej prokuratúre akúkoľvek trestnú činnosť, v súvislosti s ktorou môže uplatniť

svoje právomoci. Takéto oznámenia musia byť doručené Európskej prokuratúre a nie polícii alebo iným vnútroštátnym orgánom.

Podľa článku 25 ods. 1 nariadenia o EP Európska prokuratúra vykonáva svoju právomoc buď začatím vyšetrovania, alebo rozhodnutím o uplatnení práva odňať vec. Ak sa Európska prokuratúra rozhodne vykonávať svoju právomoc, príslušné vnútroštátne orgány svoju právomoc v súvislosti s tou istou trestnou činnosťou nevykonávajú.

Podľa článku 26 nariadenia o EP, ak v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právom existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že sa pácha alebo bol spáchaný trestný čin, ktorý patrí do právomoci Európskej prokuratúry, príslušný EDP začne[1] vyšetrovanie a túto skutočnosť zaznamená v systéme správy prípadov. Ak EDP nezačne vyšetrovanie, príslušná stála komora mu môže dať pokyn na začatie vyšetrovania. Vyšetrovanie a trestné stíhanie nezačína vnútroštátny orgán, ale EDP.

Podľa článku 28 ods. 1 tretia veta nariadenia o EP, konajúci EDP oznamuje prostredníctvom systému správy prípadov príslušnému európskemu prokurátorovi a stálej komore **akýkoľvek významný vývoj vo veci** v súlade s pravidlami stanovenými vo vnútornom rokovacom poriadku Európskej prokuratúry.

Podľa článku 28 ods. 4 nariadenia o EP môže vo výnimočných prípadoch so súhlasom stálej komory viesť vyšetrovanie aj priamo dozorujúci európsky prokurátor buď tým, že osobne vykoná vyšetrovacie a iné opatrenia, alebo vydá pokyny príslušným orgánom členského štátu.

Podľa ďalších ustanovení nariadenia o EP stála komora rozhoduje alebo dáva súhlas na rozhodnutia o odmietnutí veci, o postúpení veci, o uplatnení zjednodušeného postupu trestného stíhania a pod.

Táto právna úprava je zjavne rozdielna od vnútroštátnej právnej úpravy úloh prokurátora.

Dozor a úkony vnútroštátneho prokurátora v prípravnom trestnom konaní sú upravené v II. časti v 3. hlave TP. Podľa § 230 ods. 1 TP prokurátor vykonáva „dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní". V § 230 ods. 2 TP sú potom vymenované oprávnenia prokurátora pri výkone tohto dozoru. Prokurátor môže dávať záväzné pokyny vyšetrovateľovi, zúčastniť sa na vykonávaní úkonov policajta,[2] alebo aj osobne vykonať jednotlivý úkon či aj celé vyšetrovanie. V praxi prokurátori vykonávajú celé vyšetrovanie len veľmi zriedkavo.

Podobne podľa § 17 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre[3] prokurátor vykonáva najmä dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní. Prokurátor je oprávnený aj rozhodovať v prípravnom konaní, podávať návrhy sudcovi pre prípravné konanie a pod.

Ani TP, ani zákon o prokuratúre výslovne neukladajú prokurátorovi zodpovednosť za prípravné konanie ako celok, za jeho efektívnosť, iba za jeho zákonnosť.

Na druhej strane ale zo základných zásad trestného konania vyplýva,[4] že nielen policajt, ale aj prokurátor je povinný postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Policajt aj prokurátor, ako orgány činné v trestnom konaní obstarávajú dôkazy z úradnej povinnosti. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Aj vo vnútroštátnom prípravnom trestnom konaní jeho kvalitu treba považovať za jeden zo znakov jeho zákonnosti, za ktorú nesie zodpovednosť prokurátor.

Takýto výklad rozsahu zodpovednosti vnútroštátneho prokurátora sa potom príliš nelíši od rozsahu zodpovednosti Európskej prokuratúry. Odlišné sú však úlohy (prostriedky), ktorými sa má táto zodpovednosť realizovať.

Podľa § 196 ods. 1 TP trestné oznámenie sa môže podať aj policajtovi. Podľa § 201 TP policajt postupuje v konaní iniciatívne, aj bez pokynov prokurátora tak, aby čo najrýchlejšie zadovážil podklady na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom na posúdenie prípadu a zistenie páchateľa trestného činu. Okrem prípadu, na ktorý je potrebné rozhodnutie alebo súhlas sudcu pre prípravné konanie alebo prokurátora, vykonáva všetky úkony samostatne a je povinný ich vykonať v súlade so zákonom a včas.

Podľa § 197 TP policajt môže za stanovených okolností vec postúpiť, odložiť, odovzdať alebo odmietnuť, alebo podľa § 199 TP začať trestné stíhanie a podľa § 206 vzniesť obvinenie

1 bez toho, aby boli dotknuté pravidlá stanovené v článku 25 ods. 2 a 3 nariadenia o EP

2 V zmysle § 10 ods. 8 TP

3 Zákon o prokuratúre č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov

4 § 2 ods. 10 TP

a pred vznesením obvinenia aj zastaviť trestné stíhanie podľa § 215 TP alebo postúpiť vec podľa § 214 TP.

Obsah dozoru nad zákonnosťou prípravného konania trestného vykonávaného vnútroštátnym prokurátorom v zmysle TP a zákona o prokuratúre je teda iný, výrazne užší, ako vyjadruje slovné spojenie „zodpovednosť za vyšetrovanie a trestné stíhanie“ v zmysle nariadenia o EP.

Záver

Rozsah „dozoru“ vykonávaného EDP v konaní podľa nariadenia o EP nie je jediným okruhom otázok upravených nariadením o EP, ktorý vyvoláva otázniky. V nadväzujúcom príspevku poukážem na problematickú úpravu vzťahov súvisiacich s cezhraničnou právnou pomocou a vydávaním osôb Európskej prokuratúre. ■

RESUMÉ

Európska prokuratúra – nový subjekt, nové otázniky
1. časť
Rozsah prokurátorského „dozoru“ – oprávnenie vykonávať vyšetrovacie a iné opatrenia
Článok voľne nadväzuje na predchádzajúci príspevok autorky, ktorý obsahoval základné informácie o štruktúre a právomociach Európskej prokuratúry a jej jednotlivých orgánov. Cieľom príspevku je poukázať na niektoré úskalia nariadenia Rady EÚ, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry a otvoriť polemiku na tému vymedzenia úloh európskeho delegovaného prokurátora v prípravnom trestnom konaní.

SUMMARY

European Public Prosecutor's Office – New Entity, New Questions
Part One
Scope of the Prosecutor's "Supervision" – Power to Implement Investigative and Other Measures
The article is a follow-up to the author's previous article, which provided basic information about the structure and powers of the European Public Prosecutor's Office and its individual bodies. The article aims to highlight some rigours of the Council Regulation implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office, and to open a debate on defining the tasks of the European Delegated Prosecutor at the pre-trial stage of criminal proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Europäische Staatsanwaltschaft – ein neues Subjekt, neue Fragezeichen
1. Teil
Umfang der staatsanwaltlichen „Aufsicht“ – Befugnisse zur Vornahme von Ermittlungs- und anderen Maßnahmen
Der Artikel knüpft an den früheren Beitrag der Verfasserin, in dem grundlegende Informationen zur Struktur und zu den Kompetenzen der Europäischen Staatsanwaltschaft und zu deren einzelnen Organen enthalten sind, frei an. Mit dem Beitrag wird beabsichtigt, auf einige Hindernisse in der Verordnung des Rates der EU zur Durchführung einer verstärkten Zusammenarbeit zur Errichtung der Europäischen Staatsanwaltschaft hinzuweisen und Polemik zum Thema Definition der Aufgaben des delegierten europäischen Staatsanwaltes im strafrechtlichen Ermittlungsverfahren zu eröffnen.

(Ne)spočívanie premlčacej lehoty a rozhodcovský súd, ktorý nemal právomoc rozhodovať

JUDr. Marek Maslák, PhD.

Tento článok je reakciou na uznesenie Ústavného súdu SR z 20. septembra 2017, sp. zn. III. ÚS 572/2017, v ktorom sa Ústavný súd SR vyjadril, že ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorý nemal vo veci právomoc rozhodovať (konkrétne išlo o spor so spotrebiteľským prvkom, keď následne exekučný súd považoval rozhodcovskú zmluvu za neplatnú), premlčacia lehota nespočíva, pretože v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka[1] žaloba nebola podaná na príslušnom orgáne. Nie je ojedinelé nájsť rozhodnutia súdov, ktoré sú v zhode s týmto názorom Ústavného súdu SR, ba práve naopak. Ambíciou článku je poukázať na nesprávnosť takéhoto názoru nielen pokiaľ ide o spotrebiteľské spory rozhodované v (spotrebiteľskom) rozhodcovskom konaní, ale aj pokiaľ ide o rozhodcovské konanie vo všeobecnosti. Ba čo viac, neobmedzíme sa „len" na rozhodcovské konanie, ale ponúkneme interpretáciu § 112 Občianskeho zákonníka vo všeobecnosti, čo sa týka tam použitého pojmu príslušný orgán.

1. Skutkový stav prípadu riešeného pred Ústavným súdom SR

Vo veci vedenej na Ústavnom súde SR pod sp. zn. III. ÚS 572/2017 bol skutkový stav prípadu v stručnosti nasledujúci. V roku 2006 uzavrela súkromná stavebná sporiteľňa úverovú zmluvu ako dodávateľ na jednej strane s dvoma fyzickými osobami ako spotrebiteľmi na druhej strane. Táto úverová zmluva obsahovala tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, kde bolo dohodnuté, že spory zo spomínanej úverovej zmluvy budú prednostne rozhodované pred stálym rozhodcovským súdom zriadeným v zmysle zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku vo vtedy platnom znení (išlo o Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie). Vzhľadom na to, že spotrebitelia si ako dlžníci neplnili svoje povinnosti riadne a včas, záväzok sa stal splatným 2. októbra 2009 a dodávateľ podal žalobu na rozhodcovský súd. Rozhodcovský súd Stálej bankovej asociácie vydal v danej veci rozhodcovský rozsudok, ktorým vyhovel žalobcovi a ktorý nadobudol právoplatnosť 22. júna 2010 a vykonateľnosť 25. júna 2010. Žalovaní spotrebitelia počas rozhodcovského konania nenamietali právomoc rozhodcovského súdu a ani nepodali žalobu o zrušenie tohto rozhodcovského rozsudku. Vzhľadom na to, že spotrebitelia nesplnili povinnosť deklarovanú v rozhodcovskom rozsudku, dodávateľ podal 28. marca 2012 návrh na vykonanie exekúcie. Po necelých troch rokoch exekučného konania, t. j. dňa 28. januára 2015 Okresný súd Galanta ako exekučný súd zastavil exekúciu z dôvodu, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, preto sa na ňu vôbec neprihliada (ako keby v úverovej zmluve nebola vôbec uvedená). Na základe uvedenej situácie dodávateľ žaloval spotrebiteľov na všeobecnom súde – Okres-

JUDr. Marek Maslák, PhD.
je odborným asistentom na Katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, na ktorej predtým pôsobil ako interný doktorand. Okrem toho pôsobil ako advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii Consilior Iuris s. r. o., s ktorou aj v súčasnosti spolupracuje. Je autorom komentára k zákonu o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

1 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

nom súde Galanta 12. marca 2015. Všeobecný prvoinštančný súd však túto žalobu dodávateľa zamietol (čo potvrdil aj Krajský súd v Trnave), pretože *ex offo* prihliadol na premlčanie práva dodávateľa, pričom mal za to, že uplatnením práva na rozhodcovskom súde a neskôr aj na exekučnom súde nedošlo k spočívaniu premlčacej lehoty. Všeobecné súdy mali za to, že dlh žalovaných spotrebiteľov sa premlčal 2. októbra 2012. Dodávateľ sa preto obrátil na Ústavný súd SR so sťažnosťou, v ktorej namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (t. j právo na súdnu a inú právnu ochranu), podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR (t. j. právo vlastniť majetok), ako aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (t. j. právo na spravodlivé súdne konanie).

2.
Právny názor Ústavného súdu SR

Ústavný súd SR pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú (t. j. ani neprijal sťažnosť na ďalšie konanie), pretože mal za to, že právo dodávateľa ako veriteľa je premlčané, pretože žaloba bola podaná na rozhodcovskom súde, ktorý nemal právomoc rozhodovať, a teda aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby mal dodávateľ k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie.[2] Ústavný súd SR v tejto súvislosti uvádza: *„Neexistuje mechanizmus (procesný postup) pre ďalší postup vo veci, a to či už formou postúpenia veci inému príslušnému orgánu na ďalšie konanie, alebo formou klauzuly obdobnej § 19 zákona o rozhodcovskom konaní;*[3] *zachovanie účinkov podanej žaloby a spočívanie plynutia premlčacej doby tak nie je pre tento prípad nikde zakotvený, preto neostáva ústavnému súd nič iné len konštatovať, že účinky spočívania nenastávajú.“* Ústavný súd túto situáciu porovnal s prípadmi, keď by bola podaná žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku, pričom súd by jej vyhovel z dôvodu, že rozhodcovský súd nemal právomoc vo veci rozhodovať, a teda po zrušení rozhodcovského rozsudku by už vo veci, ktorá bola predmetom rozhodcovského konania, pokračoval a konal všeobecný súd. V takýchto prípadoch by išlo o jednotné konanie začaté podaním žaloby na rozhodcovskom súde, ktoré by bolo ukončené až rozhodnutím všeobecného súdu v súdenej veci. Ústavný súd SR uviedol, že v týchto prípadoch by premlčacia lehota spočívala. Pokiaľ dodávateľ v sťažnosti poukazoval na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. júna 2016, sp. zn. 29 ICdo 41/2014 (ktorého záver v otázke spočívania premlčacej lehoty je opačný v porovnaní s týmto uznesením Ústavného súdu SR), Ústavný súd SR uviedol, že judikatúra slovenských súdov nemusí byť totožná s judikatúrou formulovanou Najvyšším súdom ČR, pričom ani v prípade obsahovo odlišnej judikatúry nie je úlohou Ústavného súdu SR zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov v SR. Na záver odôvodnenia uznesenia Ústavný súd SR podotkol, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave bolo dostatočne odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré nie je Ústavný súd SR oprávnený ani povinný nahrádzať.

3.
Čo možno Ústavnému súdu SR v tejto veci vytknúť?

V judikatúre Ústavného súdu SR je už takmer notorietou, že tento orgán ochrany ústavnosti nie je súdom vyššej inštancie, ktorý by rozhodoval o opravných prostriedkoch, a teda že Ústavný súd SR nie je vo všeobecnosti oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov. Úlohou Ústavného súdu SR je kontrola zlučiteľnosti aplikácie a interpretácie noriem všeobecnými súdmi s Ústavou SR, resp. s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Ide tu teda o to, či postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ľudských práv a základných slobôd, čo (všeobecne povedané) predstavuje situácie, keď sú závery všeobecného súdu zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Uvedené vyslovil Ústavný súd SR aj v nami skúmanej veci, no zároveň tu jasne vyjadril svoje právne posúdenie veci. Nezvolil teda postup, keď by uviedol, že sú tu rôzne právne názory na vec, pričom nie je úlohou Ústavného súdu SR ich posudzovať, pretože ani jeden z týchto právnych názorov nespôsobuje porušenie ľudského práva alebo základnej slobody. Naopak, Ústavný súd SR sa jasne postavil za právny názor, podľa ktorého premlčacia lehota nespočíva v prípade

2 Predmetom tohto článku nie je posúdenie ďalšej namietanej skutočnosti v tejto ústavnej sťažnosti, a to aplikácie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keď všeobecné súdy v danej veci skúmali *ex offo* premlčanie práva dodávateľa.

3 Podľa uvedeného § 19 ods. 1, ktorého znenie platí v nasledujúcej podobe dodnes: *„Podanie žaloby na rozhodcovský súd alebo prijatie žaloby druhým účastníkom rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nebol ešte ustanovený, má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd.“*

rozhodcovského konania, v ktorom rozhodoval rozhodcovský súd, ktorý na to nemal právomoc. Odôvodnenie Ústavného súdu SR, ktoré sme parafrázovali v poslednej vete predchádzajúcej kapitoly článku, z tohto dôvodu považujeme za alibistické.

Ústavný súd v odôvodnení uznesenia poukazuje na možnosť podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, pričom správne uvádza, že toto konanie môže skončiť buď zamietnutím žaloby, alebo zrušením rozhodcovského rozsudku. Predmetom tohto typu konania teda nie je rozhodovanie o nároku uplatneného v rozhodcovskom konaní, ale „len" preskúmanie, či tu je alebo nie je dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku (dôvody zrušenia uvádza zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, resp. v súčasnosti aj zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní). Ak však všeobecný súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu, z povahy ktorého vyplýva, že vo veci opätovne nemôže konať rozhodcovský súd, vo veci bude pokračovať všeobecný súd. Pokračovaním vo veci sa rozumie pokračovanie v rozhodovaní o nároku, ktorý bol uplatnený v rozhodcovskom konaní. Ústavný súd správne poukázal na to, že v týchto prípadoch premlčacia lehota počas celého konania (t. j. konania pred rozhodcovským súdom a pred všeobecným súdom) spočíva.[4] V dôsledku uvedeného sa však môžeme opýtať, či by uvedené nemalo platiť o to viac v prípadoch, keď je žalovaný pasívny a nevyužije možnosť podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, a keď neplatnosť rozhodcovskej zmluvy vyhlási až exekučný súd *(argumentum a minori ad maius)*? V ponímaní, ako to uviedol Ústavný súd SR, totiž platí, že žalovaný bude vo výhodnejšej pozícii, keď ostane pasívny, ako keby vo veci konal a bol aktívny *(argumentum ad absurdum)*.

Autor tohto článku nie celkom rozumie odôvodneniu Ústavného súdu SR, keď uvádza, že v tejto veci neexistuje mechanizmus (pričom explicitne poukazuje napríklad na mechanizmus podľa § 19 zákona o rozhodcovskom konaní), v dôsledku ktorého by zostali zachované účinky podania žaloby na rozhodcovský súd. Podľa § 19 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré bolo platné v čase podania žaloby dodávateľom a ktoré je platné aj v súčasnosti v nasledujúcom znení, platí: *„Podanie žaloby na rozhodcovský súd alebo prijatie žaloby druhým účastníkom rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nebol ešte ustanovený, má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd."* Prečo by v tomto prípade nemohol byť aplikovaný § 19 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní? Ústavný súd SR neuviedol, čo vylučuje jeho uplatnenie v prípade, ak je následne rozhodcovská zmluva vyhlásená za neplatnú. Navyše, možno tu uvažovať o extenzívnej interpretácii § 106 ods. 2 druhá veta v tom čase platného Občianskeho súdneho poriadku[5] (resp. v súčasnosti § 6 ods. 3 Civilného sporového poriadku).[6]

Ústavný súd sa nevyhradil voči interpretácii § 112 Občianskeho zákonníka všeobecnými súdmi. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka: *„Ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia."* Všeobecné súdy citovaný paragraf interpretovali tak, že tento vyžaduje uplatnenie práva na príslušnom orgáne a za uplatnenie práva na príslušnom orgáne nemožno považovať rozhodcovský súd, ktorý rozhodoval na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy. Následne, na základe rozhodcovského rozsudku vydaného v konaní, ktoré sa konalo bez platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, nemohlo byť vedené ani exekučné konanie. S takouto interpretáciou § 112 Občianskeho zákonníka sa nestotožňujeme.

4. Ochrana spotrebiteľa až za hrob?

Skôr, ako pristúpime k výkladu § 112 Občianskeho zákonníka, by sme v tomto smere chceli poukázať na odlišné stanovisko ústavného sudcu Rudolfa Tkáčika k nami rozoberanému rozhodnutiu. V predmetnom odlišnom stanovisku sa uvádza, že konajúce súdy opomenuli, že neplatnosť rozhodcovskej doložky vyšla najavo až počas exekúcie a dodávateľ sa do daného momentu oprávnene spoliehal na legitímnosť svojho postupu. V tomto smere poukazujeme na skutočnosť, že sťažovateľ podal žalobu na Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie, ktorý patrí u nás k najetablovanejším, ide o rozhodcovský súd zriadený na základe § 90 ods. 1 zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách v platnom znení (resp. v tom čase

4 Vzhľadom na (v súčasnosti platný) § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, resp. § 47 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v tomto prípade nemožno tvrdiť, že by premlčacia lehota nespočívala tak, ako sa to napríklad uvádza v rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín zo 7. decembra 2015, sp. zn. 6 C 199/2015, ktorý bol však správne zrušený odvolacím súdom (rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2016, sp. zn. 11 Co 92/2016). Skutočnosť, že v tomto prípade premlčacia lehota spočíva, tu máme na mysli vo všeobecnosti, na tomto mieste nemáme za cieľ rozoberať potrebu podania návrhu na pokračovanie v konaní, resp. *ex offo* pokračovanie v konaní, prípadne lehoty, v ktorých je potrebné návrh podať či už podľa zákona o rozhodcovskom konaní, alebo podľa zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

5 Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

6 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení.

na základe § 67 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku). Za vhodné považujeme na tomto mieste citovať aj ďalšie konštatovanie ústavného sudcu z tohto odlišného stanoviska: *„Tento spôsob a miera ochrany spotrebiteľov, či už v právnej úprave, alebo pri rozhodovaní súdov (ochrana tzv. až za hrob), ako sme v súčasnosti svedkami, môže (aj pri rešpektovaní potrebnosti plnenia si úloh štátu v tomto smere) v dlhodobom časovom horizonte priniesť až zhubné následky pre zdravý vývoj spoločnosti. Súčasný model (okrem rizika porušovania ústavy a ústavných princípov) totiž v praxi často vedie k tomu, že občania (spotrebitelia) nebudú povinní ani zaviazaní splácať svoje peňažné dlhy vrátane istiny."* Nepopierame potrebu ochrany slabšej strany v zmluvných vzťahoch, ale na druhej strane nie je dôvod vykladať právne predpisy tak, aby poškodzovali práva silnejšej strany až na hranici ústavnosti.

5. Spočívanie premlčacej lehoty pri uplatnení práva na príslušnom orgáne v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka

Ako sme už uviedli, podľa § 112 prvá veta Občianskeho zákonníka premlčacia lehota spočíva v prípade, ak veriteľ v tejto premlčacej lehote uplatní svoje právo **na súde alebo na inom príslušnom orgáne** a v začatom konaní riadne pokračuje. Na tomto mieste sa chceme venovať výkladu, čo možno rozumieť pod **príslušným orgánom** na uplatnenie práva. Právna veda uvádza, že za iný príslušný orgán možno, okrem iného, považovať aj rozhodcovský súd.[7]

Podľa § 19 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v platnom znení: *„Podanie žaloby na rozhodcovský súd alebo prijatie žaloby druhým účastníkom rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nebol ešte ustanovený, má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd."* Podľa § 26 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v platnom znení: *„Podanie žaloby na stály rozhodcovský súd má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde."* Jedným z účinkov podania žaloby na súd je aj spočívanie premlčacej lehoty. Je z tohto hľadiska rozdiel v prípade, ak bola žaloba podaná na (spotrebiteľský) rozhodcovský súd, ktorý rozhodoval na základe neplatnej (spotrebiteľskej) rozhodcovskej zmluvy (resp. vo všeobecnosti, ktorý nemal právomoc konať)?

V tejto súvislosti možno poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. januára 1999, sp. zn. 4 Cdo 16/98, podľa ktorého: *„Občianske súdne konanie sa začne dňom podania žaloby i na miestne a vecne nepríslušnom súde, a to aj v prípade, keď treba odstrániť jej nedostatky."* Obdobne podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 29. mája 2008, sp. zn. 33 Odo 454/2006: *„Souhlasit nelze ani s názorem dovolatelů, že právo žalobce na vrácení dluhu je promlčeno, neboť žaloba byla sice podána před uplynutím tříleté promlčecí doby, avšak u věcně nepříslušného soudu ... Nelze přisvědčit dovolací námitce, že promlčecí dobu může stavět jen uplatnění práva u věcně a místně příslušného soudu."* Takisto aj právna veda uvádza, že spočívanie premlčacej lehoty nastane aj v prípade, ak je žaloba podaná na nepríslušnom súde.[8] Možno sa zamyslieť nad tým, či je v prípade rozhodcovských súdov situácia rozdielna. Na prvý pohľad možno argumentovať priamo gramatickým výkladom, a teda dikciou § 112 Občianskeho zákonníka, pretože ten uvádza, že veriteľ má svoje právo uplatniť na súde (t. j. neuvádza sa tu na príslušnom súde) alebo na inom príslušnom orgáne (t. j. v prípade iného orgánu sa tu explicitne uvádza aj prídavné meno príslušný). Aj skôr citovaný rozsudok Najvyššieho súdu ČR ďalej uvádza: *„Jestliže by zákonodárce zamýšlel spojovat stavení promlčecí doby výlučně s kvalifikovaným uplatněním práva u soudu (t. j. s uplatněním práva u – ať již věcně či místně – příslušného soudu), nepochybně by to bylo ve zmiňovaném ustanovení slovně vyjádřeno."* Z toho možno vyvodiť, že ak § 112 OZ v prípade iného orgánu vyžaduje podmienku príslušnosti; na to, aby premlčacia lehota spočívala, veriteľ musí svoje právo uplatniť na príslušnom orgáne. Ako však poukážeme ďalej, tento názor nie je správny.

Iste čitateľ autorovi tohto článku dovolí uviesť ešte ďalšie, tentoraz o niečo staršie rozhodnutie Najvyššieho súdu z 25. novembra 1974, sp. zn. 1 Cz 88/74. V danej veci išlo o to, že poškodený uplatnil právo na náhradu škody v oznámení o priestupku na národnom výbore, ktorý postúpil vec orgánu Verejnej bezpečnosti pre podozrenie z prečinu, pričom orgán Verejnej bezpečnosti vec odložil, pretože zistil, že nedošlo k prečinu proti majetku v osobnom

7 ŠTEVČEK, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2015, s. 714; ako aj FEKETE, I. *Občiansky zákonník. Veľký komentár. I. zväzok. Všeobecná časť. § 1 – § 112.* 2. vyd. Bratislava : Eurokódex, 2014, s. 692.

8 ŠTEVČEK, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2015, s. 714; ako aj KOTRECOVÁ, A. In ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2016, s. 589.

vlastníctve. Následne žalobcovia podali žalobu o náhradu škody na civilný súd. Najvyšší súd tu uviedol: *„Názor obidvoch súdov, že národný výbor nebol orgánom príslušným na uplatnenie náhrady škody, nie je správny ... Ak sa priestupkom spôsobila majetková škoda, národný výbor pôsobí na to, aby bola dobrovoľne nahradená. Ak odoprie občan spôsobenú škodu nahradiť, uloží mu národný výbor túto povinnosť. Ak sa však národnému výboru nepodarí zistiť presnú výšku škody alebo ak by mu zistenie presnej výšky škody robilo ťažkosti, odporučí poškodenému, aby sa obrátil so svojím nárokom na náhradu škody na príslušný súd v občianskom súdnom konaní. Z citovaných ustanovení vidno, že žalobcovia mohli ako poškodení oznámiť národnému výboru spáchanie priestupku žalovanými a domáhať sa aj uloženia povinnosti nahradiť spôsobenú škodu. Národný výbor je teda príslušným orgánom, u ktorého mohli žalobcovia ako poškodení uplatniť svoj nárok na náhradu škody s účinkami podľa ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka."* Hoci to z tohto rozhodnutia priamo nevyplýva, predsa len, ak čítame medzi riadkami, **z hľadiska § 112 Občianskeho zákonníka nie je dôležité to, či bolo uplatnené právo na orgáne, ktorý je príslušný v tom-ktorom konkrétnom prípade, ale na tom orgáne, do ktorého kompetencie patrí rozhodovanie o uplatnených právach vo všeobecnosti. Príslušnosť orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka sa tu myslí vo všeobecnosti, a nie konkrétne v tom-ktorom prípade.** Nie vždy je jednoduché určiť, ktorý orgán je oprávnený rozhodnúť o uplatnenom práve. Často môže ísť o mimoriadne zložitú otázku, a to tak po skutkovej stránke, ako aj po stránke právneho posúdenia veci.

Na tomto mieste je potrebné uviesť, aký je účel inštitútu premlčania. Tento inštitút má motivovať subjekty, aby svoje práva uplatňovali včas a presadzuje sa tak princíp *vigilantibus iura scripta sunt*. Tento inštitút tiež zabezpečuje právnu istotu v právnych vzťahoch.[9] Ani z hľadiska účelu premlčania nie je dôvod, aby pochybnosti o právomoci, resp. príslušnosti orgánu spôsobovali nespočívanie premlčacej lehoty počas času, keď bolo právo uplatnené na orgáne, ktorý sa neskôr v konkrétnej veci ukázal ako nekompetentný na rozhodovanie.

Samozrejme, iná situácia bude v prípade, ak bolo právo uplatnené na zjavne nekompetentnom orgáne – napríklad žalobca by žaloval o zaplatenie svojej pohľadávky na orgáne katastra.[10] **Z hľadiska § 112 Občianskeho zákonníka je podstatné, či bolo právo uplatnené na orgáne, ktorý je vo všeobecnosti v zmysle platných právnych predpisov oprávnený rozhodovať o určitej otázke; a nie to, či sa v konečnom dôsledku ukázal orgán rozhodujúci v konkrétnej veci o určitom práve ako nekompetentný.**

Ak odbočíme z oblasti rozhodcovského konania, možno poukázať na právomoc orgánu v oblasti rozhodovania o tom, že úraz je pracovným úrazom. Možno uvažovať o tom, či v týchto prípadoch podať určovaciu žalobu na súd (ide tu o určenie právnej skutočnosti), alebo či si v rámci predbežného posúdenia veci má o tejto otázke urobiť úsudok samotná Sociálna poisťovňa, ktorá rozhoduje o úrazových dávkach. Možno poukázať na nález Ústavného súdu SR z 10. septembra 2014, sp. zn. I. ÚS 87/2014: *„Najvyšší súd vychádzal z premisy, že zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva oprávnenie Sociálnej poisťovne rozhodovať o tom, či úraz bol pracovným úrazom. Ústavný súd nesúhlasí s týmto tvrdením Najvyššieho súdu, pretože ak Sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazovej dávky, čo nepochybne patrí do jej právomoci, musí sa v rámci predbežnej otázky vysporiadať so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu, keďže pracovný úraz je v takom prípade rozhodnou právnou skutočnosťou a ako jedna z materiálnych podmienok tvorí imanentnú súčasť zákonnej dávkovej schémy pre priznanie úrazovej dávky."* Je správne, ak v prípade pochybností o tom, do kompetencie ktorého orgánu patrí rozhodovanie o určitej otázke, plynie ďalej premlčacia lehota a subjekt práva je tak vystavený riziku premlčania, hoci si aktívne uplatňuje svoje právo? V porovnaní s pochybnosťami o tom, či je rozhodcovská zmluva platná alebo nie, tu predsa len ide o mierne odlišnú situáciu. Pokiaľ ide o túto situáciu (v súvislosti s úrazovými dávkami a pracovným úrazom), tu ide o pochybnosť, do právomoci ktorého orgánu vo všeobecnosti patrí rozhodovanie o tom, či sa stal pracovný úraz. Zatiaľčo v prípade rozhodovania rozhodcovským súdom v konaní, kde je pochybnosť o platnosti rozhodcovskej zmluvy, nejde o pochybnosť, že o určitých otázkach (vo všeobecnosti) môže rozhodovať rozhodcovský súd, ale o pochybnosť, či v konkrétnom prípade môže rozhodcovský súd rozhodovať. Máme však za to, že v oboch prípadoch je potrebné prikloniť sa k rovnakému výsledku z hľadiska spočívania premlčacej lehoty, a teda aj v prípade, ak je pochybnosť o tom, do kompetencie ktorého orgánu vo všeobecnosti patrí rozhodovanie o určitých právach, premlčacia lehota spočíva aj vtedy, ak si žalobca uplatní svoje právo na orgáne, ktorý

9 Bližšie pozri napríklad OVEČKOVÁ, O. *Premlčanie v obchodnom práve.* Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 55 a 56.

10 To platí aj v prípade, ak by bolo zrejmé, že určité rozhodcovské zmluvy sú podľa právneho poriadku neprípustné, pričom žalobca by ich uzatváral a na základe nich podával žaloby na rozhodcovský súd. V takom prípade nemožno povedať, že by žalobca uplatňoval svoje právo na príslušnom orgáne, a teda z toho vyplýva, že premlčacia lehota by počas takýchto rozhodcovských konaní v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka nespočívala, ale plynula ďalej. Tieto prípady je však potrebné vykladať reštriktívne – do úvahy tu treba vziať aj fakt (v prípade, ak je stranou rozhodcovskej zmluvy spotrebiteľ), že nie je jasné, či zoznam neprijateľných zmluvných podmienok v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka má povahu čierneho alebo šedého zoznamu. K tomu primerane pozri uznesenie Ústavného súdu ČR z 12. decembra 2017, sp. zn. II. ÚS 1273/17, kde je porovnávaná situácia s uznesením Ústavného súdu ČR z 25. októbra 2016, sp. zn. IV. ÚS 2524/16.

sa v konečnom dôsledku v konaní ukáže ako nekompetentný. Od žalobcu nemožno očakávať, akým smerom sa uberie rozhodovacia činnosť súdov, resp. iných orgánov.[11]

6. Záverečné poznámky

Na základe skôr uvedeného máme za to, že v prípade, ak sa počas exekučného konania ukáže, že rozhodcovský súd nemal vo veci právomoc konať, počas rozhodcovského, ako aj exekučného konania premlčacia lehota veriteľovi neplynie (t. j. premlčacia lehota spočíva) – okrem prípadov zjavného nedostatku právomoci rozhodcovského súdu.[12] Veriteľ si tak môže svoje právo uplatniť na všeobecnom súde bez toho, aby bol premlčaný. V tomto smere je tiež potrebné vyjadriť sa k tomu, či v takýchto prípadoch predstavuje rozhodcovský rozsudok prekážku rozhodnutej veci. Ústavný sudca Milan Ľalík v jednom zo svojich odlišných stanovísk uviedol, že nie je správne, ak exekučné súdy považujú rozhodcovské rozsudky za nevykonateľné, a zároveň ich nezrušia, pretože takto vzniká prekážka právoplatne rozhodnutej veci, a navyše, v prípade podania návrhu na príslušný súd bude veriteľovo právo premlčané.[13] Ako sme už uviedli, máme za to, že vo väčšine týchto prípadov nebude veriteľovo právo premlčané, pričom tu nejde ani o prekážku rozhodnutej veci. Vo viacerých súdnych rozhodnutiach (čo potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu SR) nájdeme, že ak rozhodcovský súd nemal právomoc vo veci rozhodovať, jeho rozhodnutie možno považovať za paakt.[14] Ak teda ide o nulitný rozhodcovský rozsudok, takýto rozsudok nemôže zakladať ani prekážku rozhodnutej veci.[15] Znenie § 112 Občianskeho zákonníka – ale možno uvažovať aj o § 6 ods. 3 Civilného sporového poriadku – však vylučujú názor, podľa ktorého v prípade konania, ktorého výsledkom je rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom nemajúcim právomoc v tej – ktorej veci, premlčacia lehota nespočíva, a samozrejme, osobitná právna úprava to potvrdzuje v prípade režimu zrušenia rozhodcovského rozsudku.[16]

Ak sa teda vrátime k uzneseniu Ústavného súdu SR o tom, že v takýchto prípadoch premlčacia lehota nespočíva, tento názor je v rozpore s legitímnymi očakávaniami subjektov uplatňujúcich si svoje práva, pretože o tom, či je rozhodcovská zmluva platná alebo nie, nemôžu rozhodovať tieto subjekty, ale príslušné orgány (či už rozhodcovské súdy, ktoré môžu posúdiť rozhodcovskú zmluvu ako neplatnú a konanie zastaviť, alebo všeobecné súdy prostredníctvom inštitútov, ktoré sú prejavom ingerencie štátnej moci do rozhodcovského konania). Ústavný súd v rozoberanom uznesení žiadnym spôsobom nezohľadnil obdobie, kedy bola rozhodcovská doložka uzatváraná, a teda mieru legitímnych očakávaní dodávateľa pri uplatňovaní si svojho práva na rozhodcovskom súde (prízvukujeme, že v tejto veci išlo o rozhodcovský súd, ktorý si poskytovatelia platobných služieb sú povinní zriadiť v zmysle platných právnych predpisov). Tento názor Ústavného súdu SR je tiež v rozpore s účelom inštitútu premlčania, princípom právnej istoty, zbavuje (slabšiu) stranu zodpovednosti a preferuje jej pasivitu pred aktivitou, a napokon nepodporuje alternatívne riešenie sporov, ktoré môže odbremeniť všeobecné súdnictvo od veľkého nápadu vecí. Navyše, týmto Ústavný súd SR núti subjekty uplatňovať si rovnaké právo duplicitne, t. j. pred viacerými orgánmi z dôvodu opatrnosti. V prípade, ak sa neskôr ukáže rozhodcovská zmluva ako neplatná, nie je dôvod neaplikovať § 19 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní (resp. v súčasnosti aj § 26 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ak ide o spotrebiteľský spor).

Právny názor, ktorý vyslovil Ústavný súd SR v skúmanom uznesení, nie je ojedinelý, ba naopak, pravidelne sa objavuje v rozhodnutiach všeobecných súdov.[17] Treba uviesť, že značný podiel na preferovaní tohto názoru má ochrana spotrebiteľa ako slabšej strany a zneužívanie rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch v minulosti, čoho následky museli riešiť až exekučné súdy. No uvedené nie je len otázkou, v súčasnosti už, spotrebiteľského rozhodcovského konania, ale rozhodcovského konania ako takého, ba čo viac, výkladu § 112 Občianskeho zákonníka vo všeobecnosti. Na podporu nášho názoru možno poukázať aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, v ktorých bolo vyslovené, že premlčacia lehota prestáva plynúť začatím rozhodcovského konania aj v prípade, ak je rozhodcovská zmluva neplatná.[18] V rozsudku z 1. júna 2016, sp. zn. 23 ICdo 19/2015 sa k tomuto názoru priklonil Najvyšší súd ČR dokonca aj v prípade obchodnoprávnych vzťahov, hoci tak § 403 odst. 1 vtedy platného (v súčasnosti

11 K tomu primerane porovnaj nález Ústavného súdu ČR z 19. apríla 2012, sp. zn. I. ÚS 3503/10.

12 K tomu zohľadni poznámku pod čiarou č. 10.

13 Odlišné stanovisko sudcu M. Ľalíka k nálezu Ústavného súdu SR z 24. októbra 2013, sp. zn. I. ÚS 547/2012.

14 Pozri napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. januára 2013, sp. zn. 3 Cdo 133/2012; uznesenie Najvyššieho súdu SR z 10. októbra 2012, sp. zn. 6 Cdo 105/2011; uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012; resp. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13. októbra 2011, sp. zn. 3 Cdo 146/2011.

15 K tomu pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. januára 2015, sp. zn. 3 Cdo 27/2011, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 30. septembra 2015, sp. zn. 23 Cdo 4460/2014.

16 Uvedené platí tak v prípade rozhodcovského konania, ako aj v prípade spotrebiteľského rozhodcovského konania.

17 Napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2016, sp. zn. 6 Co 76/2015; rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. októbra 2014, sp. zn. 6 Co 116/2014 alebo rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 17. februára 2016, sp. zn. 25 Co 201/2015.

18 Rozsudky Najvyššieho súdu ČR z 12. októbra 2017, sp. zn. 33 Cdo 5258/2016; z 30. júna 2016, sp. zn. 29 ICdo 41/2014 a z 1. júna 2016, sp. zn. 23 ICdo 19/2015.

už zrušeného) českého Obchodního zákoníku,[19] ako aj § 403 ods. 1 slovenského Obchodného zákonníka[20] uvádzajú, že premlčacia lehota prestáva plynúť, ak veriteľ začne **na základe platnej rozhodcovskej zmluvy** rozhodcovské konanie. Najvyšší súd ČR v tomto prípade uviedol, že vychádzal z účelu a zmluvy uvedeného ustanovenia Obchodního zákoníku, pričom v tomto smere nezhliadol dôvod na odlišné plynutie premlčacej lehoty v prípade občianskoprávnych a obchodnoprávnych vzťahov, a uviedol, že ak by prijal opačný výklad, účastníci by sa nachádzali v právnej neistote. S jeho názorom sa stotožňujeme.

Ešte sa žiada uviesť, že v prípade, ak súd zamietne návrh na vykonanie exekúcie, resp. zastaví exekúciu z dôvodu, že rozhodcovský rozsudok (vrátane spotrebiteľského) bol vydaný rozhodcovským súdom nemajúcim právomoc v tej – ktorej veci, odporúčame, aby bola žaloba podaná na všeobecný súd v 30-dňovej lehote, a to vzhľadom na možnú aplikáciu § 6 ods. 3 Civilného sporového poriadku (hoci máme za to, že toto ustanovenie sa na nami uvedené prípady úplne nevzťahuje,[21] záleží však na tom, aký výklad uplatníme). ■

19 Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník.

20 Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení.

21 Myslia sa tu najmä prípady podľa § 21 zákona o rozhodcovskom konaní v platnom znení a § 30 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

RESUMÉ

(Ne)spočívanie premlčacej lehoty a rozhodcovský súd, ktorý nemal právomoc rozhodovať

Autor sa v príspevku venuje otázke, či premlčacia lehota spočíva počas rozhodcovského konania prebiehajúceho na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy. Autor kritizuje nedávne uznesenie Ústavného súdu SR, ako aj rozhodovaciu prax súdov, podľa ktorej v týchto prípadoch premlčacia lehota plynie a nespočíva. Autor na základe viacerých argumentov dospel k záveru, že premlčacia lehota v týchto prípadoch spočíva. Jeho úvahy však neboli obmedzené len na tento variant, ale na výklad § 112 Občianskeho zákonníka všeobecne, pričom neopomína ani § 403 ods. 1 Obchodného zákonníka.

SUMMARY

Temporary (Non)Suspension of the Limitation Period and the Arbitration Tribunal Which Did Not Have the Power to Arbitrate

The author deals with the question whether the limitation period is temporarily suspended during the arbitral proceedings conducted on the basis of an invalid arbitration agreement. The author criticizes recent ruling of the Constitutional Court of the Slovak Republic, as well as the decision-making practice of courts, which ruled that in these cases the limitation period runs and is not temporarily suspended. Based on a number of arguments, the author comes to a conclusion that the limitation period is in these cases temporarily suspended. His arguments, however, were not limited only to this variant, but to the interpretation of Sec. 112 of the Civil Code in general; he also deals with Sec. 403(1) of the Commercial Code.

ZUSAMMENFASSUNG

Nichtruhen/Ruhen der Verjährungsfrist und Schiedsgericht, das keine Entscheidungsbefugnisse hatte

Der Autor des Beitrags widmet sich der Frage, ob die Verjährungsfrist während eines Schiedsverfahrens, das aufgrund eines nichtigen Schiedsvertrages verläuft, ruht. Der Autor kritisiert die vor Kurzem erlassene Entscheidung des Verfassungsgerichtes der SR sowie die Entscheidungspraxis der Gerichte, nach der in solchen Fällen die Verjährungsfrist läuft und nicht ruht. Der Autor ist auf Grundlage von mehreren Anhaltspunkten zur Schlussfolgerung gekommen, dass die Verjährungsfrist in diesen Fällen ruht. Seine Betrachtungen sind allerdings nicht nur auf diese Variante, sondern auch auf die Auslegung des § 112 des Bürgerlichen Gesetzbuches im Allgemeinen gerichtet, wobei auch der § 403 Abs. 1 des Handelsgesetzbuches nicht unterlassen ist.

Ochrana tehotných žien v Zákonníku práce a v aktuálnej judikatúre Súdneho dvora EÚ[1]

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

K zníženiu sociálnoprávnej ochrany tehotných žien – zamestnankýň v aplikačnej praxi prispieva nesprávne vymedzenie pojmu „tehotná zamestnankyňa" v Zákonníku práce, ktorý je obsahom odlišný od pojmu, ako ho vymedzuje smernica 92/85/EHS o ochrane matiek.

Smernica aj medzičasom prijatá judikatúra Súdneho dvora EÚ nevyžaduje, aby oznámenie o tehotenstve ženy malo písomnú formu a nevyžaduje ani predloženie lekárskeho posudku o tehotenstve ženy. Zvýšené administratívne nároky na preukázanie tehotenstva ženy podľa Zákonníka práce podmieňujúce jej zvýšenú sociálnoprávnu ochranu neumožňujú v mnohých prípadoch napĺňať základný cieľ smernice, ktorým je sociálnoprávna ochrana tehotných žien.

Predmetom sociálnoprávnej ochrany tehotných žien je aj nediskriminačný prístup k zamestnaniu a s tým súvisiaca právna interpretácia zásady rovnakého zaobchádzania tehotných žien v prístupe k zamestnaniu. Ani existujúce zákonné zákazy výkonu niektorých prác pre tehotné ženy nesmú podľa aktuálnej judikatúry Súdneho dvora EÚ súčasne diskriminovať tehotné ženy v prístupe k zamestnaniu z dôvodu tehotenstva.

Existujúca pracovnoprávna úprava SR, ale aj právna úprava práva EÚ umožňuje uplatniť výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami výlučne z dôvodu, ak rozdielne zaobchádzanie tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ legitímny a požiadavka primeraná.

1 Článok pripravený v rámci riešenia výskumného projektu Vega: 1/0203/16 Vyváženosť práv a povinnosti zamestnanca a zamestnávateľa v pracovnoprávnych vzťahoch, zodp. riešiteľka prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

Úvod

Ešte pred prijatím nového Zákonníka práce, zákon č. 311/2001 Zb. tehotné zamestnankyne chránil pred jednostranným prepustením zo strany zamestnávateľa bez ohľadu na to, či napríklad v čase výpovede zamestnávateľ vedel o ich tehotenstve. Pracovnoprávna ochrana pred jednostranným prepustením zamestnávateľa prislúchala tehotnej zamestnankyni aj v prípadoch, ak ona sama v čase výpovede od zamestnávateľa nevedela o svojom tehotenstve.

V roku 1992, viac než desaťročie pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie bola prijatá smernica 1992/85/EHS o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok, (ďalej len „smernica o ochrane matiek"), ktorá do centra pozornosti národných zákonodarcov členských krajín EÚ postavila tehotnú

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc. *pôsobí v pozícii vedúcej katedry pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. Doteraz publikovala viac než 40 vedeckých monografií a vyše 500 vedeckých štúdií a odborných článkov. Okrem slovenského pracovného práva sa špecializuje na oblasť európskeho pracovného práva.*

zamestnankyňu a matku krátko po pôrode, najmä jej ochranu pred jednostranným skončením pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa.

Pre rovnoprávne postavenie žien a mužov v pracovnom živote je tiež právne významná smernica 2006/54/ES o vykonávaní zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania ako aj smernica 2010/18/EÚ, ktorou sa vykonáva Revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke.

Pritom pojem „pracovníčka" vyššie uvedené smernice chápu podstatne širšie ako je pojem zamestnankyňa podľa § 11 Zákonníka práce.[2] Základným cieľom aj účelom smernice o ochrane matiek bolo zvýšiť existujúcu pracovnoprávnu ochranu tehotných zamestnankýň, dojčiacich žien a žien krátko po pôrode. Ochrana tehotnej zamestnankyne je základným účelom a cieľom smernice a predstavuje minimálny stupeň ochrany, ktorú sú členské štáty povinné rešpektovať a pritom súčasne neznižovať už dosiahnutú úroveň jej pracovnoprávnej ochrany. Každé ustanovenie národných právnych úprav, ktoré by sledovalo napr. administratívnoprávne sťažkopádnenie dôkazu tehotenstva ženy v pracovnoprávnom vzťahu sa javí ako rozpor s hlavným účelom a cieľom smernice.

Z hľadiska ďalšieho vývoja národných pracovnoprávnych úprav, vrátane slovenskej pracovnoprávnej úpravy, by bolo v rozpore s účelom smernice klásť na ženy vyššie administratívnoprávne požiadavky dôkazu ich tehotenstva v porovnaní s požiadavkami, ktoré vyžaduje samotná smernica. napr. v prípade, ak by z dôvodu svojho tehotenstva nemohla dočasne vykonávať pracovnú náplň.

2 Primárne aj sekundárne právo EÚ pod pojmom pracovník rozumie nielen zamestnanca v zmysle § 11 Zákonníka práce SR, ale aj osobu samostatne zárobkovo činnú, čo Súdny dvor EÚ vyjadril najmä vo svojom rozhodnutí Danosa.

1.
K pojmu „tehotná zamestnankyňa"

Smernica o ochrane matiek priamo v texte vymedzuje pojem „tehotná pracovníčka", za ktorú smernica považuje zamestnankyňu, ktorá oznámi svojmu zamestnávateľovi svoje tehotenstvo.

Pojem tehotná pracovníčka sa pritom považuje na účel pracovnoprávnej ochrany matiek za autonómny pojem práva Európskej únie.

V nadväznosti na text smernice 1992/85/EHS inak vymedzuje pojem „tehotná zamestnankyňa" § 40 ods. 6 Zákonníka práce, podľa ktorého *tehotnou zamestnankyňou je zamestnankyňa, ktorá písomne informovala svojho zamestnávateľa, že je tehotná a predložila mu o svojom tehotenstve lekárske potvrdenie*.

Ak by sme si vymedzenie pojmu „tehotná pracovníčka" porovnali v texte citovanej smernice s vymedzením pojmu „tehotná zamestnankyňa" v § 40 ods. 6 Zákonníka práce, je zjavné, že nejde o identické právne pojmy. Slovenská pracovnoprávna úprava Zákonníka v zmysle § 40 ods. 6 Zákonníka práce napríklad nepovažuje ženu za tehotnú zamestnankyňu, ak síce svojmu zamestnávateľovi písomne oznámi, že je tehotná, ale mu o tom nepredloží lekárske potvrdenie. Z vyššie uvedeného vymedzenia pojmu „tehotná zamestnankyňa" v Zákonníku práce časť slovenskej literatúry a právnej praxe vyvodzuje často záver, že ak tehotná zamestnankyňa písomne oznámi svojmu zamestnávateľovi svoje tehotenstvo, ale zamestnávateľovi súčasne nepredloží lekárske potvrdenie o svojom tehotenstve, neprislúcha jej pracovnoprávna ochrana ako ostatným tehotným zamestnankyniam nielen pri jednostrannom skončení pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, ale aj pri pracovnoprávnej ochrane počas trvania pracovného pomeru.

V zmysle vyššie uvedeného tehotnej zamestnankyni zvýšená pracovnoprávna ochrana neprislúcha ani vtedy, keď svoje tehotenstvo neoznámi svojmu zamestnávateľovi, ani mu o svojom tehotenstve nepredloží písomné lekárske potvrdenie.

Chceme upozorniť na fakt, že v slovenskej pracovnoprávnej úprave rozdielne vymedzenie pojmov „tehotná zamestnankyňa" (pracovníčka) v Zákonníku práce a „tehotná zamestnankyňa" v smernici o ochrane matiek má veľmi závažné sociálnoprávne následky v neprospech žien. Tým, že slovenský zákonodarca kladie na tehotné ženy vyššiu a náročnejšiu administratívnu záťaž, než vyžaduje citovaná smernica, neumožňuje naplno splniť samotný cieľ smernice 1992/85/EHS o ochrane matiek.

Z právnych interpretácií absencie oznámenia o tehotenstve a nepredloženia lekárskeho potvrdenia podľa pracovnoprávnej úpravy Zákonníka práce SR sa vyvodzujú aj závery, ktoré

sú v rozpore s článkom 38 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sú tehotné ženy pod osobitnou ochranou zákona.

Na ochranu tehotných žien v pracovnoprávnom vzťahu v nadväznosti na vymedzenie pojmu „tehotná zamestnankyňa" podľa citovanej smernice existujú aj iné názory, podopreté už aj medzičasom prijatou judikatúrou Súdneho dvora EÚ, podľa ktorej ak zamestnávateľ vie o tehotenstve ženy, prislúchajú jej pracovnoprávne nároky tehotných žien – zamestnankýň.

Smernica 92/85/EHS o ochrane matiek vo vzťahu k členským štátom EÚ predstavuje povinnú minimálnu ochranu tehotných žien a matiek, úroveň ktorej členský štát nemôže znížiť.

Smernica zaväzuje členský štát vo vzťahu k splneniu jej základného účelu, pričom si môže zvoliť sám právne prostriedky na dosiahnutie uvedeného cieľa. Tak, ako vyplýva z úvodných ustanovení citovanej smernice hlavným účelom smernice je „prehĺbenie pracovnoprávnej ochrany tehotných žien a matiek." Tomuto cieľu musí členský štát prispôsobiť aj právne prostriedky na jeho dosiahnutie. *V článku 2 smernica 1992/85/EHS zakotvuje, že tehotnou pracovníčkou pre účely smernice je pracovníčka„ ktorá svojmu zamestnávateľovi oznámi, že je tehotná. Pritom súčasne nevyžaduje, že toto oznámenie musí mať písomnú formu a súčasne musí tehotná pracovníčka svojmu zamestnávateľovi predložiť lekárske potvrdenie o svojom tehotenstve.*

Je zjavné, že § 40 ods. 6 Zákonníka práce v porovnaní s aktuálnym znením smernice kladie na tehotné zamestnankyne podstatne vyššie požiadavky v porovnaní so znením smernice, a tým nejde o identické vymedzenie uvedeného pojmu v porovnaní s citovanou smernicou.

Pritom je právne najvýznamnejšie, že vymedzenie pojmu „tehotná pracovníčka" musí zodpovedať právu EÚ, pretože podľa existujúcej judikatúry ide o pojem práva EÚ, ktorý nedovoľuje členským štátom iné vymedzenie.[3]

V aplikačnej praxi rozšírený právny výklad, že absenciou písomného oznámenia zamestnávateľovi a súčasne nepredložením lekárskeho potvrdenia sa tým tehotná zamestnankyňa dobrovoľne zbavuje svojej zvýšenej pracovnoprávnej ochrany považujeme za nesprávny. Vzhľadom na to, že medzi zakotvením pojmu tehotná zamestnankyňa v § 40 ods. 6 Zákonníka práce a neoznámením uvedenej povinnosti a nepreložením lekárskeho potvrdenia dochádza k nesplneniu hlavného účelu a cieľa smernice 1992/85/EHS, vyslovujeme vážne pochybnosti o správnosti uvedenej interpretácie, spájajúcej písomné neoznámenie ženy a nepredloženie lekárskeho posudku so stratou zvýšenej pracovnoprávnej ochrany ženy.

Formulácia § 40 ods. 6, Zákonníka práce, prísnejšia než vyžaduje citovaná smernica, je relevantnou a podstatnou prekážkou naplnenia základného cieľa a účelu smernice o ochrane matiek vo všetkých situáciách nesplnenia písomnej oznamovacej povinnosti ženy – zamestnankyne a prípadného nepredloženia lekárskeho posudku. V prípade, žeby žena písomnou formou neoznámila zamestnávateľovi, že je tehotná a nepredložila o svojom stave lekárske potvrdenie a zamestnávateľ by ju zbavil osobitnej pracovnoprávnej ochrany, ktorá jej prislúcha najmä v súvislosti so zákazom výpovede počas tehotenstva a krátko po pôrode a vznikol by z toho v praxi súdny spor, sudca rozhodujúci v tomto spore by musel uplatňovať eurokonformný výklad. Zmarenie základného účelu a cieľa smernice o osobitnej pracovnoprávnej ochrane tehotných žien by nemohol uznať za právne korektné len z dôvodu porušenia oznamovacej povinnosti tehotnej ženy v situáciách, keď je žena skutočne tehotná a zamestnávateľ by o tom vedel alebo oznámenie o svojom tehotenstve by oznámila svojmu zamestnávateľovi ústne, ale nepredložila by mu o svojom tehotenstve lekárske potvrdenie.

V súvislosti s vyššie uvedeným by bolo správne, aby § 40 ods. 6 ZP bol upravený konformne s citovanou smernicou a nevyžadoval by od tehotnej zamestnankyne viac, než požaduje citovaná smernica o ochrane matiek. Slovenský zákonodarca formuluje oznamovaciu povinnosť prísnejšie než smernica o ochrane matiek a tým do značnej miery „pomáha" zmariť dosiahnutie hlavného účelu smernice.

Písomné oznámenie nie je právny úkon, ale faktický úkon v pracovnom práve. Účel oznámenia ženy o tehotenstve by mohol byť uskutočnený aj iným spôsobom, z ktorého by sa zamestnávateľ dozvedel, že je žena tehotná. Podstatným pre prislúchajúcu zvýšenú ochranu ženy by malo byť jej tehotenstvo, o ktorom buď zamestnávateľ vie napríklad z denno-denného kontaktu so ženou v práci, alebo ktoré mu oznámila samotná žena, aj keď nie písomnou formou.

Aj v prípadoch, ak by o tehotenstve zamestnankyne zamestnávateľ nevedel, žena by mala mať možnosť do určitej doby napr. aj po doručení výpovede dokladovať, že je tehotná a zamestnávateľovi to aj preukázať. Vyššie uvedenému výkladu nasvedčujú právne úpravy niektorých

3 Pozri rozhodnutie SD EÚ v právnej veci C-506/06 (Mayer) zo dňa 27. 11. 2007, bod 29. Na druhej strane viaceré smernice EÚ umožňujú členským štátom vymedziť napr. pojem zamestnanec inak. Ide predovšetkým o smernice dotýkajúce sa reštrukturalizácie podnikov.

členských krajín EÚ. Napr. podľa § 9 ods. 1 zákona o ochrane matiek Spolkovej republiky Nemecko výpoveď žene, ktorá je tehotná, je počas tehotenstva ženy neprípustná, keď zamestnávateľ vedel o tehotenstve ženy v čase dania výpovede alebo ak v rámci dvoch týždňov po doručení výpovede zamestnávateľovi žena oznámi, že je tehotná.

Judikatúra Súdneho dvora EÚ v ochrane tehotných žien pred výpoveďou ide tak ďaleko, že zakazuje zamestnávateľovi nielen doručenie výpovede v čase ochrannej doby, ale aj prijatie prípravných opatrení na takéto rozhodnutie pred uplynutím ochrannej doby bez ohľadu na čas doručenia výpovede, aj keď k doručeniu dôjde po uplynutí ochrannej doby.[4]

4 C-194/08 (Susane Gassmayer) z 1. 7. 2010, obdobne pozri právnu vec C- 460/06 (Paquai) zo dňa 11. 10. 2007.

2. Pojem „dojčiaca matka“ a „dojčiaca zamestnankyňa, dojčiaca žena“

Právo EÚ inak ako v prípade pojmu tehotnej ženy sa stavia k pojmu dojčiacej ženy, vymedzenie ktorého zveruje do kompetencie národných zákonodarcov členských štátov, čo Súdny dvor výslovne vyjadril v právnej veci C-116/06 (Kiiski) zo dňa 20. 9. 2007, bod 33. Zákonník práce v § 170 zakotvuje prestávky na dojčenie, ktoré sa započítajú do pracovného času. Aby mohla zamestnankyňa (matka) čerpať tieto prestávky na účel dojčenia, musí písomne informovať svojho zamestnávateľa, že dojčí. Uvedené oprávnenie na prestávky na dojčenie podľa aktuálnej slovenskej pracovnoprávnej úpravy prislúcha len dojčiacim matkám. Obdobne dojčiacu matku nie je možné zamestnávať prácami na pracoviskách s karcinogénnymi alebo mutagénnymi faktormi.

Zákonník práce chráni dojčiace ženy aj na iných miestach. Problémom Zákonníka práce je, že nepoužíva jednotnú terminológiu. V § 40 zakotvuje pojem „dojčiaca zamestnankyňa,“ v § 170 používa pojem „dojčiaca matka“ a v § 72 používa pojem „dojčiaca žena.“

Používanie pojmu „dojčiaca matka“ je už prekonané existujúcou judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktorý v súlade so smernicou 1992/85/EHS o ochrane matiek rozširuje pracovnoprávnu ochranu aj na „dojčenie z fľašky“, čo znamená, okrem vyššie uvedeného, aj rozšírenie pracovnoprávnej ochrany na poskytnutie prestávky v práci na dojčenie nielen na manžela či partnera zamestnankyne, ale aj na mužov, ktorých ženy majú právny status samostatne zárobkovo činnej osoby.[5]

5 C-290/12 (Della Rocca) z 11. 4. 2013.

3. Ochrana tehotných žien v prístupe k zamestnaniu

K diskriminácii tehotných žien najčastejšie dochádza v prístupe k zamestnaniu. Zákonná úprava, ktorá má primárne slúžiť v prospech tehotných žien napr. tým, že obmedzuje zamestnávateľa zamestnávať tehotné ženy prácami, ktoré by nepriaznivo mohli pôsobiť na ich tehotenstvo, ich zdravie a zdravie dieťaťa sa v štádiu prístupu k zamestnaniu obracia proti ženám tým, že ich obmedzuje v prístupe k zamestnaniu z dôvodu tehotenstva. K tomu možno zdanlivo prispieva aj slovenská pracovnoprávna úprava de lege lata, podľa ktorej smie zamestnávateľ zamestnávať len zamestnancov zdravotne spôsobilých na výkon práce a zoznam prác zakázaných tehotným ženám sa všeobecne zo strany zamestnávateľov, ale aj časti odbornej literatúry chápe ako zoznam prác, na výkon ktorých tehotné ženy nemajú zdravotnú spôsobilosť. Podľa týchto názorov ich zamestnávateľ preto nemôže na takýchto prácach zamestnávať, a teda ani prijať do pracovného pomeru. V aplikačnej praxi ide o relatívne rozšírený právny názor, podľa ktorého sa ženy považujú za zdravotne nespôsobilé vykonávať určité práce počas tehotenstva zo zdravotných príčin spočívajúcich v ich osobe a zdravotným dôvodom ich zdravotnej nespôsobilosti je ich tehotenstvo. *Tehotenstvo nie je však zdravotnou indikáciou, ak by žena mohla vykonávať príslušnú prácu, o ktorú sa uchádza po skončení tehotenstva, resp. po skončení materskej či rodičovskej dovolenky.* Najmä z tohto dôvodu je často zamestnávateľ

presvedčený, že aj keď sa na tehotenstvo nesmie informovať v rámci predzmluvných vzťahov podľa § 41 Zákonníka práce, ak ženu angažuje na práce, ktoré sú tehotným ženám zakázané, môže, resp. musí ju odmietnuť z dôvodu tehotenstva. Podľa aktuálnej judikatúry Súdneho dvora nejde o správny výklad.

Súdny dvor EÚ vo viacerých rozhodnutiach vyjadril, že samotné právne predpisy na ochranu tehotných žien nemôžu súčasne spôsobovať priamu diskrimináciu žien v prístupe k zamestnaniu z dôvodu tehotenstva ani v prípadoch, ak by zamestnávateľ bol povinný uskutočniť už od prvého dňa pracovného pomeru dočasnú úpravu pracovných podmienok tehotnej ženy.[6] Všeobecne v zahraničnej právnej literatúre sa súladne s judikatúrou Súdneho dvora akceptuje názor, že ak žena uchádzajúca sa o prácu spĺňa požiadavky príslušného zamestnania (pozície), zamestnávateľ pri jej prijímaní nesmie prihliadať na zástupnú črtu, ktorou je jej tehotenstvo, ak po skončení tehotenstva by mohla vykonávať príslušnú pozíciu, o ktorú sa u zamestnávateľa uchádza.[7] Podľa rozhodnutia Súdneho dvora C-109/00 v právnej veci Kreil „tehotná žena pri uchádzaní sa o prácu nie je povinná informovať svojho zamestnávateľa o svojom tehotenstve."[8] V opačnom prípade by akceptácia takejto povinnosti informovania mohla spôsobiť neúčinnosť samotnej ochrany tehotných žien podľa smernice 1992/85/EHS o ochrane matiek. Odmietnutie ženy v prístupe k zamestnaniu je v rozpore s citovanou smernicou, aj keď žena nebude môcť počas celého tehotenstva vykonávať prácu dohodnutú v pracovnej zmluve.[9] Aj podľa rozhodnutia Súdneho dvora v právnej veci Busch zamestnankyňa nie je povinná zamestnávateľa informovať o svojom tehotenstve pred nástupom do práce po skončení predchádzajúcej materskej dovolenky a konanie zamestnávateľa, ktorým odmietne znovu zamestnať ženu po materskej dovolenke je v rozpore so zásadou nediskriminácie. O priamu diskrimináciu v prístupe k zamestnaniu podľa rozhodnutia Súdneho dvora v právnej veci Dekker ide vtedy, ak s jednou osobou na základe pohlavia zamestnávateľ menej výhodne zaobchádza ako s inou osobou v porovnateľnej situácii.[10] V uvedenom rozhodnutí Súdny dvor výslovne vyjadril, že „zamestnávateľ koná protiprávne, ak odmietne uchádzačku o zamestnanie len preto, že je tehotná, aj keď spĺňa požiadavky na príslušnú prácu, ktorú by mohla vykonávať po návrate z materskej či rodičovskej dovolenky. Odmietnutie zamestnávateľa nemožno ospravedlniť dôvodom jej neprítomnosti v práci z titulu čerpania materskej dovolenky, čím vzniknú zamestnávateľovi vyššie náklady alebo iné komplikácie. Súdny dvor v právnej veci C- 109/00 (Tele Danmark) konštatoval, že pri pracovnom pomere na určitú dobu, aj keď uchádzačka o zamestnanie na základe tehotenstva nemôže vykonávať svoje pracovné úlohy, rozlišovanie z dôvodu tehotenstva je neprípustné. Citované rozhodnutie uvádza, že: „Vzhľadom na to, že prepustenie zamestnankyne z dôvodu tehotenstva predstavuje priamu diskrimináciu na základe pohlavia nezávislé od druhu a rozsahu škody (ujmy), ktorá vznikne zamestnávateľovi v dôsledku jej neprítomnosti v práci podmienenej tehotenstvom, je na posúdenie otázky, či má prepustenie zamestnávateľa diskriminačný charakter právne bezvýznamné, či bola pracovná zmluva uzatvorená na určitú dobu alebo na neurčitý čas." V právnej veci Mahlburg Súdny dvor výslovne vyjadril, že „uplatnenie predpisov na ochranu budúcich matiek nesmie so sebou prinášať žiadne nevýhody v prístupe k zamestnaniu."[11]

V právnej veci Mahlburg išlo aj o posúdenie, či smernica 76/207/EHS (teraz smernica 2006/54/ES) dovoľuje zamestnávateľovi neuzavrieť pracovnú zmluvu na čas neurčitý z dôvodu dodržiavania zákazu výkonu prác zo strany tehotných žien, ktorý by od počiatku pracovného pomeru bránil tehotnej žene vykonávať prácu na príslušnom pracovnom mieste. Súdny dvor vyjadril, že ochrana ženy v čase tehotenstva nemôže závisieť od toho, či jej neprítomnosť v práci počas tehotenstva bude podstatnou okolnosťou pre prevádzku podniku. Akýkoľvek iný výklad by spôsoboval neúčinnosť smernice 76/207/EHS, (teraz smernice 2006/54/ES).[12] Ide predovšetkým o právny argument, že zákazy výkonu určitých prác pre tehotné zamestnankyne majú len dočasnú povahu vo vzťahu k celkovej dĺžke trvania pracovného pomeru (C-421/92 Habermann-Beltermann, bod 23). V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora v právnej veci Habermann--Beltermann bod 24 *„diskriminácia žien nemôže byť odôvodnená existenciou opatrení na ochranu tehotných žien."* Za diskriminujúce právne predpisy Súdny dvor považuje predpisy zakladajúce priamu diskrimináciu, ktoré neplatia rovnako pre mužov a ženy v prístupe k zamestnaniu (až na odôvodnené výnimky ustanovené v článku 1 Základných zásad Zákonníka práce, ak výkon príslušnej konkrétnej práce je určujúcou a rozhodujúcou požiadavkou konkrétnej práce napr. práce pôrodnej asistentky, manekýnky, ženskej hereckej postavy vo filme). Aj neobnovenie

6 C- 109/00 (Tele Danmark) z 4. 10. 2001.

7 Fuchs, M.: Marhold, F.: Europäisches Arbeitsrecht, Springer, Wien, 4 Auflage, 2014, str. 490 a nasl.

8 C-109/00 (Tele Danmark) z 4. 10. 2001.

9 Tamtiež.

10 C-177/88 (Dekker) obdobne právna vec C- Hertz), ale aj právna vec C- 421/92 (Habermann-Baltermann).

11 C-207/98 (Mahlbug z 3. 2. 2000, tiež C- 179/88 (Handels-og Kontorfunktioaerernes Foerbund) z 8. 11. 1990, C- 421/92 (Webb) z 14. 7. 1992.

12 C-32/93 (Webb) zo dňa 14. 7. 1994.

pracovnej zmluvy na určitú dobu treba za určitých okolností klásť na roveň odmietnutiu ženy v prístupe k zamestnaniu z dôvodu tehotenstva (Jimés Melgar).[13]

Súdny dvor právnej veci C-136/95 (Tiboult) bod 26 zdôrazňuje, že výkon práv tehotných žien nemôže byť dôvodom pre diskriminačné zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, pracovné podmienky, čo znamená, že zamestnávateľ nesmie odmietnuť zamestnať tehotnú ženu na neurčitý čas z dôvodu, že by zákaz výkonu určitých prác v tehotenstve bránil vykonávať prácu od počiatku počas jej tehotenstva na obsadenom pracovnom mieste. Súdny dvor EÚ považuje odlišné zaobchádzanie s tehotnou ženou za priamu diskrimináciu, aj keď sa v teórii vyskytujú názory, že ide o nepriamu diskrimináciu, pretože žena nie je diskriminovaná napr. v prístupe k zamestnaniu z dôvodu pohlavia, ale z dôvodu tehotenstva, čo je kritérium úzko spojené s pohlavím (lebo len ženy môžu byť tehotné), ale tehotenstvo nie je obsahovo identické s pojmom pohlavia. Obdobne tehotenstvo súvisí aj s vekom, pretože tehotné sú mladé ženy nie staré ženy. V týchto prípadoch ide však o menšinový názor odbornej literatúry.[14]

Samotné tehotenstvo nie je zdravotná nespôsobilosť na výkon príslušnej práce, nie je chorobou, ak po jeho skončení, resp. po skončení materskej dovolenky žena môže vykonávať druh práce, o ktorý sa uchádza.

Vzhľadom na to, že v aplikačnej praxi ide o veľmi časté prípady a súvisia nielen s pracovnoprávnou ochranou žien, ale aj s ochranou ich osobnosti a ochranou osobných údajov, je právne relevantnou predovšetkým otázka, či zamestnávateľ je oprávnený v rámci predzmluvných vzťahov sa informovať na tehotenstvo ženy – uchádzačky o zamestnanie, ak ju prijíma na prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná a či žena je povinná informovať svojho budúceho zamestnávateľa o svojom tehotenstve. Podľa aktuálnej judikatúry Súdneho dvora túto povinnosť žena nemá, aj keď ju zamestnávateľ má v úmysle angažovať na práce, ktoré sú tehotným ženám zakázané.[15] *Zamestnávateľ sa nesmie preto informovať na tehotenstvo uchádzačky o zamestnanie ani vtedy, ak by ju predpokladal prijať na prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná.*

13 C-438/99 (Jimés Melgar) zo 4. 10. 2001.

14 Title Civil Rights Act (42 US Code 20.002 (k) doplnený výslovne v tom, že diskriminácia z dôvodu tehotenstva je diskrimináciou z dôvodu veku.

15 C- 285/98 (Kreil) z 11. 1. 2000.

4. Oprávnené dôvody odlišného zaobchádzania vo vzťahu podľa pohlavia

Vo vyššie uvedenej súvislosti je právne relevantnou otázka, v ktorých prípadoch a za akých okolností je zamestnávateľ oprávnený odlišne zaobchádzať s mužmi a ženami v prístupe k zamestnaniu. Oprávneným dôvodom pre odlišné zaobchádzanie medzi mužmi a ženami v prístupe k zamestnaniu sú výlučne dôvody zakotvené v článku 1 Základných zásad ZP ako aj v § 13 ZP, podľa ktorých *rozdielne zaobchádzanie je právne korektné výlučne v prípadoch, ak je odôvodnené osobitnou povahou činnosti vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú a ak tento dôvod odlišného zaobchádzania tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka je primeraná, t. j. taká, aby v minimálnej miere zasiahla do zásady rovnakého zaobchádzania.*

Ak tehotná žena má obmedzený prístup k zamestnaniu z dôvodu svojho tehotenstva a pritom nejde o skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie, nemožno túto situáciu považovať za súladnú so smernicou 2006/54/EÚ o rovnakom zaobchádzaní medzi mužmi a ženami ako aj smernicou 1992/85/EHS o ochrane matiek. Súčasne ide o rozpor s článkom 38 Ústavy SR ako aj článkom 1 Základných zásad Zákonníka práce ako aj s § 13 Zákonníka práce.

Súdny dvor Európskej únie pritom vychádza zo zásady, že vyššie uvedené výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu pohlavia treba interpretovať reštriktívne. Pojem skutočná a rozhodujúca požiadavka na zamestnanie nie je naplnená, ak tehotná žena uchádzajúca sa o zamestnanie len počas svojho tehotenstva nemôže z príčin spočívajúcich vo svojom tehotenstve dočasne vykonávať zamestnanie, o ktoré sa uchádza. Súdny dvor neakceptuje výklad pojmu skutočnej a rozhodujúcej požiadavky ako požiadavky nevyhnutnej, ktorá má odlišné obsahové konotácie, pretože ak by sme vychádzali z pojmu nevyhnutnej požiadavky, ťažko by sa našla činnosť, ktorú by nemohli vykonávať žena aj muž.

Ako už bolo vyššie spomenuté, ide o práce, akými je práca herca, manekýnky, kňazov katolíckej cirkvi, pracovná pozícia pôrodnej asistentky, ale aj iné pracovné činnosti, pri ktorých

je na základe právnych predpisov, náboženského presvedčenia alebo kultúrnych osobitostí a tradícií v spoločnosti akceptované len jedno pohlavie. Takýmito činnosťami nie sú ani činnosti v armáde, čomu dosvedčuje rozhodnutie SD v právnej veci Kreil, ani pracovné činnosti, ktoré nemôže tehotná žena vykonávať v čase svojho tehotenstva.[16]

16 C-285/98 (Kreil) z 11. 1. 2000.

V zmysle aktuálnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie treba rozlišovať medzi podstatnou a rozhodujúcou profesijnou požiadavkou v užšom a širšom zmysle slova. V užšom zmysle slova takáto požiadavka zahrňuje situácie, v ktorých je pre určitého zamestnanca určitého pohlavia splnenie takejto požiadavky vzhľadom na pohlavie skutočne alebo právne nemožné. V širšom zmysle slova ide o prípady, kedy splnenie takejto profesijnej požiadavky je vzhľadom na pohlavie (biologické rozdiely medzi mužom a ženou) podstatne ťažšie, ale možné a súčasne verejnosť má osobitný záujem na optimálnom vykonávaní tejto činnosti. Takouto požiadavkou nie sú však len samotné želania klientov (napr. pracovná činnosť strážnika, predavača horného dámskeho oblečenia), ktoré napr. rakúsky súd uznal za oprávnené, ak ho vykonáva žena.[17] Právnu kvalifikáciu skutočnej a rozhodujúcej požiadavky vo vzťahu k výkonu povolania v prípade diskriminácie z dôvodu náboženského presvedčenia a viery Súdny dvor Európskej únie vyjadril aj v jednom z najnovších rozhodnutí, v ktorom poukázal na to, že samotné želania klientov nezodpovedajú skutočným a rozhodujúcim požiadavkám vo vzťahu k výkonu konkrétneho zamestnania, ktoré by súčasne zodpovedali zásade primeranosti.[18]

17 V literatúre sa uvedené rozhodnutie spochybňuje a kritizuje. Ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Ob AS 318/99a z 12. 1. 2000.

18 C-188/15 zo dňa 14. 3. 2017, C- 157/15 zo dňa 14. 3. 2017.

Záver

Pre slovenského zákonodarcu vyplýva pre najbližšie obdobie povinnosť upraviť definíciu tehotnej zamestnankyne v § 40 ods. 6 Zákonníka práce tak, aby bola súladná s účelom smernice 1992/85/EHS o ochrane matiek a tiež súladná s osobitnou ochranou tehotných žien v zmysle článku 38 Ústavy Slovenskej republiky. Súčasne bude v tejto súvislosti potrebné v Zákonníku práce odstrániť terminologický rozdiel v používaní pojmov tehotná žena, resp. tehotná zamestnankyňa, čo platí aj o pojmoch dojčiaca žena, dojčiaca zamestnankyňa či dojčiaca matka.

Odlišné zaobchádzanie medzi mužmi a ženami v prístupe k zamestnaniu na základe aktuálnej judikatúry Súdneho dvora EÚ nemôže spočívať v tehotenstve ženy, ak by inak tehotná žena mohla príslušnú pracovnú pozíciu vykonávať po ukončení tehotenstva a po návrate z materskej alebo rodičovskej dovolenky. Z toho dôvodu by bolo potrebné pri najbližších legislatívnych zmenách Zákonníka práce upraviť prístup tehotných žien k zamestnaniu tak, aby bol súladný s účelom smernice 2006/54 o zásade rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami a súčasne súladný s Ústavou Slovenskej republiky.

Oprávnené odlišné zaobchádzanie medzi mužmi a ženami by bolo potrebné viac konkretizovať v samotnom normatívnom texte Zákonníka práce za účelom ich reštriktívneho výkladu požadovaného existujúcou judikatúrou Súdneho dvora EÚ a tým jej obmedzenia na prípady, kedy pohlavie osoby uchádzajúcej sa o zamestnanie je skutočnou a rozhodujúcou požiadavkou pre výkon konkrétnej práce. ■

RESUMÉ

Ochrana tehotných žien v Zákonníku práce a v aktuálnej judikatúre Súdneho dvora EÚ

Autorka v článku o aktuálnej pracovnoprávnej ochrane tehotných žien pri výkone práce, ale aj pri uchádzaní sa o prácu kriticky analyzuje súčasný právny stav ako aj stav aplikačnej praxe z pohľadu zásady rovnakého zaobchádzania, rovnako aj z pohľadu potreby zvýšenej ochrany tehotných žien. Pri analýze kvality ochrany tehotných žien a matiek porovnáva súčasný právny stav tejto ochrany s aktuálnou rozhodovacou činnosťou Súdneho dvora EÚ, na základe ktorého formuluje návrhy na zmenu právneho stavu de lege lata.

SUMMARY

Protection of Pregnant Women in the Labour Code and in the Current Case Law of the Court of Justice of the EU

The author in her article dealing with present labour legal protection of pregnant women while they work but also when they apply for work critically analyses the existing situation as well as the status of the application practice in the light of the principle of equal treatment as well as in the light of the need of enhanced protection of pregnant women. When analysing the quality of protecting pregnant women and mothers, the author compares the existing legal status of this protection with the present decision-making process of the Court of Justice, on the basis of which she formulates proposals for a change of legislation de lege lata.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Schutz von schwangeren Frauen im Arbeitsgesetzbuch und in der aktuellen Judikatur des Gerichtshofes der EU

Die Autorin analysiert kritisch im Artikel über den aktuellen arbeitsrechtlichen Schutz von schwangeren Frauen im Berufsleben aber auch bei deren Anstellungsbewerbung die aktuelle Rechtslage sowie die Lage der Anwendungspraxis vom Sichtpunkt des Gleichbehandlungsgrundsatzes sowie vom Sichtpunkt des erforderlichen höheren Schwangerenschutzes. Bei der Analyse des Schutzes schwangerer Frauen und Mütter vergleicht sie den derzeitigen Zustand dieses Schutzes mit der aktuellen Entscheidungstätigkeit des Gerichtshofes der EU, auf deren Grundlage Vorschläge zur Änderung der Rechtslage de lege lata formuliert sind.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Bilaterálne investičné dohody a právo Európskej únie

Články 267 a 344 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje ustanovenie obsiahnuté v medzinárodnej dohode uzavretej medzi členskými štátmi, akým je článok 8 Dohody medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Holandským kráľovstvom o podpore a vzájomnej ochrane investícií, na základe ktorého investor jedného z týchto členských štátov môže v prípade sporu týkajúceho sa investícií v druhom členskom štáte začať konanie proti tomuto druhému členskému štátu pred rozhodcovským súdom, ktorého právomoc sa tento členský štát zaviazal akceptovať.[1]

Rozsudok Súdneho dvora zo 6. marca 2018 vo veci C-284/16, Achmea – ECLI:EU:C:2018:158.

1 Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty, preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

Keď 19. septembra 2017 predniesol svoje návrhy vo veci C-284/16, Achmea generálny advokát Melchior Wathelet, už len málokto veril, že sa Slovenská republika vyhne povinnosti zaplatiť spoločnosti Achmea náhradu škody vo výške 22,1 milióna eur, ktorá jej vyplývala z rozsudku rozhodcovského súdu zriadeného na základe Dohody medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Holandským kráľovstvom o podpore a vzájomnej ochrane investícií[2] uzavretej v roku 1991 (ďalej len „BIT“). Závery plynúce z návrhov generálneho advokáta boli totiž v súlade so všetkými doterajšími rozhodnutiami nemeckých súdov, ktoré potvrdzovali existenciu právomoci rozhodcovského súdu. Lenže Súdny dvor generálneho advokáta nenasledoval a podaným výkladom práva Únie vytvoril priestor na to, aby nemecký Spolkový súdny dvor, ktorý položil prejudiciálne otázky, rozhodol o neplatnosti rozhodcovského rozsudku.

2 Publikovaná spolu s oznámením Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 569/1992 Zb.

Korene sporu medzi holandskou spoločnosťou Achmea a Slovenskou republikou siahajú do roku 2007, kedy bol zákonom č. 530/2007 Z. z. novelizovaný zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa okrem iného zakazovalo rozdelenie zisku z podnikania v oblasti zdravotného poistenia.[3] Táto právna úprava sa dotkla aj holandskej spoločnosti Achmea, ktorá prostredníctvo dcérskej spoločnosti poskytovala súkromné zdravotné poistenie na slovenskom trhu. Keďže sa domnievala, že táto právna úprava porušuje BIT a že jej v dôsledku tejto právnej úpravy vznikla škoda, rozhodla sa iniciovať proti Slovenskej republike rozhodcovské konanie predpokladané v článku 8 BIT.

3 Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval 26. januára 2011, že táto právna úprava bola v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd – pozri nález PL. ÚS 3/09.

Článok 8 ods. 2 BIT obsahuje záväzok Slovenskej republiky a Holandského kráľovstva, že podriadia spory medzi zmluvnou stranou (v tomto prípade Slovenskou republikou) a investorom druhej zmluvnej strany (v tomto prípade spoločnosťou Achmea) rozhodcovskému súdu,

ktorý sa bude kreovať pre každý jednotlivý prípad postupom uvedeným v ďalších odsekoch článku 8 BIT.

V roku 2008 teda došlo k vytvoreniu rozhodcovského súdu, pričom za miesto rozhodcovského konania bol zvolený Frankfurt nad Mohanom a konanie sa malo riadiť nemeckým právom. Slovenská republika od počiatku namietala nedostatok právomoci rozhodcovského súdu z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky obsiahnutej v článku 8 ods. 2 BIT pre jej rozpor s právom Európskej únie. Rozhodcovský súd medzitýmnym rozhodcovským rozsudkom z 26. októbra 2010 námietku nedostatku právomoci zamietol. Toto jeho medzitýmne rozhodnutie potvrdili aj nemecké všeobecné súdy, ktoré zamietli žalobu Slovenskej republiky o jeho neplatnosť.

Konečné rozhodnutie rozhodcovského súdu je zo 7. decembra 2012 a vyplýva z neho povinnosť Slovenskej republiky zaplatiť spoločnosti Achmea náhradu škody a úroky z istiny vo výške 22,1 milióna eur.[4] Slovenská republika napadla rozhodcovský rozsudok žalobou o neplatnosť Vyššom krajinskom súde vo Frankfurte nad Mohanom a keďže žaloba bola zamietnutá, Slovenská republika podala odvolanie na Spolkový súdny dvor. Slovenská republika podobne ako v prípade medzitýmneho rozhodcovského rozhodnutia argumentovala nezlučiteľnosťou rozhodcovskej doložky obsiahnutej v článku 8 BIT s článkami 18,267 a 344 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ") a hoci sa Spolkový súdny dvor s jej názorom nestotožnil, predsa len sa rozhodol predložiť prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru, keďže podľa jeho názoru odpoveď na tieto otázky nie je možné s dostatočnou istotou vyvodiť z existujúcej judikatúry Súdneho dvora a zdá sa, že podobné stanovisko ako Slovenská republika zastáva v súvislosti s rozhodcovskou doložkou v BIT aj Komisia, ktorá vstúpila do rozhodcovského konania ako aj do konania o neplatnosť rozhodcovského rozhodnutia ako vedľajší účastník na podporu Slovenskej republiky.

O dôležitosti a význame položených prejudiciálnych otázok svedčí skutočnosť, že sa nimi zaoberala veľká komora Súdneho dvora a že svoje pripomienky predložilo až pätnásť vlád členských štátov.[5] Kľúčovou sa pre rozhodnutie Súdneho dvora ukázala otázka, či je možné rozhodcovský súd zriadený podľa článku 8 BIT považovať za súdny orgán, ktorý môže vstupovať do súdneho dialógu so Súdnym dvorom v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ. Rozhodcovský súd má totiž podľa článku 8 ods. 6 BIT pri svojom rozhodovaní zohľadniť platné právne predpisy dotknutej zmluvnej strany a teda aj právo Únie, ktoré tvorí súčasť platného práva v každom členskom štáte. Rozhodcovský súd teda v prípade potreby musí vykladať a aplikovať právo Únie a preto by mal mať možnosť iniciovať prejudiciálne konanie, ktoré je prostriedkom na zabezpečenie jednotného výkladu práva Únie, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva Únie.

Generálny advokát Wathelet v svojich návrhoch jednoznačne konštatoval, že rozhodcovský súd zriadený podľa článku 8 ods. 2 BIT má povahu súdneho orgánu v zmysle článku 267 ZFEÚ. Vychádzal z toho, že tento rozhodcovský súd podľa jeho názoru spĺňa všetky kritéria vyplývajúce z konštantnej judikatúry Súdneho dvora – právnym základom vzniku je rozhodcovská doložka obsiahnutá v medzinárodnej zmluve, rozhodcovský súd má trvalý charakter, jeho rozhodnutia majú záväzný charakter a konanie pred ním má kontradiktórnu povahu.[6]

Súdny dvor však mal iný názor. Na rozdiel od generálneho advokáta sa zameral len na požiadavku, že pre potreby článku 267 ZFEÚ musí ísť o „súdny orgán jedného z členských štátov", čo znamená, že musí ísť o orgán, ktorý je prvkom systému súdneho riešenia sporov v jednom z členských štátov. A túto podmienku rozhodcovský súd zriadený podľa článku 8 ods. 2 BIT nespĺňa, keďže nie je súčasťou súdneho systému zriadeného v Holandsku alebo na Slovensku. Nie je možné ani tvrdiť, že by bol spoločným súdom pre niekoľko členských štátov, ako je tomu v prípade Súdneho dvora Beneluxu, ktorého prejudiciálne otázky Súdny dvor akceptuje. Zatiaľ čo úlohou Súdneho dvora Beneluxu je zabezpečovať jednotnosť uplatňovania právnych predpisov spoločných pre všetky tri štáty Beneluxu a konanie pred ním má povahu incidenčného konania vo vzťahu ku konaniam prebiehajúcim pred vnútroštátnymi súdmi, na záver ktorého je stanovený konečný výklad právnych predpisov spoločných pre štáty Beneluxu, rozhodcovský súd zriadený podľa článku 8 ods. 2 BIT nemá také väzby so súdnymi systémami členských štátov.

Skutočnosť, že rozhodcovský súd zriadený podľa článku 8 ods. 2 BIT nemôže predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky by ešte sama osebe nemusela znamenať, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v článku 8 BIT je v rozpore s právom Únie, ak by rozhodnutia rozhodcov-

4 V súvislosti s týmto rozhodnutím rozhodcovského súdu od mája 2013 blokuje exekútor v prospech spoločnosti Achmea zhruba 30 miliónov eur na účtoch, ktoré má Slovenská republika v Luxembursku – pozri napríklad https://www.etrend.sk/ekonomika/slovensko-prehralo-dalsi-sud-o-odskodne-za-zakaz-zisku-poistovni.html.

5 Vláda Slovenskej republiky nevyužila možnosť predloženia pripomienok. Pravdepodobne to považovala za zbytočné, keďže sa prostredníctvom svojich právnych zástupcov vyjadrila Slovenská republika z pozície účastníka konania pred vnútroštátnym súdom, ktorý predložil prejudiciálne otázky.

6 Vyhlásením návrhov generálneho advokáta sa končí ústna časť konania, pričom nie je možnosť podať pripomienky k týmto návrhom. Napriek tomu česká, maďarská a poľská vláda vyjadrili nesúhlas s návrhmi a žiadali o opätovné otvorenie ústnej časti konania. Súdny dvor im nevyhovel, pretože ich podania neobsahovali žiadne nové tvrdenia, na základe ktorých by mohla byť prejednávaná vec rozhodnutá.

ského súdu boli preskúmateľné súdom členského štátu, ktorý by otázky práva Únie mohol predložiť Súdnemu dvoru v rámci prejudiciálneho konania. To však nie je prípad rozhodcovskej doložky obsiahnutej v BIT. Rozsah súdneho preskúmania rozhodcovského rozsudku totiž závisí od vnútroštátneho práva, podľa ktorého rozhodcovský súd rozhoduje. V tomto prípade napríklad nemecké právo umožňuje len obmedzené preskúmanie týkajúce sa najmä platnosti rozhodcovskej dohody z hľadiska uplatniteľného práva alebo dodržiavania verejného poriadku v súvislosti s uznaním alebo výkonom rozhodcovského rozhodnutia.

Súdny dvor už síce pripustil obmedzené súdne preskúmanie v prípade obchodnej arbitráže, ale len za predpokladu, že základné ustanovenia práva Únie sa môžu preskúmať v rámci tejto kontroly, a prípadne byť aj predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom. Rozhodcovské konanie upravené v článku 8 BIT sa však odlišuje od obchodnej arbitráže. Zatiaľ čo obchodná arbitráž má svoj pôvod v slobodnej vôli dotknutých zmluvných strán, predmetné rozhodcovské konanie má svoj pôvod v dohode, na základe ktorej členské štáty súhlasili s vyňatím sporov, ktoré by sa mohli týkať uplatňovania alebo výkladu práva Únie, z právomoci svojich vlastných súdov, a teda zo systému súdnych opravných prostriedkov, ktoré majú podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ ustanoviť v oblastiach upravených právom Únie.

Ako poukázal generálny advokát Wathelet v svojich návrhoch, rozhodnutie Súdneho dvora o nezlučiteľnosti takej rozhodcovskej doložky, ako je doložka obsiahnutá v článku 8 BIT, s právom Únie bude mať zásadný dosah na spôsob riešenia sporov medzi investormi a členskými štátmi, keďže v súčasnosti medzi členskými štátmi Únie existuje 196 dohôd o podpore a vzájomnej ochrane investícií, ktoré obsahujú obdobné rozhodcovské doložky.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**
Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Z ROZHODNUTÍ NAJVYŠŠIEHO SÚDU ČR

Preukazovanie vzniku nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci

V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci sa vznik nemajetkovej ujmy spravidla nepreukazuje. V konaní sa obvykle iba zisťuje, či sú dané objektívne dôvody na to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou. Treba pritom zvážiť najmä, či vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutou v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca.

Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 20. januára 2016
sp. zn. 30 Cdo/2865/2015

Dotknuté ustanovenie:

– zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov

Podanou žalobou sa žalobca domáhal odškodnenia za nemajetkovú a majetkovú ujmu, ktoré mu mali vzniknúť v dôsledku nezákonného rozhodnutia o zadržaní vodičského preukazu. Tvrdil, že po dobu takmer jedného roka nemohol používať svoj automobil a musel do zamestnania dochádzať MHD, čím malo byť zasiahnuté do jeho práv.

Súd prvého stupňa žalobu na zaplatenie finančného zadosťučinenia zamietol. Naopak, za oprávnený považoval nárok na náhradu škody za vynaložené náklady právneho zastupovania v správnom konaní. Súd vychádzal zo zistenia, že v rámci priestupkového konania bolo pre podozrenie, že žalobca riadil pod vplyvom alkoholu, vydané rozhodnutie o zadržaní vodičského preukazu žalobcu, ktoré bolo následne po preskúmaní veci súdom na základe správnej žaloby zrušené pre nezákonnosť.

Súd posúdil vec podľa zákona č. 82/1998 Sb., o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom[1] a dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené všeobecné podmienky vzniku zodpovednosti štátu. Pri posúdení nároku na zaplatenie finančného zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím však uzavrel, že zadržanie vodičského preukazu bolo síce zásahom do inej než majetkovej sféry žalobcu, spôsobilým zapríčiniť aj vznik nemajetkovej ujmy, nejednalo sa však o natoľko zásadný zásah, aby k primeranému zadosťučineniu nepostačovalo konštatovanie porušenia práva.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Stotožnil sa so záverom, že žalobcom tvrdený dopad nezákonného rozhodnutia neodôvodňoval priznanie požadovanej finančnej kompenzácie. Podľa názoru odvolacieho súdu ani zo žalobných tvrdení neplynie, aby bol žalobca vystavený psychickému strádaniu, napr. pociťovaním strachu a neis-

1 Obdobne zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

toty ohľadom výsledku konania, ktoré by mohol vnímať v prípade hroziaceho vysokého trestu v priestupkovom či trestnom konaní a ktoré by mohli vo svojom dôsledku znamenať znateľný zásah do jeho práv.

Najvyšší súd Českej republiky ako súd dovolací na základe dovolania žalobcu po preskúmaní veci konštatoval, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Z odôvodnenia:

Podľa § 31a ods. 2 zákona č. 82/1998 Sb.[2] zadosťučinenie sa poskytne v peniazoch, ak nemajetkovú ujmu nebolo možné nahradiť inak a samotné konštatovanie porušenia práva by sa nejavilo ako dostačujúce. Pri stanovení výšky primeraného zadosťučinenia sa prihliadne na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo.

Judikatúra je jednotná v tom, že ide o normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Zvažované musia byť dopady nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu do osobnostnej sféry poškodeného, nepriaznivosť ich vplyvu na povesť poškodeného, jeho doterajší spôsob života a podobne. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahŕňa zhodnotenie konania samotného poškodeného, ako i prípadných ďalších skutočností, ktoré mohli nezávisle na zásahu samotnom jeho účinok zvýšiť či znížiť (napr. medializácia prípadu). Rovnako ako pri vzniku škody je poškodený povinný tvrdiť a preukazovať aj vznik nemajetkovej ujmy, resp. uvádzať skutočnosti, na ktorých základe bude možné podľa zákonom stanovených kritérií posúdiť vznik a rozsah ujmy.

Najvyšší súd sa vo svojej judikatúre zaoberal aj otázkou, v ktorých prípadoch a akým spôsobom sa nemajetková ujma preukazuje, a kedy ju, naopak, preukazovať netreba a jej vznik sa predpokladá.

Najvyšší súd prijal záver, že v prípade porušenia práva na primeranú dĺžku konania sa vychádza z vyvrátiteľnej domnienky vzniku nemajetkovej ujmy (Rc 58/2011). Mimo oblasť ujmy spôsobenej neprimeranou dĺžku konania netreba vznik nemajetkovej ujmy preukazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá, a šlo by teda o notorietu, ktorú dokazovať netreba (NS ČR 30 Cdo 2555/2010). Uvedené sa aplikuje v situáciách, kedy je *prima facie* zrejmé, že akejkoľvek osobe v rovnakom postavení by za rovnakých okolností ujma taktiež vznikla.

Okrem vyššie uvedených výnimiek musí poškodený vznik ujmy nielen tvrdiť, ale aj preukázať. Zo samotnej povahy nemajetkovej ujmy, ktorá je daná vnútornými prežitkami človeka, však plynie, že vznik nemajetkovej ujmy je len ťažko preukázateľný. Spravidla sa preto dovodí vtedy, ak by akákoľvek osoba v rovnakom postavení mohla výkon verejnej moci (alebo jeho absenciu) a jeho následky vnímať úporne.

Ako ďalej konštatoval Najvyšší súd ČR, vznik nemajetkovej ujmy spravidla nie je možné preukazovať, pretože ide o stav mysle poškodenej osoby. V konaní sa teda obvykle iba zisťuje, či sú dané objektívne dôvody na to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou. Inými slovami, treba zvážiť, či vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutou v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca.

Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd z hľadiska závažnosti nemajetkovej ujmy, spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím a vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, na uvedenom porovnaní nemajetkovej ujmy s ohľadom na postavenie žalobcu svoje rozhodnutie nezaložil. Podstatné pritom bolo postavenie žalobcu ako osoby, ktorá denne dochádza osobným vozidlom do zamestnania a je tejto možnosti takmer po dobu jedného roka nezákonne zbavená.

Najvyšší súd ČR preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

2 Obdobne § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov:

§ 17

(2) V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

(3) Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Z marcového zasadnutia P SAK

Zasadnutie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory sa konalo **v Bratislave 9. marca 2018**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o **konferencii o získavaní dôkazov v elektronickom svete** (konala sa 15. februára 2018 v Hoteli Devín v Bratislave). Bola venovaná zhromažďovaniu a analýze elektronických dôkazov v praxi, procesným nástrojom, elektronickému dokazovaniu v Slovenskej republike; technickým aspektom elektronického vyšetrovania, medzinárodnej spolupráci pri zabezpečovaní elektronických dôkazov, postupom pri vyšetrovaní, nadnárodnej povahe elektronického dokazovania, európskemu príkazu na zabezpečenie dôkazov; podmienkam prípustnosti elektronických dôkazov na súde, správe o prípustnosti elektronických dôkazov v Európe a problémom s elektronickými dôkazmi z hľadiska procesnej právnej úpravy. Viac ako sto účastníkov malo v tejto oblasti možnosť aktívne sa konfrontovať s aktuálnymi poznatkami z aplikačnej praxe.

Členovia P SAK ďalej vzali na vedomie informáciu o **regionálnych stretnutiach s advokátmi Trnavského, Košického a Prešovského kraja**, kde rezonovali obvyklé témy súvisiace s aktuálnymi legislatívnymi otázkami a informácie o činnosti predsedníctva komory. Uskutočnili sa aj stretnutia so zástupcami súdov a prokuratúr.

Vzali tiež na vedomie informácie o stretnutí na Ministerstve spravodlivosti SR k návrhu pravidiel pre štátne orgány pri využívaní právnych služieb zo strany štátu. V zmysle uznesenia vlády SR má ministerstvo spravodlivosti predložiť na rokovanie vlády **návrh pravidiel, ktorými sa pre štátne orgány upravia transparentné zásady využívania právnych služieb advokátov zo strany štátu vrátane ich výberu a odmeňovania**.

Predsedníctvo vzalo na vedomie informácie **o audite užívateľskej skúsenosti a užívateľského rozhrania webovej stránky komory** s tým, že výstupy jednoznačne poukazujú na potrebu zmeny webovej stránky komory (s novým vizuálom), ktorá bude zodpovedať aktuálnym moderným potrebám z technologického aj interaktívneho hľadiska.

Komora dosiaľ vydávala na advokátskom preukaze tri certifikáty: mandátny (identifikuje advokáta v elektronickom svete), komerčný (zdroj časových pečiatok) a autentifikačný. V kontexte doterajších skúseností sa ako nadbytočné javí naďalej objednávať tretí certifikát na advokátsky elektronický preukaz, ktorý mal pôvodne slúžiť ako nástroj na autentifikáciu advokáta na portál *www.slovensko.sk*. Z uvedeného dôvodu P SAK súhlasilo so **skončením vydávania autentifikačného certifikátu na advokátsky preukaz**.

V rámci rokovania o účasti SAK na legislatívnom procese P SAK vzalo na vedomie:

- **informáciu o návrhu opatrení na zlepšenie fungovania obchodného registra**. Pripomienky Slovenskej advokátskej komory vznesené v rámci medzirezortného pripomienkového konania nemožno považovať za akceptované a zapracované, stále existuje rozpor v otázke navrhovaného postavenia notárov ako externých registrátorov. Komora podporuje riešenie, v zmysle ktorého by notári vystupovali ako externí registrátori, ako aj elektronizáciu zápisov do obchodného registra, ale len v prípade zaručenia oddelenia agendy notára ako externého registrátora a agendy notára podľa platného Notárskeho poriadku s ohľadom na obmedzenie poľa právnych služieb, ktoré notárom zákon priznáva. Notár, ktorý by vystupoval ako registrátor, by nemal byť súčasne aj osobou, ktorá pripravuje návrh. Služby súvisiace s odbornou prípravou podkladov potrebných na vykonanie zápisu a služby súvisiace s elektronickým podávaním návrhov na zápis by mali zostať v rukách inej osoby – advokáta. Na účel skvalitnenia, zrýchlenia a zefektívnenia služby, zamedzenia konfliktu záujmov, oslabenia byrokratického a formalistického prístupu a vylúčenia hrozby pokútnictva podporuje Slovenská advokátska komora aj zavedenie elektronickej formy realizácie návrhov na zápis údajov do obchodného registra, ktorá by mala byť založená na zaručenej konverzii dokumentov. Slovenská advokátska komora dlhodobo upozorňuje na problém pokútnictva, ktorý by v tomto ohľade bolo možné efektívne riešiť prostredníctvom zápisu založeného na zaručenej konverzii dokumentu. Ak sa predkladateľ rozhodne pre riešenie, v rámci ktorého bude notár nielen registrátorom, ale aj poskytovateľom súvisiacej služby spojenej so spísaním príslušnej listiny o právnom úkone, potom Slovenská advokátska komora navrhuje, aby aj advokáti mali možnosť stať sa registrátormi alebo navrhovateľmi pre registrátorov v rovnakom rozsahu a s rovnakými právami, aké návrh poskytne registrátorom. Takto bude služba registrátora prístupnejšia širšiemu okruhu subjektov;
- informáciu o tom, že Úrad priemyselného vlastníctva SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2018 predložil do legislatívneho procesu **návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o ochranných známkach**. Hlavným účelom predkladaného návrhu je novelizácia zákona v súvislosti s povinnosťou transponovať do vnútroštátneho právneho poriadku ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2436 zo 16. decembra 2015 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok. Komora prezentovala zásadnú pripomienku k návrhu v súvislosti s náhradou trov v prípade sporových konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR. Jej pripomienky boli podnetom na otvorenie diskusie k zavedeniu komplexnej právnej úpravy trov konania a ich náhrad v administratívnych sporových konaniach pred úradom. Táto odborná diskusia vyžaduje komunikáciu so zainteresovanými partnermi, starostlivé vyhodnotenie vplyvov takejto právnej úpravy na podnikateľské prostredie, sociálnych vplyvov a vplyvov na služby verejnej správy pre občana, ako aj umožnenie zapojenia ďalších subjektov vrátane verejnosti do procesu pripomienkovania návrhov;

● informáciu o **vývoji legislatívy na úrovni Európskej únie**. Rok 2017 bol z pohľadu vývoja európskej legislatívy a diania v inštitúciách EÚ plný výziev pre advokáciu, v mnohých prípadoch šlo o negatívne dopady či negatívne postoje vo vzťahu k tradičnému konceptu regulovaného povolania. Tento vývoj má Slovenská advokátska komora možnosť sledovať a analyzovať vďaka členstvu v Rade advokátskych komôr Európy (CCBE) a v Európskej komore obhajcov (ECBA). V extrémnych prípadoch ide o spochybňovanie regulácie a samosprávy advokácie, princípu nezávislosti a mlčanlivosti, snahu o umožnenie vstupu ďalších subjektov na trh právnych služieb a pod. Preto je potrebné pozorne sledovať zásadné iniciatívy, politiky či legislatívne návrhy vzhľadom na to, že tieto sa následne premietnu do vnútroštátnej legislatívy. Cieľom je osvojiť si sledovanie aj diania na úrovni EÚ, aby komora nereagovala až v poslednej fáze, ale vedela sa aktívne zasadiť o zmenu už v čase verejnej konzultácie, prípravy návrhu či pripomienkovania návrhu.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **pozitívnej spätnej väzbe advokátov na zriadenie regionálnej kancelárie v Košiciach**, ktorá realizuje výmenu advokátskych preukazov a pripravuje vzdelávacie podujatia pre Košický a Prešovský kraj. Jej ďalší rozvoj bude predmetom rokovania pracovnej skupiny regionálnych zástupcov. Z reakcií je zrejmý dobrý ohlas a kolegovia v regióne túto iniciatívu vítajú.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská s úpravami na základe diskusie** vo veci **dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberali poradné orgány – **pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**. Schválilo **Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory, ktorým sa ustanovuje informačná povinnosť hosťujúceho euroadvokáta voči Slovenskej advokátskej komore** a v nadväznosti na to **Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory, ktorým sa mení a dopĺňa uznesenie predsedníctva komory o výške náhrad za administratívnu činnosť komory** (viď Vestník č. 52).

V rámci bodu týkajúceho sa ekonomických otázok P SAK prerokovalo **doručené žiadosti**, vzalo na vedomie **zoznam advokátov, ktorí do 28. februára 2018 nezaplatili príspevok na vzdelávanie koncipientov**, informáciu o **čerpaní rozpočtu komory za rok 2017** s tým, že na aprílové zasadnutie P SAK zaradilo diskusiu o racionalizácii nákladov komory v tomto a budúcom období. Vzalo na vedomie **porovnanie výnosov a nákladov seminárov advokátskych koncipientov a seminárov advokátov uskutočnených v mesiacoch september až december 2017**.

Predsedníctvo vzalo na vedomie informácie o príprave **Dňa otvorených dverí 2018**. Komora oslovila regionálne médiá s návrhmi regionálnych výstupov, bolo obnovené napĺňanie facebookovej stránky *Advokáti na vašej strane* s cieľom oživiť komunitu a poskytovať aktuálne informácie. Komora pripravuje aj sériu prednášok pre študentov stredných škôl a poskytovanie bezplatných právnych porád občanom vo vybraných mestách.

Predsedníctvo SAK následne vzalo na vedomie **prehľad aktívnych súdnych konaní, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora**, s osobitným zameraním na konania v statusových veciach a na vymáhanie pohľadávok.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu, že v poradí už **tretie stretnutie advokátov slovensko-maďarského pohraničia sa uskutoční 25. mája 2018 v Ostrihome** na pozvanie partnerských maďarských komôr. Súhlasili s realizáciou **dištančného kurzu HELP Rady Európy o ochrane osobných údajov a práve na súkromie** s predpokladaným dátumom september 2018.

Členovia predsedníctva rozhodovali o **žiadostiach súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovali o **návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie** podľa § 8 ods. 2 písm. b), resp. podľa § 8 ods. 2 písm. c) a d) zákona o advokácii a **návrhoch na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov** podľa § 7 ods. 1 písm. f) zákona o advokácii.

–km–

? Pýta(j)te sa predsedníctva

Je advokát oprávnený autorizovať zmluvu o prevode nehnuteľnosti v prípade, keď na základe plnej moci zastupuje pri prevode nehnuteľnosti (pri uzatváraní zmluvy, resp. jej podpisovaní) klienta ako zmluvnú stranu (napr. predávajúceho pri uzatváraní zmluvy)?

To, čo je autorizáciou zmluvy, upravuje § 1a zákona o advokácii. V prípade, ak je advokát splnomocneným zástupcom jednej zo zmluvných strán, už nemôže vystupovať ako advokát autorizujúci zmluvu, ktorého povinnosťou je vypracovať zmluvu a overiť totožnosť účastníkov v prospech oboch zmluvných strán ako nezávislý posudzovateľ obsahu zmluvy, dodržania zákona a súladu s dobrými mravmi.

V prípade súdneho sporu medzi zmluvnými stranami by autorizujúci advokát nesmel zastupovať ani jednu zo strán, pretože zmluvu autorizoval a obe strany sú z tohto hľadiska považované za jeho klientov vo vzťahu k poskytnutej službe, k autorizácii.

Ak by bol advokát súčasne splnomocnencom jednej zo zmluvných strán, dostal by sa do etického konfliktu (§ 21 písm. a) a d) zákona o advokácii).

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta zdržať sa neprimeraných hodnotiacich úsudkov vo svojich vyjadreniach

Advokát, ktorý v písomnom podaní adresovanom súdu sa pri poukázaní na nedostatky v postupe súdu neobmedzí len na právnu a skutkovú argumentáciu, ale pristúpi k zbytočným hodnotiacim úsudkom s expresívnym podtónom, bez toho, aby na prešetrenie uvádzaných pochybení súdu využil na to určené právne prostriedky, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii, § 1 ods. 5, § 2 ods. 2 a 4 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie VIII. disciplinárneho senátu SAK z 10. apríla 2015,
sp. zn. DS VIII.-18/15:2280/2014

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení
- § 1 ods. 5, § 2 ods. 2 a 4 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím VIII. disciplinárneho senátu SAK z 10. apríla 2015, sp. zn. DS VIII.-18/15:2280/2014 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii, § 1 ods. 5, § 2 ods. 2 a 4 Advokátskeho poriadku SAK

tým, že

v odvolaní zo dňa 25. 4. 2013 proti rozsudku okresného súdu zo dňa 21. 3. 2013 a v podaní zo dňa 27. 3. 2014 adresovanom okresnému súdu v konaní o návrhu otca na zníženie výživného vedenom na okresnom súde uviedol:

„Na 21. marca 2013 o 13:00 hod. mal môj klient p. A. B. vytýčené pojednávanie na Okresnom súde X. vo veci návrhu na zníženie výživného na mal. B. B.. Ale to, čo sa v pojednávacej miestnosti v ten deň odohralo, som ešte vo svojej advokátskej praxi nezažil a to ju vykonávam 30 rokov. Bola to jedna tragikomédia, žiaľ s veľmi špatným koncom pre môjho klienta. Bolo to dokonale zohraté divadlo, ktoré veľmi úspešne režírovala pani JUDr. C. D., za veľmi účinnej pomoci advokáta a pracovníčky odboru sociálnych vecí a rodiny v X. p. Mgr. E. F.“.

Podľa § 26 ods. 3 Disciplinárneho poriadku SAK v spojení s § 56 ods. 6 zákona o advokácii disciplinárny senát **upustil** od uloženia disciplinárneho opatrenia.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **380 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Dňa 19. 8. 2014 bola doručená SAK sťažnosť Okresného súdu X., na základe ktorej podala dňa 11. 2. 2015 Revízna komisia SAK návrh na začatie disciplinárneho konania voči disciplinárne obvinenému advokátovi pre disciplinárne previnenie podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii pre porušenie povinnosti advokáta uloženej v § 18, ods. 3 zákona

o advokácii, § 1 ods. 5, § 2 ods. 2, § 2 ods. 4 Advokátskeho poriadku SAK.

Disciplinárne obvinený advokát vo svojich písomných vyjadreniach uviedol, že nepopiera konanie, ktoré bolo podstatou skutku, pre ktorý bola podaná sťažnosť a samotný návrh na začatie disciplinárneho konania. Ďalej uviedol, že čo je uvedené v prílohách a v sťažnosti je pravda, na ktorej zotrváva. Za svoju dlhoročnú prax sa ešte v pojednávacej miestnosti nestretol s takým priebehom konania. Taktiež uviedol, že zápisnica z pojednávania sa vzhľadom na neprítomnosť zapisovateľky diktovala do diktafónu, pričom sa diktovalo to, čo bolo vyhovujúce pre protistranu, hoci na uvedené pani sudkyňu upozornil, samozrejme, nič sa do zápisnice nedostalo a nediktovalo sa. Disciplinárne obvinený uviedol, že nepopiera, čo napísal a pokiaľ sa to bude pokladať za disciplinárne previnenie je pripravený prijať uložený trest a konal len v záujme klienta a viac nemá k veci čo dodať.

Vo vyjadrení k návrhu na začatie disciplinárneho konania zhrnul doterajšiu argumentáciu a uviedol, že si nie je vedomý žiadneho disciplinárneho previnenia a poukázal na chyby v konaní pred okresným súdom. Poukazoval aj na nezvyčajný e-mail, ktorým sa jeho odosielateľ zaujímal, či na JUDr. C. D. podal trestné oznámenie. Táto skutočnosť mala zvýrazňovať neštandardnosť celého pojednávania. Disciplinárne obvinený tiež uviedol, že zrejme mal podať návrh na preskúmanie postupu JUDr. C. D. a možno mal podať aj trestné oznámenie.

Následne bolo na deň 10. 4. 2015 vo veci nariadené pojednávanie, na ktorom disciplinárne obvinený uviedol, že odvolanie napísal a ovplyvnili ho pritom okolnosti, ktoré predchádzali samotnému pojednávaniu ako aj správanie sa sudkyne na pojednávaní. Výslovne uviedol, že je ochotný sa pani doktorke ospravedlniť a uznáva svoju vinu.

Z takto vykonaného dokazovania disciplinárny senát dospel k nepochybnému zisteniu, že skutok uvedený v návrhu na disciplinárne konanie sa stal a je disciplinárnym previnením podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii.

Konanie disciplinárne obvineného advokáta, ktoré spočívalo vo vypracovaní odvolania a vyjadrenia, je nepochybne v rozpore so zásadou slušného, úctivého a zdvorilého správania sa advokáta voči súdom. Disciplinárny senát poukázal na to, že správne mal advokát v prípade pochybnosti o správnosti konania sudkyne využiť iné prostriedky. Disciplinárne obvinený mohol podať sťažnosť predsedovi súdu alebo podnet na disciplinárne konanie podľa § 115 zákona č. 385/2005 o sudcoch v znení neskorších predpisov. Vyjadrenia uvedené v podaniach na okresný súd navyše v ničom nepomohli klientovi disciplinárne obvineného. Advokát by sa mal obmedziť na právnu a skutkovú argumentáciu, bez zbytočných hodnotiacich úsudkov.

Disciplinárny senát pri ukladaní sankcie zohľadnil závažnosť skutku, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, osobu disciplinárne obvineného, jeho doterajšiu prax a dospel k záveru, že je namieste postup podľa § 56 ods. 6 zákona o advokácii. Podľa tohto ustanovenia disciplinárny senát môže upustiť od uloženia disciplinárneho opatrenia za disciplinárne previnenie, ak prerokovanie disciplinárneho previnenia považuje za postačujúce vzhľadom na menej závažný charakter porušenej povinnosti, na spôsob konania alebo mieru zavinenia. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

Priebeh a výsledky advokátskych skúšok v roku 2017

V skúšobnom období roku 2017 sa advokátskym skúškam podrobilo 113 uchádzačov.

Advokátske skúšky sa počas roka konali v každom mesiaci. Najnižšia úspešnosť bola zaznamenaná z trestného práva. Z celkového počtu 113 zúčastnených na skúškach prospelo 67, čo je 59,29 %, 9 z nich prospelo výborne a neprospelo 46 uchádzačov, čo je 40,71 %.

Advokátski koncipienti, ktorí v priebehu roka 2017 dosiahli hodnotenie „prospel výborne“:

Mgr. Filip Takáč
JUDr. Zuzana Karaffová
Mgr. Zuzana Muziková
Mgr. Andrea Borsányiová
JUDr. Karol Plank
Mgr. Monika Hricová
JUDr. Eva Vidová
JUDr. Lucia Baranová
JUDr. PhDr. Michal Kočiš, LL.M. PhD.

Všetkým, ktorí v uplynulom roku na skúškach prospeli výborne a prospeli úprimne blahoželáme, želáme naplnenie očakávaní a veľa úspechov v povolaní advokáta.

Uznávacie skúšky a skúšky spôsobilosti sa v roku 2017 nekonali, lebo sa na ne nikto neprihlásil.

Spracovala: **Vilma Slopovská**

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Rakúska advokácia – bedlivý strážca právneho štátu

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Adokát po nemecky: ***Rechtsawalt/Rechtsanwältin***

Počet aktívnych advokátov ku koncu roka 2017: **6 238**
Počet koncipientov: **2 202**
Počet obyvateľov na advokáta: cca 1 400

Internetová stránka Rakúskej advokátskej komory:
www.rechtsanwaelte.at
Internetová stránka Viedenskej advokátskej komory:
www.rakwien.at
Časopis rakúskej advokácie: *Österreichisches Anwaltsblat*

DIE ÖSTERREICHISCHEN RECHTSANWÄLTE
Wir sprechen für Ihr Recht

Historické míľniky rakúskej advokácie

Jedným z prvých míľnikov dôležitých pre rakúsku advokáciu bolo založenie právnickej fakulty v rámci Viedenskej univerzity v roku 1402.

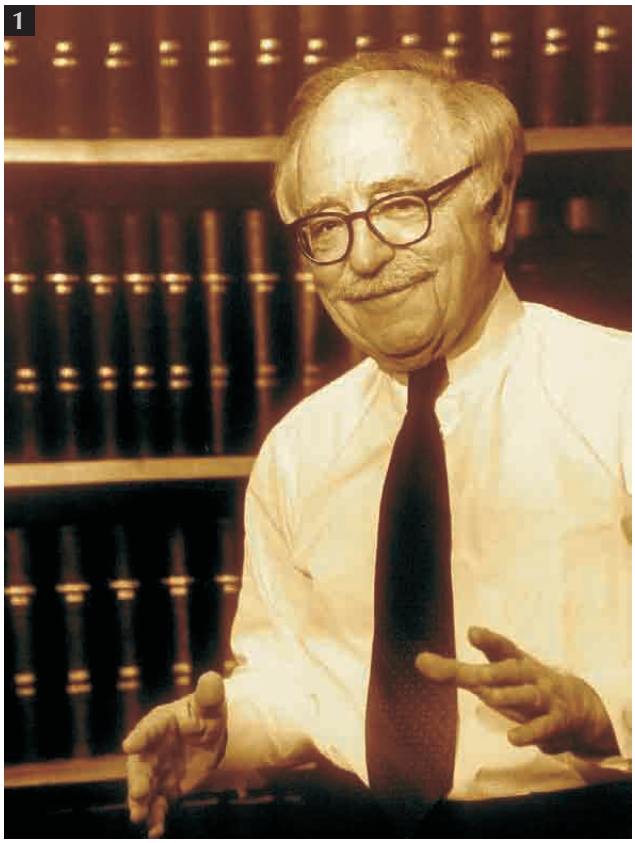
Eugen Megerle von Mühlfeld, dekan právnickej fakulty na Viedenskej univerzite (okrem iného), bol v roku 1850 poverený ministrom spravodlivosti Antonom von Schmerlingom založiť prvú advokátsku komoru vo Viedni.

Pokiaľ ide o predpisy rakúskej advokácie, advokátsky poriadok prijatý 6. júla 1868 obsahoval najdôležitejšie zásady a úpravu advokátskej profesie. Podľa zákona z 1. apríla 1872 boli advokátske komory fungujúce na regionálnom princípe poverené dozorom a disciplinárnou právomocou nad advokátmi zapísanými v zozname advokátov. Systém, ktorý bol v tom čase založený, existuje do značnej miery až dodnes.

O celonárodnom zjednotení rakúskych advokátov možno hovoriť od roku 1875, kedy sa vo Viedni konal prvý Deň rakúskych advokátov, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia regionálnych advokátskych komôr či spolkov a bolo tak založené Stretnutie stálych predstaviteľov advokátskych komôr Rakúska. Od tohto roku sa konali Dni advokácie na ročnej báze a predstavovali tak de facto základ inštitucionálneho rámca rakúskej advokácie ako ju poznáme dnes.

V roku 1919 bol pojem *Advokat* premenovaný na *Rechtsanwalt*, a *Advokatenkammer* na *Rechtsanwaltskammer* podľa vzoru Nemecka, kde to bolo od roku 1878 bežné.

Dôležitým krokom smerom k posilneniu nezávislosti profesie bolo zavedenie advokátskej tarify v medzivojnovom období. V roku 1922 bol založený Rakúsky advokátsky spolok (*Österreichischen Rechtsanwaltsverein*), ktorý v tomto smere zohral dôležitú úlohu. Až do polovice dvadsiatych rokov minulého storočia bolo regulované len odmeňovanie

1

pravidelných, relatívne nízko hodnotných právnych služieb v takzvanom *Kurrentientarif*, zatiaľ čo výška nákladov na všetky práce, ktoré vyžadovali vyššiu odbornosť, t. j. na najdôležitejšiu časť činnosti advokáta, bola na uvážení sudcu.

Pripojenie Rakúska k Nemeckej ríši malo dopad na samosprávu rakúskych advokátskych komôr. Mnoho advokátov registrovaných vo Viedni bolo zo zoznamu vyradených. Príčinou bola vojenská služba a vyhláška z 31. marca 1938, podľa ktorej advokátom židovského pôvodu bolo zakázané vykonávať svoje povolanie. Počet advokátov sa znížil na jednu tretinu. Po skončení vojny advokáti rozhodli o obnovení predpisov a fungovaní advokátskych komôr podľa predvojnového modelu.

Národná Rakúska advokátska komora bola založená 29. septembra 1974 v Innsbrucku. a jej predsedom sa stal Dr. Walter Schuppich (**foto 1**), ktorý na čele rakúskej advokácie zotrval 20 rokov. Zároveň bol 24 rokov predsedom Viedenskej advokátskej komory a to od roku 1969. Dodnes sa hovorí o „Schupichovej ére" a Dr. Walter Schupich zostáva váženou osobnosťou v spomienkach advokátov. Dni rakúskych advokátov sa konajú dodnes každý rok v septembri v jednom z rakúskych miest.

Sídlo Rakúskej advokátskej komory a Viedenskej advokátskej komory

Hoci sídla Viedenskej advokátskej komory a Rakúskej advokátskej komory sú od seba vzdialené pár krokov, sú to priestory s odlišnou atmosférou. Viedenská advokátska komora na Rotenturmstraße dýcha viac históriou (**foto 2**), rokovacia sála je zdobená maľovanými portrétmi všetkých jej doterajších predsedov. Rakúska advokátska komora na ulici Wollzeile je modernejšia (**foto 3**).

2

K budove Viedenskej advokátskej komory sa viaže nasledovná história: Dňa 12. apríla 1801 vdova po právnikovi Dr. jur. Johannovi Nepomukovi Edler von Ertl, Maria Anna von Ertl, odkázala všetok svoj majetok nadácii pre mladých začínajúcich advokátov, ktorí sú bez finančných prostriedkov, avšak pod podmienkou, že sa majetok použije na kúpu nehnuteľnosti v centre Viedne, kde sa postaví nová budova s mramorovou plaketou s nápisom *„Ertl'sches Stiftung für junge, neu angehende Advokaten"*. V rokoch 1828 – 1838 zakúpili správcovia nadácie niekoľko domov podľa vôle za-

3

4

5

Reichsgesetzblatt
im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder.
6

kladateľky, aby na ich mieste mohol slávny klasicistický architekt Josef Kornhäusel postaviť krásny nový štvorposchodový dom v štýle Biedermeier (**foto 4**). Viedenská advokátska komora tú má svoje sídlo od roku 1853. Ešte pred založením komory na tomto mieste v rámci nadácie v znikla v roku 1841 knižnica pre advokátov a čítareň. Nadácia funguje dodnes a podporuje mladých advokátov.

Talár rakúskych advokátov

Ministerský dekrét (*Verordnung RGBl. Nr. 187/1897*) z roku 1897 zaviedol v Rakúsku nosenie úradného odevu. Od prvého januára 1898 každý sudca a prokurátor bol povinný nosiť talár. Advokátsky talár (**foto 5**), po nemecky tiež *„Talar"*, je upravený nariadením z roku 1904 (**foto 6**), ktoré je platné dodnes. Nosenie advokátskeho taláru v Rakúsku však nie je bežné, využva sa len pred najvyšším súdom a v prípade súdnych konaní pred porotou. Talár je čierny, bez farebných ozdôb. Baret, takisto čierny, bez ozdôb, by sa mal nasadiť len v prípade prísahy alebo pri vynášaní rozsudku.

Štruktúra stavovskej organizácie a štatistiky

Advokátska samospráva je na území Rakúska rozdelená na 9 regionálnych komôr podľa územia jednotlivých spolkových krajín: Burgenland, Dolné Rakúsko (Niederösterreich), Horné Rakúsko (Oberösterreich), Korutánsko (Kärnten), Salzbursko (Salzburg), Štajersko (Steiermark), Tirolsko (Tirol), Viedeň (Wien) a Vorarlbersko (Vorarlberg). Na starosti majú vedenie zoznamu advokátov a koncipientov, penzijný fond, pripomienkovanie legislatívy danej spolkovej krajiny a disciplinárnu právomoc. Novela rakúskeho občianskeho súdneho poriadku z roku 2002 umožnila regionálnym komorám zriadiť rozhodcovské súdy.

Dôležitým orgánom je Rada predsedov komôr (*Präsidentenrat*), ktorá má za úlohu definovať základné princípy a smerovanie výkonu advokácie a jej právny rámec.

Rakúska advokátska komora (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag – ÖRAK*) predstavuje zastrešujúcu organizáciu so sídlom vo Viedni a je zodpovedná za ochranu práv a záujmov rakúskej advokácie a reprezentuje ju navonok a v zahraničí. Od roku 2011 je jej predsedom **Dr. Rupert Wolff**.

S cieľom liberalizovať prístup k advokátskej profesii bola v roku 1978 zrušená podmienka mať doktorát. Predĺžená však bola koncipientská prax na päť rokov. Odborné vzdelávanie advokátov je v Rakúsku povinné a o semináre sa stará Advokátska akadémia zriadená Rakúskou advokátskou komorou (*Anwaltsadademie*). Zatiaľ čo ženy tvoria len 22% advokátov, v prípade koncipientov je pomer vyrovnaný.

Popri Rakúskej advokátskej komore funguje aj Rakúsky advokátsky spolok (*Österreichischen Rechtsanwaltsverein*), ktorého úlohou je spolupráca s profesijnými organizáciami v Nemecku a v zahraničí, poskytovanie školení a odborného vzdelávania, ochrana advokátskeho stavu pred neoprávnenými zásahmi do výkonu advokácie. Členstvo nie je povinné, ani význam nedosahuje významu obdobnej organizácii fungujúcej v Nemecku (DAV). Momentálne má spolok okolo 800 členov.

Aktuálne úspechy a výzvy na domácej pôde

Monitoring legislatívy

Typickým prvkom rakúskej advokácie je aktívne zapojenie sa do pripomienkovania legislatívy na vnútroštátnej i európskej úrovni. Rakúsky zákon o advokácii zveril Rakúskej advokátskej komore úlohu pravidelne vykonávať monitoring implementácie zákonov, poukazovať na nedostatky a navrhovať

zlepšenia. Poverení predstavitelia rakúskych komôr každoročne preskúmavajú množstvo legislatívnych návrhov a hodnotia ich zákonnosť a vykonateľnosť. Všetky stanoviská sú uverejnené v časti *Wahrnehmungsbericht* na internetovej stránke Rakúskej advokátskej komory. Rakúska advokátska komora minulý rok vydala už 43. výročnú správu, ktorej obsahom sú všetky zistenia a odporúčania vyplývajúce z monitorigu legislatívy.

Elektronizácia

Rakúski advokáti sú považovaní v Európe za lídrov v oblasti elektronizácie. Elektronické ID preukazy zavedené v roku 2004 si svojou kvalitou získali medzinárodnú pozornosť. Komora zároveň zriadila tzv. *Archivium*, elektronické úložisko pre dokumenty advokátov, ktoré je ľahko dostupné a finančne nenáročné. S cieľom chrániť dôvernosť komunikácie rakúska advokácia spolu s Rakúskou federálnou obchodnou komorou a Rakúskou notárskou komorou vyvinula bezpečnú, kódovanú a dôveryhodnú sieť elektronickej komunikácie s názvom *TrustNetz*.

Služby občanom

Rakúska advokátska komora realizuje poskytovanie bezplatnej právnej pomoci. Pokiaľ ide o čísla, v roku 2016 bola poskytnutá bezplatná právna pomoc 20 419-krát, a to v hodnote 40 mil. eur. Súčasťou služieb rakúskych advokátov je tzv. *Erste Anwaltliche Auskunft*, prvá právna konzultácia oslobodená od byrokratickej záťaže aj poplatku. V roku 2015 o službu požiadalo 17 000 osôb. Obvinené alebo zadržané osoby sa môžu obrátiť na advokáta prostredníctvom bezplatnej telefonickej linky, ktorá funguje nonstop (0800 376 386). V duchu preventívnej právnej pomoci Rakúska advokátska komora vydáva rôzne brožúry a balíky informácií z rôznych právnych oblastí v rámci kampane *Check Dein Recht*.

Aktívni na poli medzinárodných vzťahov

Vo februári 1973 sa na pôde Viedenskej advokátskej komory konalo po prvýkrát podujatie s názvom *Európska konferencia predsedov advokátskych komôr* (*Europäische Präsidentenkonferenz*), čím sa započala hrdá tradícia výročných európskych prezidentských konferencií, ktoré sa konajú dodnes. Podujatie sa môže pýšiť početnou účasťou predstaviteľov európskych i mimoeurópskych komôr. Pôvodným zámerom bolo vytvoriť platformu pre diskusiu medzi advokátskymi komorami západnej a východnej Európy, keďže vtedajší predseda komory Dr. Walter Schuppich nadviazal kontakty aj za železnou oponou a cestovať do Viedne nebolo až také zložité. Prijaté tu boli aj prvé usmernenia o poskytovaní právnych služieb cez hranice, ktoré sa stali základom pre dokumenty Rady advokátskych komôr Európy (CCBE). Pri príležitosti desiateho ročníka sa začala tradícia publikovania výročných správ zúčastnených komôr, ktorá trvá takisto dodnes a je dobrým zdrojom informácií o dianí v európskej advokácii.

Po náraste počtu účastníkov sa podujatie presťahovalo z pôdy Viedenskej advokátskej komory a našlo svoje trvalé miesto konania v paláci Ferstel (**foto 7**). Význam podujatia narástol aj spojením zasadnutia Stáleho výboru CCBE, ktorý zasadá v deň pred konaním konferencie, a spoločenský aspekt sa posilnil konaním právnického plesu v Hofburgu.

7

8

9

K pravidelným účastníkom patria aj predstavitelia všetkých významných advokátskych organizácií – IBA, UIA, AIJA, UAE, CEEBA, AEA, DACH, ako aj hostia z Americkej advokátskej komory či Izraelskej advokátskej komory. Zaujímavú odbornú časť, na ktorej vždy vystúpia vážené osobnosti advokácie, akadémie i politického života, sprevádza pestrý spoločenský program na pozvanie rakúskeho spolkového kancelára, spolkového ministra spravodlivosti či primátora mesta Viedeň.

Rakúska delegácia patrí medzi najaktívnejšie na pôde Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), kde pravidelne pripomienkuje všetky stanoviská a odporúčania pripravované na pôde pracovných skupín a výborov. V roku 2004 Rakúska advokátska komora zriadila svoju kanceláriu v Bruseli. Súčasný predseda Rakúskej advokátskej komory Dr. Rupert Wolff bol predseda CCBE v roku 2001 a súčasná podpredsedníčka Rakúskej advokátskej komory Dr. Marcella Prunbauer-Glaser stála na čele CCBE v roku 2012.

Ako zaujímavosť možno spomenúť nedávne podujatie pri príležitosti medzinárodného dňa žien 8. marca 2018, kedy Rakúska advokátska komora zorganizovala prednášku na tému *Ženy v európskej advokácii*. Hlavnou prenášajúcou bola nemecká advokátka Dr. Margarete Gräfin von Galen (**foto 8**), momentálne tretia podpredsedníčka Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), ktorá prevezme vedenie organizácie v roku 2021.

Ako spolupracujeme

Rakúska advokátska komora spoločne so Slovenskou advokátskou komorou presadzuje tradičný kontinentálny model advokácie na regionálnych aj európskych fórach. Zúčastňujeme sa na výročnom *Stretnutí predsedov advokátskych komôr strednej Európy* či na *Stretnutí susedných a spriatelených nemecky hovoriach komôr*. V roku 2017 toto podujatie usporiadala SAK v Bratislave a zúčastnili sa na ňom predsedovia všetkých regionálnych rakúskych komôr.

S ohľadom na susedstvo našich krajín a cezhraničné poskytovanie právnych služieb predseda SAK JUDr. Tomáš Borec zaviedol tradíciu výročných neformálnych stretnutí predstaviteľov Rakúskej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory na úrovni predsedov a podpredsedov na rotačnom princípe. Cieľom týchto pracovných stretnutí je výmena informácií a nadviazanie hlbšej spolupráce. (**foto 9**) Stretnutie s predsedom Dr. Rupertom Wolffom v Bratislave sa konalo 13. marca 2018.

Každoročne sa v septembri na báze rotačného princípu v jednej zo spolkových krajín konajú *Dni rakúskych advokátov*, ktoré sú spoluorganizované regionálnou a národnou komorou. Súčasťou je účasť zástupcov komôr okolitých krajín a účasť predstaviteľa Slovenskej advokátskej komory je vítaná a očakávaná. Podobne sa predseda Rakúskej advokátskej komory zúčastňuje na konferencii advokátov v Bratislave.

Voľný pohyb advokátov cez hranice – možnosti a limity poskytovania právnych služieb v Rakúsku

V prípade záujmu poskytnúť dočasne a príležitostne právne služby na území Rakúska ako hosťujúci euroadvokát odporúčame informovať príslušnú regionálnu advokátsku komoru. Ak je právne zastúpenie v zmysle platnej legislatívy zverené výlučne advokátom (napr. trestné konanie alebo ak hodnota predmetu sporu presahuje 5 000 eur), slovenský advokát si musí dohodnúť spoluprácu s advokátom zapísaným v zozname v Rakúsku (*Einvernehmensanwalt*) a predložiť túto dohodu súdu. Hosťujúceho euroadvokáta môže súd vyzvať, aby si zriadil adresu na doručovanie na území Rakúska. Povinnosť nosiť advokátsky talár sa vzťahuje len na trestné konanie. Informácie o súdnom systéme, adresy a otváracie hodiny rakúskych súdov nájdete na *www.justiz.gv.at*.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK
Foto Wikipedia (1), Stefan Seeling (2, 4), Julia Matzner (3), CCBE (7), Mike Ranz (8), Vladislav Zigo (9)

Z poskytnuté informácie a pomoc pri spracovávaní článku odbor medzinárodných vzťahov SAK srdečne ďakuje zástupkyni Rakúskej advokátskej komory v Bruseli Mag. Katarin Steinbrecher.

DÁVAME DO POZORNOSTI...

E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície (2. časť) Právne predpisy a judikatúra

Európsky portál elektronickej justície si kladie za cieľ uľahčiť život občanom tým, že poskytuje informácie o právnych systémoch v celej EÚ, a to v 23 jazykoch. Do budúcna má ísť o centrálne elektronické miesto pre oblasť justície v EÚ. Do akej miery môže portál podať pomocnú ruku advokátom?

V jednotlivých číslach Bulletinu slovenskej advokácie v roku 2018 v krátkosti predstavujeme okruhy, ktoré portál elektronickej justície pokrýva: obchodné registre, konkurzné registre a katastre, rodinné veci, dedenie, peňažné pohľadávky, súdne konania, podania na súd, práva obetí a obžalovaných, právne predpisy a judikatúra, odborná príprava a profesionálne siete.

V časti ***Právne predpisy a judikatúra*** na Európskom portáli elektronickej justície nájdete základný prehľad právneho systému Európskej únie vo vzťahu k vnútroštátnym právnym poriadkom a vysvetlenie jednotlivých prameňov práva Európskej únie ako aj priame odkazy na tieto predpisy. Základné informácie sú určené primárne pre laikov, avšak výhodou pre advokátov sú priame odkazy a prepojenia na konsolidované znenia, ako aj niektoré z nasledovných doplňujúcich informácií:

Právo EÚ

Ak nehľadáte konkrétny predpis, ale potrebujete sa len zorientovať v určitej oblasti, užitočné sú súhrny právnych predpisov, kde nájdete informácie o hlavných aspektoch európskych právnych predpisov, politík a činností v stručnej forme. Tieto súhrny pokrývajú 32 oblastí činnosti Európskej únie (napr. doprava, hospodárska súťaž, boj proti podvodom, ochrana spotrebiteľa). Každý súhrn predpisu má rozsah cca formátu A4. Vyhľadávať možno aj podľa abecedy cez glosár súhrnov.

Databáza EUR-LEX

Databáza EUR-LEX obsahuje zmluvy EÚ, medzinárodné dohody, právne predpisy EÚ, doplňujúce právne predpisy, prípravné akty, judikatúru, vnútroštátne transpozičné opatrenia, odkazy na vnútroštátnu judikatúru týkajúcu sa právnych predpisov EÚ, parlamentné otázky, konsolidované akty, iné dokumenty uverejnené v sérii C úradného vestníka a dokumenty Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO). Súčasťou databázy EUR-LEX sú aj legislatívne postupy. Životný cyklus konkrétneho právneho predpisu možno sledovať od návrhu až po schválenie. Možno si prezrieť aj súvisiace dokumenty, informácie o fázach schvaľovacieho postupu a rozhodnutia jednotlivých inštitúcii, zodpovedných odborov atď. Databáza EUR-LEX sa **aktualizuje denne**.

Dostupnosť **jazykových verzií** dokumentov je rozsiahlejšia v prípade štyroch úradných jazykov zakladajúcich členských štátov, teda v holandčine, francúzštine, nemčine a v taliančine. V prípade iných jazykov nájdete preklady právnych predpisov platných v čase pristúpenia príslušnej krajiny a textov, ktoré boli prijaté po pristúpení. Niektoré dokumenty – najmä tie najstaršie – preto nie sú dostupné v jazykoch, ktoré boli medzi úradné jazyky pridávané neskôr po pristúpení jednotlivých krajín.

Podľa štatistík bola návštevnosť portálu EUR-LEX v roku 2017 takmer 50 milónov návštev zo strany vyše 37 milónov návštevníkov.

Modul elektronického vzdelávania, ktorý nájdete po otvorení portálu EUR-LEX, ponúka dvojhodinovú prezentáciu maximálneho a efektívneho využitia vyhľadávača a portálu (*http://eur-lex.europa.eu/e-learning/course.html*). Tento vzdelávací modul je len v anglickej mutácii. Modul sa dá absolvovať na etapy. Ide o komentovanú prezentáciu rozdelenú na jednotlivé kapitoly, ktoré si možno navoliť na bočnej lište.

Zároveň je dostupných **9 inštruktážnych videí**, takisto len v anglickom jazyku, ktoré sa týkajú nasledovných tém: zoznam výsledkov – metaúdaje, celexové čísla, karty dokumentov – právne predpisy, karty dokumentov – judikatúra EÚ, formulár rýchleho vyhľadávania, formulár rozšíreného vyhľadávania, viacjazyčné zobrazenie, vlastné nastavenia vyhľadávania, vytvorenie kanálov RSS.

Judikatúra EÚ

Od 17. 6. 1997 je judikatúra **Súdneho dvora**, **Všeobecného súdu** a **Súdu pre verejnú službu** dostupná vo všetkých úradných jazykoch EÚ, a to prostredníctvom

a) **webovej stránky súdu** (*curia.europa.eu*) – jej databáza obsahuje úplné znenia rozsudkov, stanoviská Súdneho dvora, stanoviská generálneho advokáta a príkazy súdov Európskej únie. V databáze môžete vyhľadávať podľa čísla veci, dátumu, mien účastníkov konania, referenčných slov z textu atď. Databáza okrem toho obsahuje zhrnutia rozhodnutí, informácie o rozhodnutiach, ktoré neboli uverejnené v zbierkach rozhodnutí a oznámeniach v Úradnom vestníku EÚ;
b) **EUR-LEX –** právna databáza Európskej únie: Judikatúra Európskej únie vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie vrátane judikatúry spred 17. 6. 1997;
c) **JURIFAST –** databáza Združenia štátnych rád a najvyšších správnych súdov Európskej únie (ACA Europe), ktorá obsahuje predbežné nálezy Európskeho súdneho dvora a príslušné predbežné otázky súdov členských štátov (táto databáza je dostupná v anglickom a francúzskom jazyku);
d) **JURE –** databáza vytvorená Európskou komisiou, ktorá obsahuje judikatúru o súdnej právomoci v občianskych a obchodných veciach a o uznávaní a výkone rozsudkov v inom štáte, ako je štát, v ktorom bol rozsudok vydaný. Obsahuje judikatúru o príslušných medzinárodných dohovoroch (t. j. Bruselský dohovor z roku 1968, Lugánsky dohovor z roku 1988), ako aj judikatúru EÚ a členských štátov.

Cez portál E-JUSTICE sa možno dostať do všetkých týchto databáz.

Na uľahčenie a zefektívnenie vyhľadávania bol zavedený **jednotný európsky identifikátor judikatúry** (ECLI), ktorý má rovnaký rozpoznateľný formát pre všetky členské štáty a súdy EÚ. Pozostáva z piatich častí:

1. skratka ECLI,
2. kód štátu,
3. kód súdu, ktorý vyniesol rozsudok,
4. rok, v ktorom bol vynesený rozsudok,
5. poradové číslo obsahujúce až do 25 alfanumerických znakov vo formáte, o ktorom rozhodne každý členský štát samostatne.

Cez portál E-JUSTICE možno vyhľadať stav využívania identifikátora v každej krajine Európskej únie. Národným koordinátorom ECLI na Slovensku je sekcia informatiky a riadenia projektov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (*ecli@justice.sk*). Kód ECLI je vytvorený v okamihu vydania súdneho rozhodnutia. Číslo ECLI je v prípade rozhodnutí slovenských súdov uvedené iba pri súdnych rozhodnutiach vydaných po 25. júli 2011. *Príklad kódu ECLI pre Slovenskú republiku: ECLI:SK:OSBA1:2011:0123456789.123*

Vnútroštátne predpisy a judikatúra členských štátov

Na portáli E-JUSTICE môžete zistiť, aký je aktuálny stav uverejňovania súdnych rozhodnutí v krajinách Európskej únie, v akom formáte sú zverejňované, ktorých súdov a ktorých súdnych konaní sa zverejňovanie týka a aké sú pravidlá zverejňovania. Judikatúru členského štátu môžete vyhľadávať buď prostredníctvom databázy členských štátov Európskej únie. Výberom jednej z vlajok budete presmerovaní na príslušnú vnútroštátnu stránku, alebo môžete použiť jednu z európskych databáz:

a) **Združenie štátnych rád a najvyšších správnych súdov Európskej únie** (*Association of Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union, ACA Europe*) poskytuje dve databázy judikatúry členských štátov, ktoré sa venujú uplatňovaniu práva EÚ a ktoré sú nazvané *JuriFast* a *Dec.Nat*. Rozhodnutia sú uvedené v pôvodnom jazyku so zhrnutím v anglickom a francúzskom jazyku. Databáza *Dec.Nat* obsahuje aj odkazy a analýzy vnútroštátnych rozhodnutí, ktoré poskytlo oddelenie výskumu a dokumentácie Európskeho súdneho dvora.
b) Prostredníctvom webových stránok **Siete predsedov najvyšších súdov EÚ** (*network-presidents.eu*) môžete nájsť stránky celého radu vnútroštátnych databáz (a takisto niektorých kandidátskych krajín) obsahujúcich judikatúru najvyšších súdov členských štátov.
c) Na informačnom **portáli EÚ Agentúry pre základné práva** je databáza vnútroštátnych rozhodnutí súdov a osobitných orgánov, ktoré sa týkajú otázok antidiskriminačného práva.
d) **CODICES –** databáza vytvorená tzv. Benátskou komisiou Rady Európy, obsahuje judikatúru o ústavných veciach nielen členských štátov Európskej únie, ale aj ostatných členov Rady Európy.

Medzinárodné predpisy a judikatúra

Portál E-JUSTICE poskytuje základný prehľad databáz na vyhľadávanie predpisov a judikatúry v oblasti medzinárodného práva, najmä pokiaľ ide o:

a) **medzinárodné zmluvy a dohody –** OSN, Rada Európy, Medzinárodná námorná organizácia (IMO), Medzinárodná komisia pre právne postavenie občanov (ICCS), Svetová obchodná organizácia (WTO), Európske združenie voľného obchodu (EFTA) a Európsky hospodársky priestor (EHP), atď.
b) **medzinárodné súdy –** Európsky súd pre ľudské práva, Medzinárodný súdny dvor, Medzinárodný trestný súd, Medzinárodný tribunál pre morské právo, súd EZVO;
c) **výskumné strediská –** napr. Svetový inštitút právnych informácií (*World Legal Information Institute*) – výskumné zariadenie právnického výskumu vytvorené spoločne niekoľkými inštitútmi právnych informácií a ostatnými organizáciami), Lauterpachtovo stredisko medzinárodného práva pri Univerzite Cambridge (*Lauterpacht Centre for International Law*).

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
JUDr. Michal Rampášek

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

CCBE

*CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (Conseil des Barreaux Européens) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.*

Aký bol rok 2017 pre európsku advokáciu?
Rok 2017 v oblasti advokácie možno označiť za náročný a perný. Na úrovni inštitúcií Európskej únie bolo prijatých množstvo znepokojujúcich iniciatív s dopadom na advokáciu, ktoré odhalili, že základné záruky a profesijné povinnosti nie sú samozrejmosťou a ich vývoj môže závisieť od aktuálnych politických priorít. CCBE sa počas roka aktívne snažila o cielený lobing a prípravu dokumentov, ktorými dávala na vedomie inštitúciám EÚ, že potreba prijímania politických iniciatív by nemala ísť v neprospech základných princípov advokácie nevyhnutných na zachovanie právneho štátu. Ochrana zásad nezávislosti a mlčanlivosti, ochrana prenasledovaných advokátov, realizácia konferencií a projektov – o tom všetkom sa dočítate vo Výročnej správe o činnosti CCBE za rok 2017 v anglickom a francúzskom jazyku na *www.ccbe.eu/documents/publications*.

PRAGUE EU LAW DAYS

V dňoch **7. a 8. júna 2018** sa bude **v Prahe** konať prvý ročník medzinárodnej právnickej konferencie *Prague EU Law Days* pod záštitou českého europoslanca doc. Pavla Svobodu a v spolupráci s Akadémiou európskeho práva (ERA). Odborný program bude zameraný na šesť oblastí práva Európskej únie – **hospodárska súťaž, duševné vlastníctvo, azyl a migrácia, voľný pohyb, Brexit a vonkajšie vzťahy**. Ako hlavný rečník vystúpi predseda Súdneho dvora EÚ Koen Lenaerts.

Viac informácií o programe a spôsobe prihlásenia nájdete na ***www.eulawprague.eu***

Za okrúhlym stolom v Európskom parlamente na tému *Politiky sledovania spravodajskými službami*
Dňa 23. 1. 2018 CCBE zorganizovala diskusiu za okrúhlym stolom s europoslancami na tému politiky sledovania spravodajskými službami a ich dopad na práva občanov, súdny systém a právny štát. CCBE sa tejto téme dlhodobo venuje prostredníctvom svojej pracovnej skupiny. Diskutovalo sa okrem iného aj o prípade USA proti spoločnosti Microsoft, legislatívnom návrhu Európskej komisie o zlepšení cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom a revízii štítu na ochranu osobných údajov medzi Európskou úniou a USA. CCBE plánuje v roku 2018 viacero okrúhlych stolov s europoslancami, prostredníctvom ktorých upozorní na témy dôležité pre európsku advokáciu.

Konferencia o aktuálnych výzvach s dopadom na zásadu mlčanlivosti
Zásada mlčanlivosti čelí početným útokom zo strany Európskej únie v kontexte boja proti praniu špinavých peňazí a agresívneho daňového plánovania. Tieto aspekty spolu s problematikou trestného stíhania advokátov boli obsahom konferencie CCBE spoluorganizovanej s Americkou advokátskou komorou (ABA) v spolupráci s Litovskou advokátskou komorou vo Vilniuse dňa 22. marca 2018.

Návrh Komisie na zavedenie informačného nástroja pre jednotný trh (SMIT)
Európska komisia v roku 2017 prijala návrh nariadenia o stanovení podmienok a postupu (KOM (2017) 257), na základe ktorých môže Komisia požiadať podniky a združenia podnikov o poskytnutie informácií týkajúcich sa vnútorného trhu a súvisiacich oblastí. Momentálne sa o návrhu diskutuje na pôde Rady a Parlamentu. CCBE vyjadrila listom svoje znepokojenie z dôvodu, že vágnosť niektorých častí návrhu by mohla mať negatívny dopad na ochranu dôverných informácií. V zmysle návrhu by Komisia získala posilnenú právomoc monitorovať pravidlá EÚ v oblasti súťaže, vynucovať súlad s právom EÚ a identifikovať nedostatky jednotného trhu aj na základe zberu a analýzy dôverných informácií.

Verejná konzultácia o modernizácii justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach v Európskej únii
CCBE pripravila reakciu na *Verejnú konzultáciu o modernizácii justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach v EÚ* [revízia nariadenia (ES) č. 1393/2007 o doručovaní pí-

somností a nariadenia (ES) č. 1206/2001 o vykonávaní dôkazov]. Cieľom tejto verejnej konzultácie je *„zhromaždiť názory zainteresovaných strán v súvislosti s praktickým uplatňovaním súčasného právneho rámca cezhraničnej justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach s osobitným zameraním na doručovanie písomností a vykonávanie dôkazov. Konzultácia by mala pomôcť zistiť možné problémy v súvislosti s fungovaním mechanizmov spolupráce stanovených v oboch nariadeniach a ich významom z hľadiska vytvorenia európskeho priestoru spravodlivosti. V rámci konzultácie sa zhromaždia aj názory na možné riešenia zistených problémov*“. Obsahom reakcie CCBE je najmä digitalizácia súdnych konaní a využitie Európskeho portálu elektronickej justície (e-justice), prístup európskych advokátov k systémom elektronickej justície jednotlivých členských štátov a využitie videokonferencií.

Odporúčania CCBE
k poskytovaniu bezplatnej právnej pomoci

Na zasadnutí stáleho výboru CCBE dňa 23. marca 2018 boli po dvoch rokoch prípravy dokumentu prijaté odporúčania týkajúce sa poskytovania bezplatnej právnej pomoci. Dokument sa delí na nasledovné kapitoly: kvalifikácia poskytovateľov právne pomoci, nezávislosť poskytovateľov právnej pomoci, odmena za poskytovanie právnej pomoci, rozpočet na bezplatnú právnu pomoc, proces poskytovania právnej pomoci a výzvy a potenciál právnej pomoci s ohľadom na aktuálny vývoj sektora právnych služieb. Dokument môžete nájsť v časti *Dokumenty* na webe CCBE.

Usmernenia CCBE ohľadom mediácie

Komisia Rady Európy pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ) si stanovila za cieľ zlepšiť implementáciu ustanovení o mediácii v členských krajinách a obrátila sa na Radu advokátskych komôr Európy (CCBE) so žiadosťou o pomoc pri vypracovaní usmernení pre advokátov. Na zasadnutí stáleho výboru CCBE dňa 23. marca 2018 bolo prijaté finálne znenie dokumentu, ktorý je výsledkom kompromisov, keďže prístup k mediácii je v každom z členských štátov viac či menej odlišný, ale zároveň ide o konštruktívny príspevok do diskusie o vzťahu advokácie a mediácie.

Rada Európy

Parlamentné zhromaždenie podporilo zámer
Dohovoru o povolaní advokáta

Parlamentné zhromaždenia na svojom zasadnutí 24. januára 2018 prijalo odporúčanie 2121(2018), v ktorom uznalo osobitnú úlohu advokátov v systéme výkonu spravodlivosti. Poukázalo tiež na to, že dôvera spoločnosti v súdny systém začína dôverou v schopnosť advokátov poskytnúť efektívne právne zastúpenie. Parlamentné zhromaždenie ďalej vyjadrilo znepokojenie nad tým, že aj v dnešnej dobe sú advokáti prenasledovaní za výkon svojho povolania a že existujú ne-

dostatky v zabezpečení účinných záruk nezávislosti advokátov. Z týchto dôvodov parlamentné zhromaždenie podporilo zámer prijať záväzný nástroj v podobe medzinárodného dohovoru s efektívnymi kontrolnými mechanizmami. Zároveň apelovalo na členské štáty, aby plne rešpektovali a chránili slobodu výkonu povolania advokáta a zabezpečili implementáciu aktuálne účinného Odporúčania R(2000)21 o povolaní advokáta. Ďalším krokom je schválenie zámeru Výborom ministrov Rady Európy.

Európska únia

Európsky parlament sa prvýkrát zastal advokátov v Turecku

Dňa 8. februára 2018 Európsky parlament prijal uznesenie 2018/2527 o súčasnej situácii v oblasti ľudských práv v Turecku. Parlament naliehavo vyzýva členské štáty, aby pri rokovaniach s tureckými partnermi naďalej poukazovali na situáciu zadržiavaných ochrancov ľudských práv, politických aktivistov, právnikov, novinárov a akademikov a podporovali ich diplomaticky aj politicky, a to aj prostredníctvom pozorovania súdnych konaní a sledovania jednotlivých prípadov.

Verejná konzultácia o odbornej príprave v oblasti práva EÚ

Európska komisia otvorila Verejnú konzultáciu o odbornej príprave v oblasti práva Európskej únie pre odborníkov v justícii – od hodnotenia k novej stratégii na roky 2019 – 2025. Príprava v oblasti práva EÚ pre odborníkov v justícii je podľa Komisie nevyhnutná na zabezpečenie jeho správneho a jednotného uplatňovania a na uľahčenie cezhraničných súdnych konaní. Európska komisia prijala v roku 2011 dlhodobú stratégiu európskej odbornej justičnej prípravy, v ktorej sa stanovujú konkrétne ciele v oblasti prípravy odborníkov v justícii do roku 2020. Cieľom tejto konzultácie je zhromaždiť názory zainteresovaných strán na stratégiu európskej odbornej justičnej prípravy z roku 2011, ako aj na stratégiu európskej odbornej justičnej prípravy na roky 2019 – 2025. Zapojiť sa do konzultácie možno do 26. apríla 2018.

Verejná konzultácia o revízii definície malých a stredných podnikov

Európska komisia otvorila do 6. mája 2018 verejnú konzultáciu, ktorá môže viesť k zmene európskej definície malých a stredných podnikov (MSP), ktoré predstavujú 99 % podnikateľského prostredia v Európskej únii. Ide o často využívaný nástroj v rámci politík EÚ, ako je napríklad politika hospodárskej súťaže (štátna pomoc), štrukturálnych fondov a výskumu a inovácií (Horizont 2020). Definícia MSP má význam aj v prípade niektorých európskych administratívnych výnimiek a znížených poplatkov, napríklad podľa nariadenia o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH). Komisia v súčasnosti pripravuje hodnotenie a prípadnú revíziu niektorých aspektov definície MSP. Verejná konzultácia je súčasťou tohto procesu a všetkým zainteresovaným aktérom ponúka možnosť vyjadriť sa k hodnoteniu a posúdeniu vplyvu definície MSP.

Európska komisia iniciovala práce na etických pravidlách využívania umelej inteligencie

Európska komisia 9. marca 2018 otvorila ponuku pre expertov v oblasti umelej inteligencie, ktorí budú mať za úlohu do konca roka pripraviť návrh usmernení týkajúcich sa etických štandardov v súvislosti s využívaním umelej inteligencie na základe Charty základných práv EÚ.

ECBA

*ECBA – **Európska komora obhajcov** (European Criminal Bar Association) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.*

Nenechajte si ujsť jarnú konferenciu v Osle na tému *Väzba v prípravnom konaní a náhrada škody*

Dňa 20. a 21. apríla 2018 sa uskutoční tradičná jarná konferencia ECBA, tentokrát v Nórsku na pôde Univerzity v Oslo. Nosnou témou je *Väzba v prípravnom konaní a náhrada škody – aktuálne problémy a minimálne štandardy*. Účasť na konferencii je možné len odporučiť. Ide o výbornú príležitosť nadviazať kontakty s obhajcami v celej Európe a získať najnovšie poznatky z oblasti trestného práva. Slovensko patrí ku krajinám so zníženým registračným poplatkom pre účastníka (150 eur). V prípade záujmu navštívte *www.ecba.org*.

AIJA

*AIJA – **Medzinárodná asociácia mladých advokátov** (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.*

Konferencia vo Varšave na témy *Corporate governance* a *Client-attorney relationship*

V dňoch 23. – 26. mája 2018 sa Varšava stane Mekkou mladých advokátov, ktorí túžia posilniť svoje zručnosti v oblasti manažovaniu vzťahu s klientmi a v oblasti moderných trendov a vývoja fungovania obchodných spoločností. Na programe polročnej AIJA konferencie sú tento rok veľmi aktuálne a užitočné témy. Viac o odbornom a spoločenskom programe zistíte na stránke *www.aija.org*. V prípade záujmu o účasť môžete využiť zľavnenú registráciu vďaka kolektívnemu členstvu Slovenskej advokátskej komory v AIJA.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Porušenie vyživovacej povinnosti advokátom ako disciplinárne previnenie

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát neplní riadne svoju vyživovaciu povinnosť?

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 14. marca 2014,
sp. zn. K 69/2013[1]

Dotknuté ustanovenia:

- § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovia pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky")
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

hoci mu bola ako otcovi dvoch maloletých detí rozsudkom okresného súdu z 20. 12. 2011 a rozsudkom toho istého súdu z 15. 4. 2013 uložená povinnosť prispievať od 1. 12. 2011 na výživu maloletého dieťaťa mesačne čiastkou 17 000 Kč a od 1. 9. 2012 čiastkou 22 500 Kč a odo dňa 1. 12. 2011 na výživu druhého maloletého dieťaťa mesačne sumou 15 000 Kč, a zaplatiť nedoplatok na výživnom, tieto súdom uložené povinnosti riadne a včas neplnil, v dôsledku čoho sa matka maloletých detí domáhala ich splnenia v exekučnom konaní, a potom, čo boli pohľadávky oprávnených maloletých detí z titulu nesplnenia uložených povinností podľa uvedených súdnych rozhodnutí úplne vymožené, naďalej neplní súdom uložené povinnosti, v dôsledku čoho matka maloletých detí dňa 4. 1. 2013 podala súdnemu exekútorovi ďalší návrh na exekúciu na vymáhanie bežného výživného a dlžného výživného,

teda

- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
- povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,

čím porušil

§ 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie **– pokuta vo výške 75 000 Kč.**

Z odôvodnenia:

Predsedom kontrolnej rady Českej advokátskej komory ako disciplinárnym žalobcom bola na disciplinárne obvineného podaná dňa 25. 6. 2013 disciplinárna žaloba pre skutky uvedené vo výrokovej časti tejto žaloby, s odkazom na konkrétne rozhodnutia súdu a súdneho exekútora.

Takto popísaný skutkový stav odpovedal obsahu sťažnosti zo dňa 23. 1. 2013, z jej doplnenia a príloh.

Disciplinárne obvineného vedúca kontrolného oddelenia ČAK dňa 1. 12. 2013 vyzvala, aby sa vyjadril k sťažnosti a predložil dôležité doklady. Disciplinárne obvinený na tento

list nereagoval, a preto bol urgovaný listom vedúcej kontrolného oddelenia ČAK z 26. 2. 2013. Aj tento list zostal bez odozvy. Disciplinárne obvinený tak neumožnil členom kontrolnej rady prístup k písomnostiam dôležitým na prešetrenie sťažnosti, čím porušil § 46 ods. 4 zákona o advokácii a čl. 2 uznesenia predstavenstva ČAK č. 9/1999 Vestníka.

Disciplinárny žalobca sa domnieval, že sťažnosť, jej doplnenie a jej prílohy sú dostatočným podkladom na to, aby mohol urobiť záver, že disciplinárne obvinený vyššie popísaným konaním porušil povinnosti advokáta ustanovené v § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky. Porušenie týchto povinností je nutné považovať za závažné v zmysle § 32 ods. 2 zákona o advokácii. Z týchto dôvodov je disciplinárna žaloba podávaná právom.

V rámci disciplinárneho konania bolo nariadené pojednávanie disciplinárneho senátu na deň 14. 3. 2014, na ktoré sa disciplinárne obvinený nedostavil, hoci mu predvolanie na pojednávanie bolo doručené do dátovej schránky dňa 3. 3. 2014, ani nepožiadal o odročenie pojednávania. Po krátkej porade senátu bolo vyhlásené uznesenie, že v súlade s § 16 ods. 2 zákona o advokácii bude pojednávať v neprítomnosti disciplinárne obvineného, pretože bol riadne predvolaný a nepožiadal o odročenie pojednávania.

Disciplinárny žalobca predniesol disciplinárnu žalobu v súlade s jej písomným vyhotovením a trval na jej prerokovaní.

V rámci disciplinárneho konania bolo vykonané dokazovanie, a to dôkazy listinami navrhnutými disciplinárnym žalobcom, ktoré sú uvedené v zápisnici o pojednávaní zo dňa 14. 3. 2014.

Z výpisu z matriky disciplinárne obvineného ku dňu 14. 3. 2014 bolo zistené, že disciplinárne obvinený nebol dosiaľ disciplinárne postihnutý, k svojim osobným a majetkovým pomerom sa nevyjadril, hoci k tomu bol vyzvaný dňa 1. 7. 2013.

Z dôvodov pomerne jednoduchej, prehľadnej a zo žiadnej strany nespochybňovanej skutkovej situácie považoval disciplinárny senát vykonané dôkazy za dostatočné. Ďalšie dokazovanie vykonávané nebolo pre nadbytočnosť, lebo disciplinárny senát mal za to, že na základe takto zisteného skutkového stavu môže urobiť spoľahlivý a nepochybný záver o merite veci.

Po porade disciplinárny senát vydal v nadväznosti na vykonané dokazovanie disciplinárne rozhodnutie v neprítomnosti disciplinárne obvineného. Na základe popísaného zisteného skutkového stavu disciplinárny senát právne posúdil konanie, ktoré sa disciplinárne obvinenému kládlo za vinu, a dospel k záveru, že disciplinárne obvinený sa dopustil disciplinárneho previnenia.

Disciplinárny senát po prihliadnutí k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že nie je na mieste uvažovať o upustení od disciplinárneho opatrenia. Disciplinárny senát vzal do úvahy závažnosť konania, ktorého sa dopustil disciplinárne obvinený skutkom, ktorý je popísaný vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, a preto uložil pokutu v uvedenej výške.

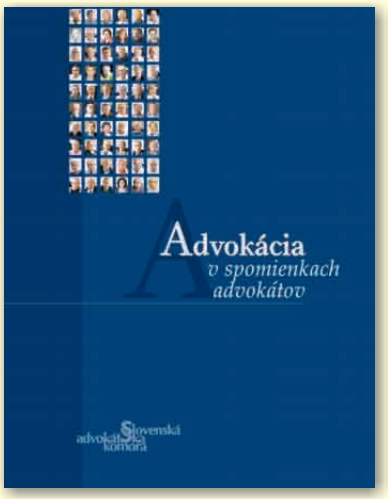
Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované: **Z kárné praxe.** In: Bulletin advokacie, č. 7-8/2015, s. 87.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková, *advokátka*

Advokácia
v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici SAK sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe,** ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, *ondrisova@sak.sk*

XXVI. Karlovarské právnické dny

14. – 16. 6. 2018

Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

ČTVRTEK 14. 6. 2018

8:00 Registrace

9:00 **Zahájení XXVI. konference**
JUDr. Vladimír Zoufalý,
viceprezident KJT, advokát, Praha

OBČANSKÉ PRÁVO HMOTNÉ

- Obcházení zákona
  prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš,
  Ústav státu a práva AV ČR
- Ten dluh ti zaplatím, ale až mně zaplatí třetí osoba
  JUDr. Ing. Pavel Horák Ph.D., NS ČR
- Aktuální otázky započtení
  JUDr. Milan Hulmák, Ph.D.,
  advokát, PF UP Olomouc
- Aktuální otázky smluvních převodů dat
  prof. Friedrich Graf von Westphalen,
  prezident KJT, advokát, Kolín n. Rýnem
- Odpovědnost za provoz autonomních vozidel
  Julian Pehm, Institut für Europäisches Schadenersatzrecht, Vídeň

OBČANSKÉ PRÁVO PROCESNÍ

- Míra důkazu a důkazní břemeno
  prof. JUDr. Luboš Tichý, PF UK Praha
  Mgr. Jan Balarin, Ph.D., advokát, Praha
- Kdy nemá smysl se na ÚS vůbec obracet aneb nepřípustnost ústavní stížnosti
  JUDr. Tomáš Lichovník, ÚS ČR, Brno
- Synalagmatické závazky a jejich soudní uplatňování
  doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.,
  PF TU Trnava, UPJŠ Košice

INSOLVENČNÍ PRÁVO

- Praktické zkušenosti s přeshraničními insolvencemi na základě jedné velké rakouské insolvence
  Dr. Hans Georg Kantner,
  Kreditschutzverband von 1870, Vídeň
- Limity oddlužení a tendence rozhodovací praxe
  Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.,
  advokát, Praha
- Institut náhrady škody v insolvenčních souvislostech
  JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR
- Další zajištění věřitelé v insolvenčním řízení
  JUDr. František Kučera, VS Praha

PÁTEK 15. 6. 2018

TRESTNÍ PRÁVO

- Zveřejňování informací z trestního řízení
  JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha
- Trestní odpovědnost právnických osob po novele zákonem č. 183/2016 Sb.
  prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
  předseda NS ČR
- Koncepce přičítání trestného činu právnické osobě v SR
  prof. JUDr. Jozef Čentéš, PhD.,
  PF UK Bratislava

EVROPSKÉ PRÁVO, PRÁVNÍ OSOBNOST

- Právní osobnost a útvary bez právní osobnosti
  prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.,
  Tribunál Soudního dvora EU Lucemburk
- Právnické osoby a právní subjektivita
  JUDr. Robert Pelikán Ph.D.,
  ministr spravedlnosti ČR
- Arbitrovatelnost v oblasti korporátního práva
  Univ.-Prof. Dr. Martin Winner, WU Wien
- Arbitrovatelnost v právu EU – judikatura ESD k dohodám o ochraně investic
  Dr. Viktor Kreuschitz,
  Tribunál Soudního dvora EU Lucemburk

MEDICÍNSKÉ PRÁVO, SPRÁVNÍ PRÁVO

- Správní soudnictví – brzdy a protiváhy nebo motor změn?
  JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR
- Pluralita v medicíně a péče řádného odborníka
  prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.,
  PF UP Olomouc

19:00 – 23:00 **Slavnostní recepce**

SOBOTA 16. 6. 2018

PRÁVO A INTERNET, VEŘEJNÉ REGISTRY

- Odpovědnost umělé inteligence a informační útvary bez právní osobnosti
  doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D.,
  PF MU Brno
- Vybrané problémy spojené s principem publicity veřejného seznamu a rejstříku zástav
  doc. JUDr. Petr Tégl, Ph.D.,
  PF UP Olomouc
- Srovnání digitální dostupnosti a míry informací z veřejných registrů v ČR a Rakousku
  Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno

ODPOVĚDNOST ZA PORADENSTVÍ

- Civilní odpovědnost za poradenství advokátem, možnosti liberace
  doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.,
  PF UP Olomouc
- Trestněprávní odpovědnost za poskytnuté poradenství a za spolehnutí se na jeho správnost
  JUDr. František Púry, Ph.D., NS ČR
  JUDr. Martin Richter, MS ČR
- Diskuse k písemným příspěvkům
  doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha
  (Zákonné ručení člena orgánu za dluhy právnické osoby)
  prof. JUDr. Josef Bejček, CSc.,
  PF MU Brno
  (**Možnosti a praktické limity působnosti nového zákona o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže**)
  prof. JUDr. Jan Dědič, PF UK Praha
  (**Příplatky v akciové společnosti**)

Zakončení konference, závěrečný přípitek

Konference se dle svých časových možností zúčastní ministr spravedlnosti a zástupci Ministerstva spravedlnosti ČR, kteří se zapojí do diskuse.

Základní poplatek
za účast na konferenci a slavnostní recepci činí 9 800 Kč/480 eur + DPH.

Registrační formulář
a další informace najdete na ***www.kjt.cz.***

Anketní lístek

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY
PRESTIŽNÍ CENA 2018
pro nejlepší právnický časopis v České a Slovenské republice

Hodnotí se zvlášť odborná úroveň (převládající) příspěvků v časopisu a informační úroveň časopisu v oblasti jeho zaměření v rozmezí 1 nejnižší – 10 nejvyšší hodnocení, a to na základě osobní znalosti a možnosti srovnávat.

	Časopis	Vydavatel		Hodnoťte 1 – 10 *odborná*	*informační*
1	Acta Iuridica Olomoucensia	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
2	Ad notam	Notářská komora ČR	ČR		
3	Ars notaria	Notářská komora SR	SR		
4	Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR		
5	Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR		
6	Bulletin Stavební právo	Česká společnost pro stavební právo	ČR		
7	Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR		
8	International and Comparative Law Review	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
9	Jurisprudence	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
10	Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR		
11	Kriminalistika	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
12	Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR		
13	Obchodněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
14	Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR		
15	Právní rádce	Hospodářské noviny – Economia	ČR		
16	Právní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
17	Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR		
18	Právny obzor	Ústav štátu a práva AV SR	SR		
19	Právo a rodina	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
20	Soukromé právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
21	Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR		
22	Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR		
23	Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR		
24	Soudní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
25	Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
26	Státní zastupitelství	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
27	Trestněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
28	Trestní právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
29	Zo súdnej praxe	lura Edition	SR		
30	Zpravodaj Jednoty českých právníků	Jednota českých právníků	ČR		
31	Epravo	epravo.cz, a. s.	ČR		
32	Právní prostor	ATLAS consulting spol. s r. o.	ČR		
33	Jiné právo	ANNECA, s. r. o.	ČR		

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT
V oblasti české judikatury za období 2017 – 2018

doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

soud:

sp. zn.: ze dne: publikovaný v:

důvod:

jméno, příjmení titul: profese:

adresa:

e-mail: tel.:

Prohlašuji, že jsem anketní lístek vyplnil/a osobně. podpis

Anketní lístek lze vyplnit a zaslat **nejpozději do 8. 6. 2018** poštou na adresu Karlovarské právnické dny, 110 00 Praha 1, Národní 10, případně vyplňte na webové stránce nebo zašlete per e-mail na adresu *casopis@kjt.cz*. Anketní lístky budou slosovány o věcné ceny věnované nakladatelstvími. **Prestižní cena společnosti bude předána na slavnostní recepci dne 15. 6. 2018 v rámci XXVI. Konference v Karlových Varech.**

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 3/2018 českého *Bulletinu advokacie*

JUDr. Tomáš Sokol, podpredseda predstavenstva ČAK sa vo svojom **úvodníku** s názvom *Co nám hrozí a co nás (snad) mine* zaoberá atakmi na advokátsku mlčanlivosť zo strany zákonodarcov a boju komory proti nim. Informuje o snahách prelomiť mlčanlivosť najprv zákonom o GDPR a následne novelou daňového poriadku pripravenou ministerstvom financií s odôvodnením boja proti medzinárodnému terorizmu a praniu špinavých peňazí, ktorá sa dokonca dostala až do poslaneckej snemovne.

V rámci **Aktualít** v prvom príspevku s názvom *Představenstvo jednalo o dvou aktualních novelách* informuje JUDr. Petr Toman, LL.M., náhradník predstavenstva ČAK, o plánovanej novelizácii daňového poriadku, ktorou hrozí prelomenie advokátskeho tajomstva a o novele trestného poriadku, ktorou chcú zaviesť novú skutkovú podstatu trestného činu marenia spravodlivosti, podľa ktorej by bolo trestné predloženie falšovaného alebo pozmeneného dôkazu súdu. Predstavenstvo ČAK to pokladá za priamy útok na advokátsky stav, poukazuje na právo obvineného obhajovať sa spôsobom, ktorý uzná za vhodný a na povinnosť advokáta vychádzajúcu z etického kódexu dôverovať svojmu klientovi a neoverovať tvrdenia a dôkazy ktoré predkladá. V ďalšom príspevku člena predstavenstva ČAK JUDr. Monika Novotná informuje o novele zákona o dani z pridanej hodnoty a z nej vychádzajúcich nových daňových povinností advokátov v združeniach.

Rubrika **Aktuálně v právu** stručne informuje o aktuálnych legislatívnych aktivitách, konkrétne o novele zákona o urýchlení výstavby dopravnej, vodnej a energetickej infraštruktúry, novele zákonníka práce, novele zákona o zbraniach a návrhu zákona o lobingu. V aktualitách z legislatívy upozorňuje na rozhodnutie ústavného súdu k (ne)platnosti elektronického zaručeného podpisu.

Časť **Z judikatúry** obsahuje Uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 28. 2. 2017, sp. zn. 22 Cdo 4127/2017, *k predpokladom rozhodovania a procesným postupom súdu v konaní o určenie hraníc pozemkov*, ktoré vyjasňuje nutnosť rozlíšenia konania o stanovenie hraníc pozemku podľa § 1 028 OZ a konania o určenie vlastníckeho práva podľa § 80 OSŘ. V prvom prípade ide o žalobu o spornú hranicu medzi pozemkami ktorú nie je možné ju určiť, rozhodnutie má konštitutívny účinok a jeho súčasťou je geometrický plán s určením hranice. V druhom prípade má žaloba deklaratórne účinky potvrdenia vlastníka pozemku.

Ďalej obsahuje Nález Ústavného súdu ČR z 21. 11. 2017, sp. zn. IV. ÚS 2334/17, *k právu poškodeného na bezplatnú právnu pomoc v trestnom konaní a spravodlivej odmene advokáta*, z ktorom judikuje, že nielen právo obvineného a obhajobu, ale tiež práva všetkých ďalších účastníkov trestného konania(vrátanie poškodeného) musia byť zabezpečené všetkým, teda rovnako osobám majetným i nemajetným. Právo na právnu pomoc poškodenému patrí od začiatku trestného konania a vzťahuje sa na všetky jeho fázy. Právnemu zástupcovi, v prípade priznania nároku na bezplatnú právnu pomoc, patrí odmena a náhrada hotových výdavkov v zásade odo dňa podania dôvodného návrhu na priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc.

Časť ďalej prináša Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 5. 12. 2017, sp. zn. 2 As 196/2016-123 – *nevysporiadanie sa s vyjadrením osoby zúčastnenej na správnom súdnom konaní ako vážna vada konania*, z ktorého vyplýva, že správny súd je povinný vysporiadať sa s vyjadrením osoby zúčast-

pbh
PREKLADY BEZ HRANÍC
2008 2018
PREKLADATEĽSKÉ A TLMOČNÍCKE SLUŽBY

TLMOČNÍCKE SLUŽBY
*Pretlmočíme rozhovor, aby ste rozumeli partnerovi – **konzekutívne** (po častiach) alebo **simultánne** (paralelne s rečníkom)*

PREKLADATEĽSKÉ SLUŽBY
*Preložíme dokument, aby ste pochopili jeho obsah – **presný preklad celkového obsahu textu, pričom pri čítaní nezistíte, že ide o preklad***

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA
*Zdokonalíme jazykový prejav, aby ste mali istotu kvalitného obsahu – **opravíme chyby, odstránime štylistické nedostatky***

ÚRADNÉ (SÚDNE) PREKLADY
*Overíme preklad, aby ste mali istotu, že dokument môžete použiť na právne účely – **písomnosť s okrúhlou pečiatkou, zviazaná trikolórou***

INFORMATÍVNY PREKLAD
*Pomôžeme porozumieť jazyku, ktorý neovládate, **a pochopíte podstatu***

*www.**prekladybezhranic**.sk*
0905 468 065 | *pbh@**prekladybezhranic**.sk*

nenej na konaní, ktoré je pre konanie podstatné. Ak sa ním nezaoberal, môže táto skutočnosť viesť ku zrušeniu rozhodnutia pre vážnu vadu konania; Stanovisko generálneho advokáta Súdneho dvora EÚ z 11. 1. 2018, vo veci C-673/16, Relu Adrian Coman a ďalší v. Inspectoratul General petru Imigrari a ďalší – *k výkladu pojmu manžel alebo manželka*. Podľa generálneho advokáta zahrňuje pojem *manžel alebo manželka* na účely slobody pohybu občanov únie a ich rodinných príslušníkov i manžela alebo manželku rovnakého pohlavia; Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 14. 12. 2017 sťažnosti č. 26431/12, 26742/12, 44057/12, 60088/12 vo veci Orlandi a ďalší v. Taliansko *k otázke uznania a ochrane manželského zväzku osôb rovnakého pohlavia*, z ktorého vyplýva, že absencia špecifického právneho rámca pre uznanie a poskytnutie ochrany manželstvám uzavretým osobami rovnakého pohlavia v zahraničí zakladá porušenie práva týchto osôb na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Dohovoru.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *GDPR pro praxi* (J. Navrátil a kol.), *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář* (A. Stanislav, J. Kozák), *Globální problémy profesní etiky právníků* (J. E. Moliterno, P. D. Paton), *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář* (M. Katolická, J. Béreš), *Významní slovenskí právnici – Vladimír Fajnor* (J. Vozár), *Nové přestupkové právo* (H. Prášková), *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* (M. Ondrušová, R. Ondruš, P. Vytopil).

Časť **Z advokacie** obsahuje príspevok s názvom *Advokáti – poúnoroví poslanci národního shromáždění Republiky Československé*, ktorý sa venuje dianiu v advokácii po februári 1948. Časť obsahuje aj rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 24. 3. 2017, sp. zn. K 2/2013, podľa ktorého *je kárnym previnením, ak advokát nesplní povinnosť uloženú mu vykonateľným rozsudkom.* V tomto prípade išlo o povinnosť zaplatiť protistrane finančnú čiastku, čo advokátka nesplnila, v dôsledku čoho bola protistrana donútená si svoj nárok vymáhať cestou exekúcie. V tejto časti ČAK informuje aj o novom presonálnom obsadení sekcií a výborov ČAK a predstavuje špecializované odborne zamerané zoskupenie *Únia rodinných advokátov*.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

Mgr. Milan Kučera
Vlastnícke právo k výnosu z trestné činnosti
Autor sa venuje zavedeniu legálnej definície výnosu z trestnej činnosti do trestného poriadku a doterajšiemu rozhodovaniu o tom, či je daná vec výnosom z trestnej činnosti a o zaistení takej veci. Účelom článku je zhrnúť doterajšiu legislatívu k tejto problematike a zodpovedať otázku, či je možné získať vlastnícke právo k výnosu z trestnej činnosti.

JUDr. Linda Kolaříková
Odpovědnost (za) robota aneb právo umělé inteligence
Článok je víťaznou prácou kategórie Talent roku súťaže Právnik roku 2017. Autorka sa v ňom zaoberá právnou definíciou robota a definíciou pravidiel pre vývoj, výrobu a šírenie inteligentných strojov. Rozoberá aj dôležitú otázku zodpovednosti za škodu spôsobenú umelou inteligenciou. Jednu kapitolu práce venuje aj využitiu umelej inteligencie v autonómnych vozidlách a špecifickým etickým otázkam súvisiacim s ich „rozhodovaním" v krízových situáciách.

prof. JUDr. Luboš Tichý
Neuspokojivé řešení smluvní odpovědnosti za škodu v O. z. (plaidoyer za předvídatelnost škody)
Autor sa zameriava na riešenie zmluvnej zodpovednosti za škodu v O. z. a predstavuje inštitút predvídateľnosti, ktorý doteraz nebol v literatúre a ani českej súdnej praxi analyzovaný. Dáva predvídateľnosť do kontextu právnej úpravy zodpovednosti za zmluvnú škodu a taktiež navrhuje legislatívne riešenia *de lege ferenda*.

Ing. Mgr. Patrik Stonjek
Soudní úschova a její soluční účinky aneb jak (ne)psat smlouvy o advokátní úschově
Článok porovnáva inštitút súdnej úschovy, ktorá má solučné účinky, s inštitútom advokátskej úschovy, ktorá je úschovou zaisťovacou a tieto účinky nemá. Kritizuje nadužívanie a nesprávne užívanie advokátskej úschovy a snahu advokátov v prípade sporu strán riešiť problém zverením predmetu plnenia z advokátskej úschovy do úschovy súdu. Autor upozorňuje, že takáto situácia musí byť riadne podchytená v zmluve a zároveň musia byť splnené hmotnoprávne podmienky pre zloženie predmetu plnenia do súdnej úschovy podľa § 1953 odst. veta prvá O. z., aby také zloženie malo solučné účinky.

Mgr. Miloslav Kabrhel
Započtení v insolvenčním řízení – porušení zásady *pari passu*?
Článok sa venuje insolvenčnému konaniu, pri ktorom platí, že jednotliví veritelia by v zásade mali byť uspokojovaní pomerným spôsobom. Autor sa zaoberá otázkou, či je s touto zásadou zlučiteľná situácia, kedy sú niektorí veritelia uspokojení vo väčšom rozsahu, pretože im bola daná možnosť započítať vzájomné pohľadávky.

Mgr. Pavel Kandalec, Ph.D., LL.M.
Právo obviněného na nahlížení do spisu – se zvláštním zaměřením na vazební řízení
Autor sa zameriava na § 65 ods. 2. trestného poriadku, podľa ktorého je možné zo závažných dôvodov obhajobe nahliadanie do spisu odoprieť. Ustanovenie však nerozlišuje, či ide o konanie väzobné, alebo nie, čo autor vidí ako problematické. Upozorňuje, že ustanovenie v tejto podobe nie je v súlade s judikatúrou ESĽP, ktorý tvrdí, že väzobné konanie má byť prísne kontradiktórne a teda sudca môže rozhodovať iba na základe tých skutočností, ktoré boli v tomto konaní sprístupnené aj obvinenému. Ustanovenie § 65 ods. 2. by sa teda v takomto prípade nemalo uplatňovať.

Mgr. Alexandra Donevová
kancelária SAK

Ponuka stáže v Spolkovej republike Nemecko

Advokátska kancelária goormann | varga špecializujúca sa na (medzinárodné) obchodné právo, právo obchodných spoločností, transportu, špedície a pracovné právo ponúka slovenským advokátom alebo koncipientom 2-4 mesačnú stáž v kancelárii v Bochume (Porýnie-Westfálsko).

Program
Cieľom stáže je predstaviť nemecký právny systém resp. prehĺbenie vedomostí v nemeckom právnom systéme so zreteľom na medzinárodné právne vzťahy so Slovenskou republikou. Termín stáže je flexibilný, z dôvodu prázdnin na súdoch a u klientov by však stáž nemala prebiehať počas letných prázdnin. Stážista má k dispozícii vlastnú kanceláriu s infraštruktúrou (telefón, počítač, sekretárka).

Kritéria pre účasť uchádzača
Podmienkou účasti je odborná prax (u koncipientov minimálne 2 roky), vek do 35 rokov a výborná znalosť nemčiny slovom aj písmom. Ťažiskom záujmu účastníka stáže by malo byť občianske, obchodné a ekonomické právo. Zo stáže sú vylúčení záujemcovia pracujúci v nemeckých advokátskych kanceláriách na Slovensku. Výluka sa vzťahuje aj na záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá má pracoviská v Nemecku, resp. záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá vystupuje ako partner konkrétnej nemeckej advokátskej kancelárie v rámcoch dohodnutej intenzívnej spolupráce.

Financovanie stáže a náklady
goormann | varga hradí cestovné náklady spojené príjazdom a odjazdom na stáž a náklady na stravovanie a občerstvenie v kancelárii počas stáže. Stáž je dotovaná mesačným vreckovým vo výške 500 EUR. goormann | varga je nápomocný pri hľadaní ubytovania. Ostatné náklady si stážista hradí sám.

V prípade záujmu zašlite svoj životopis v slovenskom a v nemeckom jazyku, prípadne odborné referencie, na *info@goormann-varga.de*.

Advokátska stáž v Paríži 2018
Stage international – Barreau de Paris

Parížska advokátska komora (*l'Ordre des Avocats de Paris*) ponúka slovenským advokátom **dve miesta** v rámci medzinárodnej stáže pre mladých zahraničných advokátov, ktorí hovoria plynulo po francúzsky a majú záujem o praktické skúsenosti s francúzskym právnym systémom.

Dvojmesačná stáž prebieha v októbri a novembri 2018 a je rozdelená na dve časti:
- **Študijná časť** sa bude konať v *l'Ecole de Formation du Barreau* v podobe seminárov o francúzskom súdnom konaní, o systéme francúzskej advokácie a o etike advokátskeho povolania;
- **Praktická časť**, ktorú následne stážisti absolvujú v parížskych advokátskych kanceláriách.

Požiadavky na uchádzača o stáž
Medzinárodná stáž je určená advokátom a advokátkam do 40 rokov, vyžaduje sa výborná znalosť francúzskeho jazyka, vrátane znalosti francúzskej právnej terminológie. Advokát/ka musí mať poistenie.

Financovanie stáže
Študijná a praktická časť stáže je hradená Parížskou advokátskou komorou. Cestovné náklady, náklady na ubytovanie a stravu znáša účastník. **Slovenská advokátska komora poskytne úspešnému kandidátovi sumu 500 eur na čiastočné pokrytie nákladov.**

V prípade záujmu o stáž zašlite svoj **štruktúrovaný životopis a motivačný list v slovenskom a francúzskom jazyku** na odbor medzinárodných vzťahov SAK (Mgr. Michaela Chládeková, PhD., e-mail: *chladekova@sak.sk*). V životopise uveďte svoje ak-tuálne kontaktné údaje, telefónne číslo a e-mail.

Uzávierka prihlášok je 9. mája 2018.

Nad stanoviskem České advokátní komory k vládnímu návrhu Ústavy ČR z roku 1992

Slovenská advokátska komora už po druhý raz usporiadala Konferenciu o histórii advokácie na Slovensku. Dňa 3. novembra 2017 sa usporiadateľskej úlohy ujala metropola stredného Slovenska Banská Bystrica. Na konferencii v porotnej miestnosti Krajského súdu sa zúčastnili aj hostia z Čiech. Vyberáme zaujímavú prednášku Stanovisko Českej advokátskej komory k vládnemu návrhu Ústavy ČR z roku 1992 českého advokáta ***JUDr. Miroslava Syllu****, ktorá sa týkala pripomienok ČAK k ústavnému textu schválenému vládou Českej republiky v júni 1992 a následne v Programovom prehlásení z 2. júla 1992.*

Dne 16. 12. 2017 tomu bude již 25 let, co byla přijata Ústava České republiky jakožto ústava samostatného státu.

S inspirací u českých klasiků mi dovolte, abych uvedl, že shodou okolností je tomu dnes na den přesně 24 let, 11 měsíců a 23 dní, náhodou to vyšlo takhle přesně na den konání konference, co ČAK zaujala stanovisko k vládnímu návrhu Ústavy České republiky.

Poradil jsem se s historiky, k jejichž vědě a k jejímž metodám, chovám hlubokou úctu, pravda vedle pochybností. Při těchto konzultacích mi bylo vysvětleno, že 24 až 25 let už historie určitě je a že tudíž lze o zmíněném stanovisku ČAK pojednat jako o stanovisku, které již také historické je.

Nejsa školen v metodách historické vědy jsem zvolil pro přístup metodu, kterou jsem sám vyvinul a nazval jsem ji metodou retrospektivně-asociativní.

V mém příspěvku bych se tedy rád zabýval poněkud nesystematicky oním stanoviskem ČAK. O tomto stanovisku pojednám za pomocí jisté znalostí ústavního vývoje a aplikační praxe v době následující (retrospektivní pohled) a přitom, jak je mi vlastní, zcela chaoticky (což nazývám vědecky asociativním aspektem retrospektivně asociativní metody).

Tedy vzhůru k tématu s omluvou všem přítomným historikům.

Doba vzniku Ústavy ČR

V souvislosti s přípravou a nakonec i přijetím Ústavy Slovenské republiky ještě v době existence společného státu byla česká politická reprezentace poněkud znepokojena a obávala se jistého řekněme zaostávání za Slovenskem.

Návrhy Ústavy České republiky tehdy začínaly vznikat na půdě různých, dnes už i zapomenutých politických stran a vláda ČR vzniklá po červnových volbách v roce 1992 se rozhodla od samého počátku uchopit věc razantně do svých rukou.

Ve svém programovém prohlášení vláda České republiky výslovně deklarovala, že předloží České národní radě návrh Ústavy České republiky jako „ucelený projekt nově koncipovaného ústavního systému". Toto programové prohlášení vlády bylo přijato vládou 2. 7. 1992. Projednáváno bylo Českou národní radou 13. 7. 1992 a důvěru ČNR vyslovila vládě téhož dne.

Už dne 2. 7. 1992 a tedy před vyslovením důvěry vládě, bylo přijato vládní usnesení č. 484, kterým vláda jmenovala komisi pro přípravu Ústavy České republiky. O Ústavě jakožto tehdejší prioritě vlády ČR svědčí i to, že toto usnesení vlády bylo hned čtvrtým usnesením nové vlády.

Souběžně byla vytvořena Komise předsednictva České národní rady pro přípravu Ústavy a to usnesením předsednictva ČNR č. 17 (VII. volební období) na 3. schůzi předsednictva dne 13. 7. 1992.

Tolik tedy spíše z pohledu formálního.

Zbývá podotknout, že těsně porevoluční doba obecně přála vznášení připomínek k návrhům právních předpisů. Po strnulých „všelidových" hrátkách z doby před pádem onoho podivného režimu se i takto projevovala po roce 1989 opravdová občanská iniciativa. Veřejná diskuse k návrhu Ústavy nebyla nikterak organizována. Leč pochopitelně informace o přípravě Ústavy se šířily tiskem a televizí.

Připomínky k návrhu Ústavy

Jak sem již uvedl, práce na návrhu Ústavy byly svěřeny vládní komisi a současně zde existovala komise parlamentní.

Vládní komise patrně nebyla adresátem nějaké výrazné vlny připomínek. Alespoň o tom nevydávají svědectví dotčené archivy. Je možné, že soukromé sbírky zejména členů vládní komise některé připomínky obsahují. Známa jsou stanoviska odborníků adresovaná vládní komisi, někdy obtížně identifikovatelná co do autora.

Za to parlamentní komise již čelila návalu připomínek, stanovisek i kompletních návrhů. Připomínky byly směrovány parlamentní komisi samotné či ústavněprávnímu výboru, který připravoval společnou zprávu pro plénum ČNR s dalšími dotčenými výbory.

V archivu Parlamentu České republiky je uloženo celkem 1 638 stran připomínek od různých subjektů. Takto definovaný rozsah připomínek je zčásti navyšován právě tím, že mezi připomínky jsou vloženy i samostatné kompletní návrhy ústav od jednotlivých politických stran i jiné dokumenty.

Konečně stanovisko České advokátní komory k vládnímu návrhu Ústavy ČR nacházíme v nedávno digitalizovaných dokumentech skromně vzadu na stranách 1 612 až 1 617 (v listinné podobě je v archivu uloženo ve složce ČNR VII 33 Doplněk k č. 280).

Stanovisko ČAK

Lze připomenout, že ČAK byla v roce 1992 již zřízena zákonem, avšak advokacie dosud nebyla sjednocena a souběžně vedle advokátů působili tzv. komerční právníci. Stanovisko tedy svým způsobem bylo stanoviskem reprezentujícím čistě advokátní stav.

Připomínky ČAK nesou datum 26. 11. 1992. Z dochovaných dokumentů není úplně nepochybně jasné, kdy přesně byl připomínkovaný vládní návrh České národní radě doručen. Místopředseda vlády Kalvoda tvrdil, poněkud nejistě, na jednání parlamentní komise dne 10. 11. 1992, že se tak stalo právě v tento den.

Pokud tedy ČAK neměla jiné zdroje, připadalo na zpracování jejích připomínek období od 10. 11. do 26. 11. 1992. Ve skutečnosti však bylo času na zpracování připomínek patrně méně, neboť vládní návrhy se tehdy neopatřovaly několika kliknutími na myš.

Připomínky ČAK jsou opatřeny průvodním dopisem od JUDr. Karla Čermáka,[2] vám jistě známá legenda české advokacie a dvojnásobný předseda ČAK. V průvodním dopise JUDr. Čermák zdůrazňuje, že předkládané připomínky jsou výrazem nejen zájmů advokacie, ale že jsou vedeny snahou po legislativním zpřesnění nebo zdokonalení některých ustanovení.

Každý z nás asi takto vymezenou roli připomínek chápe. Vždyť víme, jak nás mnohdy „svrbí ruka" to či ono v zákoně jen trochu poopravit. Ponechám stranou tyto drobné či relativně drobné návrhy na úpravy a zaměřím se na několik připomínek, u nichž čas v onom retrospektivním pohledu přinesl a stále přináší jisté aktualizace.

Pojďme tedy za použití retrospektivně-chaotické metody vybrat několik k tomu vhodných připomínek ČAK a věnujme jim pozornost.

● K Čl. 9 odst. 2 – výklad právních norem

Připomínkované ustanovení obsahovalo (a dnes obsahuje jako odst. 3) právní normu, podle níž „Výkladem právních norem nelze oprávnit odstranění nebo ohrožení základů demokratického státu."

ČAK namítala:

a) nesystematičnost zařazení tohoto ustanovení a
b) hlavně nejasnost tohoto ustanovení. Dle ČAK lze sotva výkladem právních norem odstranit nebo ohrozit základy demokratického státu.

Námitka špatného systematického zařazení byla výsledkem pozorného čtení autorů připomínek ČAK a měla poněkud pikantní okolnosti, což možná autoři z ČAK netušili. Připomínkovaný odst. 2 měl nést číslo 3 a měl navazovat na ustanovení o – zkráceně řečeno – „materiálním jádru" Ústavy. Ustanovení o materiálním jádru však nebylo do vládního návrhu nakonec zahrnuto (bylo vypuštěno při projednání návrhu v LRV) a tak připomínkovaný odst. 2 (který měl být odstavcem 3) skutečně poněkud „visel ve vzduchu".

K zařazení „materiálního jádra" (dnes Čl. 9 odst. 2: „Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.") do Ústavy ČR bylo stručně řečeno přikročeno pod vlivem Václava Havla.[3] Traduje se, že se tak stalo díky profesoru Klokočkovi. Jak už jsem uvedl LRV návrh Ústavy ČR materiálního jádra zbavila. Nakonec patrně díky návrhu poslankyně Ivany Janů bylo materiální jádro do Ústavy ČR vráceno společnou zprávou výborů ČNR.

Poznámka:
Na tomto místě neodolám, abych nevyslovil poděkování doc. Radoslavu Procházkovi, který mi demaskoval metafyziku či spíše mystiku materiálního jádra.[4]

Nicméně naše ustanovení odst. 3 souvisí s oním materiálním jádrem v Čl. 9 odst. 2 jen volně. Zajímavě poukazuje autoritativní, alespoň u nás v rodině autoritativní, Beckův Komentář k Ústavě ČR,[5] na to, že tehdy připomínkovaný odst. 3 používá jinou terminologii než odst. 2 tedy jinou terminologii než ono materiální jádro.

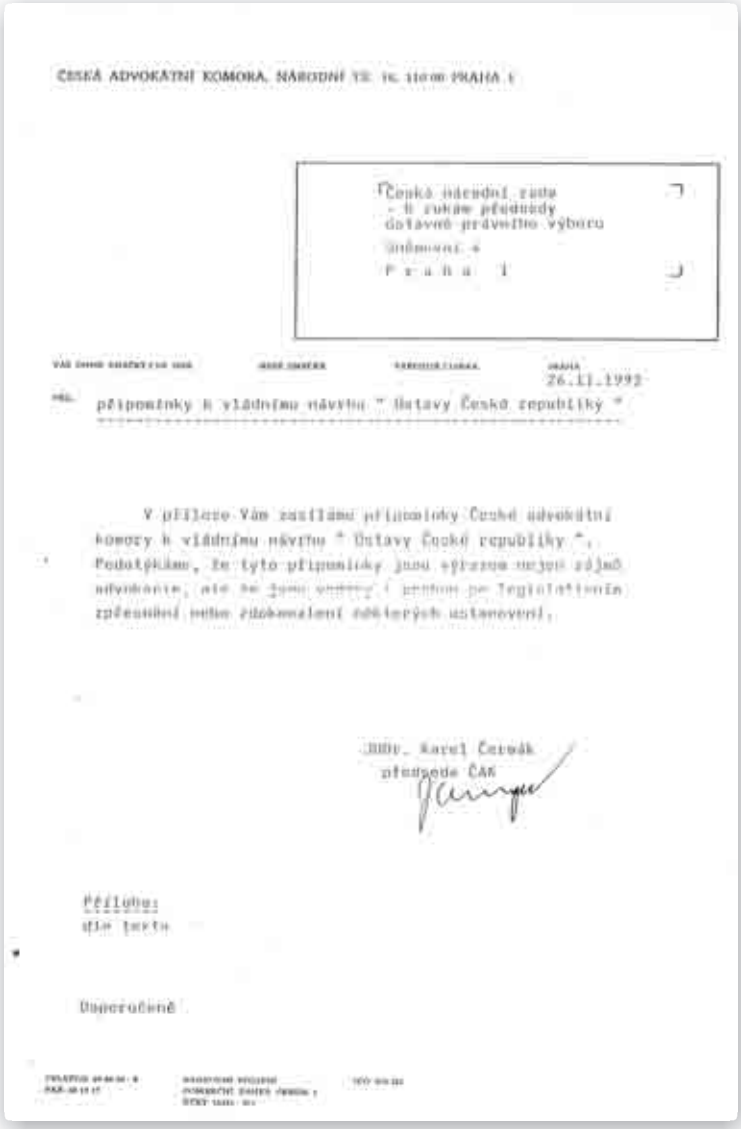
Zatímco Čl. 9 odst. 2 chrání „**náležitosti demokratického právního státu**" tak ze strany ČAK připomínkované ustanovení chrání „**základy demokratického státu**".

Výtka ČAK k nesystematičnosti zařazení odst. 2 v Čl. 9 tedy byla překonána vrácením materiálního jádra, tedy zařazením nového odst. 2 a přečíslováním. Nicméně jistá nesystematičnost či spíše zjevná nahodilost ve vazbě jednotlivých odstavců zde jak je vidět zůstala.

Závažnější se jeví námitka věcná. ČAK si nedovedla představit, že by **výkladem právních norem** mohly být ohroženy či narušeny základy demokratického státu. Je k zaznamenání, že důvodová zpráva k vládnímu návrhu zjevnou chybou odůvodnění k Čl. 9 zcela vynechala.

Zaznamenejme tedy bez větších úvah, že toto ustanovení Ústavní soud použil od přijetí Ústavy ČR v argumentaci ve více svých rozhodnutích.

To například u tak závažných nálezů jako je nález k návrhu na zrušení zákona o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (Nález č. 14/1994 Sb.). Rovněž v nálezu k Lisabonské smlouvě (Nález č. 446/2008 Sb.) v rámci předběžné kontroly mezinárodních smluv je ustanovení § 9 odst. 3 o výkladu právních předpisů použito jako podstatný argument.

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA, NÁRODNÍ TŘ. 16, 110 00 PRAHA 1

Česká národní rada
- k rukám předsedy
ústavně právního výboru
sněmovna 4
P r a h a 1

26.11.1992

věc: připomínky k vládnímu návrhu " Ústavy České republiky "

V příloze Vám zasíláme připomínky České advokátní komory k vládnímu návrhu " Ústavy České republiky ". Podotýkáme, že tyto připomínky jsou výrazem nejen zájmů advokacie, ale ve jsou snahy i prvkem po legislativním zpřesnění nebo zdůraznění některých ustanovení.

JUDr. Karel Čermák
předseda ČAK

Přílohy:
dle textu

Doporučeně

Advokátsky zajímavý je pak Nález Ústavního soudu ČR I. ÚS 459/06 týkající se odměny advokáta. Advokátka byla ustanovena jako opatrovník v době, kdy opatrovníku právní předpisy přiznávaly právo na odměnu podle advokátního tarifu. Působila však jako opatrovník v době, kdy už podle zákona neměla na tuto odměnu nárok. Ústavní soud zde potvrdil právo na odměnu a kromě legitimního očekávání přijal argumentaci stěžovatelky právě oním ustanovením § 9 odst. 3. Tedy ve prospěch advokátky přisvědčil aplikaci ustanovení o tom, že výkladem právních norem nelze ohrozit nebo odstranit základy demokratického státu.

Zaznamenejme ještě, že před 25 lety nebyla v ČR zdaleka věnována taková pozornost výkladovým metodám (mnohdy okultním) jako je tomu dnes a že tedy je jisté pozastavení se ČAK nad výkladovým ustanovením v samotné Ústavě pochopitelné.

Na závěr ještě podotknu, že se dnes přinejmenším v odborných debatách objevuje i taková argumentace, že ze strany ČAK připomínkované ustanovení odst. 3 § 9 brání Ústavnímu soudu v rušení ústavních zákonů. Ale to už by byla diskuse od našeho tématu odtažitá.

● **K Čl. 80 – právo na zákonného soudce**

ČAK ve stanovisku navrhovala výslovně v hlavě věnované moci soudní uvést: „**Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci.**“

K tomu ČAK uvedla dodnes zajímavou argumentaci. Toto ustanovení má být dle ČAK omezením moci soudní. Proto patří do Ústavy. Nepatří do Listiny jako základní právo. Nejde jen o ustanovení o soudní příslušnosti. Uvedla ČAK.

V současné době je problematika zachování práva na zákonného soudce v ČR aktuální. Z této pozice, někteří autoři (například Michal Sylla),[6] kritizují praxi rotace senátů Ústavního soudu zavedenou od roku 2016.

Abych citoval i „externí“, mimo rodinu stojící autory, tak Šimíček uvádí,[7] že od roku 1993 Ústavní soud vydal 155 nálezů, které se meritorně týkají práva na zákonného soudce.

Pravdou je, že ani v judikatuře a ani v literatuře se neobjevuje dilema nastolené tehdejší připomínkou ČAK. Totiž nezdá se, že by ustanovení zakazující odnětí zákonnému soudci bylo slabší jen proto, že je zařazeno „pouze“ v Listině. Nicméně za zaznamenání zde stojí fundamentální stanovisko ČAK, fundamentální tím, že míří k aktuální podstatě věci – jde o omezení moci soudní.

Aktuální diskusi probíhající v ČR zde nebudu reprodukovat, byť je aktuální vysoce mimo jiné i pro oblast trestního práva a byť jsem přesvědčen, že 25 let starý pohled ČAK by pro ni byl osvěžující.

Nicméně malou odbočku učiním k již zapomenuté argumentaci profesora Weyra. Ten mínil, že ustanovení „Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“ je nadbytečné. Argumentaci k tomu přinesl ve svém díle Československé právo ústavní. Jde o brilantní ukázku aplikace normativní teorie. Dochází k závěru, že tato právní norma stanoví jen, že zákonem stanovené kompetence mají být zachovány a tedy stanoví vlastně jen „to co má býti má býti“.[8]

Ustanovení však bylo obsaženo v prvorepublikové Ústavě, (k jejímž tvůrcům prof. Weyr patřil) a tak ho prof. Weyr hájil z hlediska historického vývoje a poukazoval až na ústavu z roku 1867 tedy na Základní zákon státní 144/1867 o moci soudcovské. Podle jeho Čl. 2: „**Organisace a kompetence soudů ustanoví se zákony zvláštními. Soudcové mimořádní mohou místo míti jen v případech v zákonech napřed určených.**“

A ještě zaznamenejme s advokátským uspokojením, že stanovisko ČAK zde obsahově předčilo stanoviska byť jistě ctihodných předsedů vyšších soudů (VS a NS). Ti se totiž ve stanoviscích zabývali jen otázkami struktury soudnictví a jmenováním soudců. Tento postoj, kdy se tváří v tvář obecnějším otázkám, zabývá česká justice jen sama sebou, byl tehdy snad pochopitelný, avšak představitelům justice ČR zůstal vlastní dodnes.

● **K Čl. 96 –**
úprava postavení státního zastupitelství v Ústavě

ČAK ve stanovisku navrhovala, aby:

a) postavení státního zastupitelství nebylo v Ústavě vůbec upravováno,

b) pokud bude státní zastupitelství do ústavy pojato, mělo být takové ustanovení **vyváženo ustanovením o poskytování právní pomoci**.

I toto stanovisko mi z historické perspektivy připadá zajímavé.

V připomínkovaném vládním návrhu bylo státní zastupitelství zahrnuto do moci soudní.

Stanovisko ČAK tak úplně oproti vládnímu návrhu převracelo pohled na úpravu postavení státního zastupitelství.

Téměř stejnými slovy jakoby ze stanoviska ČAK citoval, vystoupil následně poslanec Marek Benda na jednání parlamentní komise dne 27. 11. 1992.

> Posl. Benda: Navrhuji tento článek vypustit, protože ho pokládám za prvé za zbytečný a za druhé zcela nepatřící do hlavy čtvrté. Veřejná žaloba, státní zastupitelství není součást moci soudní, ale při nejlepším je to součást moci výkonné a i tam pokládám za zbytečné, aby byla jmenována. To je určitý systém, kterým stát, moc výkonná, podává žaloby. Rozhodně to nepatří do moci soudní a pokládám to za zbytečné jmenovat v ústavě.[9]

Vliv stanoviska ČAK je zde tedy zcela patrný. K zaznamenání je i to, že prokuratura ve svém stanovisku požadovala naopak daleko podrobnější úpravu, úpravu postavení generálního prokurátora, vyčlenění z moci soudní, ale přikláněla se ke stanovisku, že prokuratura je součástí moci výkonné. Viz stanoviska tehdejší prokuratury již ze 7. a 14. 8. 1992, která odkazují na projednání s místopředsedou vlády Janem Kalvodou.[10]

Snaha poslance Marka Bendy zjevně totožná se stanoviskem ČAK nakonec dopadla po poměrně složitých peripetiích tak, že stání zastupitelství v Ústavě zůstalo, ale stalo se součástí moci výkonné.

Dnes se ve veřejných diskusích projevuje snění českých státních zastupitelů o tom, že by státní zastupitelství mělo mít svou zvláštní hlavu v Ústavě a zatím by následovalo použití kouzelného slůvka „nezávislost" pro státní zastupitelství. Vzdálenost 25 let a připomenutí tehdejších dilemat proto neškodí a akcentujme i tehdejší požadavek ČAK – když má být v Ústavě státní zastupitelství, proč ne obhajoba.

● K Čl. 86 – výklad ústavních zákonů ústavním soudem

Podle vládního návrhu měl ústavní soud podávat výklad ústavních zákonů, je-li věc sporná.

Stanovisko ČAK tuto působnost Ústavního soudu striktně odmítalo.

Ustanovení bylo do vládního návrhu Ústavy zařazeno pod vlivem předcházející ústavní úpravy (ústavní zákon č. 91/1991 Sb., o Ústavním soudu ČSFR).

Věc byla snad ještě trochu složitější. „Slavná" Ústava 9. května přiznávala totiž právo podávat závazný výklad všech zákonů Předsednictvu Národního shromáždění. Takže pak vlastně přiřazení této výkladové role právě Ústavnímu soudu bylo z historického vývoje chápáno spíše jako, řekněme, překonání tohoto totalitního vlivu.

Při schvalování návrhu Ústavy bylo připomínkované ustanovení vypuštěno v souladu s připomínkou ČAK.

Avšak jestli se nemýlím, bylo slovenské řešení právě opačné a výkladová působnost ústavního soudu byla do nové Ústavy Slovenské republiky vtělena.

V poměrech ČR je aktuálně kritizována praxe tzv. „interpretativních výroků". Například autoři odlišného stanoviska ve věci Pl. 35/11 tvrdí, že jde o praxi, která se se v judikatuře Ústavního soudu ustálila a bylo by vhodné ji opustit. Taková praxe jde nad rámec působnosti ÚS a připívá k postavení ÚS jako třetí komory.

Závěry

Chtěl jsem se původně vyhnout hodnotícím soudům nad zkoumaným stanoviskem ČAK. Přesto se neubráním sdělení názoru, že to bylo stanovisko silné zabývající se problémy, které dodnes rezonují. A to i na rozdíl od tehdejších stanovisek představitelů moci soudní a prokuratury.

Takže i dnes mohu říci: díky Vám, pane doktore Čermáku.

Poznámky

1 Smoljak, L. – Svěrák, Z.: Vyšetřování ztráty třídní knihy.
2 Jak upozornil JUDr. Balík na jednání Konference o historii advokacie dne 3. 11. 2017 v Bánské Bystrici, sám JUDr. Čermák průvodní dopis nepodepsal, byť je jeho jméno na dopise vyznačeno, dopis podepsal v jeho zastoupení JUDr. Jiří Klouza, tajemník ČAK.
3 Svědčí o tom vpisky V. Havla do návrhu Ústavy u Čl. 9 návrhu Ústavy viz.: Chrastilová, B., Mikeš, P.: Václav Havel a jeho vliv na československý a český právní řád. Praha: ASPI, 2003.
4 Procházka, R.: Ľud a sudcovia v konštitučnej demokracii. Plzeň 2011, ISBN 978-80-7380-328-5
5 Syllová, J. in Mikule, Sládeček, Suchánek, Syllová: Ústava České republiky – komentář, C. H. Beck, Praha 2016, ISBN: 978-80-7400-590-9
6 Sylla, M.: Řízení před ústavním soudem a právo na zákonného soudce. In: Epravo.cz. Dostupné z: *https://www.epravo.cz/top/clanky/rizeni-pred-ustavnim-soudem-a-pravo-na-zakonneho-soudce-100125.html*
7 Šimíček, V.: Právo na zákonného soudce v České republice, Právník 2017 roč. 156 s. 826.
8 Weyr, F.: Československé PRÁVO ÚSTAVNÍ, Praha 1937, Melantrich a. s., s. 238.
9 Zápis z jednání komise PČNR pro přípravu ústavy České republiky ze dne 27. 11. 1992.
10 V listinné podobě uloženo v archivu PS ve složce ČNR VII 33 Doplněk k č. 280.

JUDr. Miroslav Sylla

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek – nestor slovenskej advokácie

RAMPÁŠEK, M.: **Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek – nestor slovenskej advokácie.** Bratislava : Slovenská advokátska komora 2017, 112 s.

Již tak bohatá knihovna prací o dějinách advokacie na Slovensku se v roce 2017 rozrostla o další zajímavé tituly. Jedním z nich je i recenzovaná publikace, vydaná Slovenskou advokátní komorou v ediční řadě biografií významných advokátů, v níž vyšly již knihy o Pavolu Országu Hviezdoslavovi, Ivanu Horváthovi, Janko Jesenském a Jánu Eugenu Kováčovi. Lze říci, že každá z těchto publikací přesahuje rámec medailonku jednotlivého advokáta, autoři vždy zasadili „svého“ advokáta do prostředí dobové advokacie v dobové společnosti.

Životopisy advokátů, které tvoří jeden z pilířů dějin advokacie, bývají zpracovávány za života protagonistů jako rozhovory, posléze jako kombinace vzpomínek pamětníků a písemností nezřídka přímo z pozůstalosti a až tam, kam paměť živých nedosáhne, z nekrologů, časopiseckých gratulací k významným životním jubileím a z archivních fondů.

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek patří k těm, jejichž památku uchovali a zpracovali jejich přímí potomci.

*„Táto publikácia vznikla z pera mladého advokáta **JUDr. Michala Rampášeka**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta. Zaiste aj táto skutočnosť prispela k tomu, že ide o publikáciu špecifickú, nakoľko obsahuje objektívny pohľad na osobu JUDr. Rampášeka s presahom do osobného prístupu autora k osobe JUDr. Vojtecha Rampášeka,“* píše předseda Slovenské advokátní komory Tomáš Borec v předmluvě knihy.

Životní osudy Vojtecha Rampáška byly bohaté a po většinu doby se odehrávaly v dobách, které advokacii nepřály. Právnická studia ukončil v roce 1938 na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, praxi vykonal krátce v období druhé Československé republiky u trnavského advokáta Štefana Schiffera, posléze v letech 1939 – 1940 u Dušana Úradníčka a Mateje Vaníčka. V období II. světové války absolvoval i vojenskou službu.

První vlastní advokátní kancelář provozoval v letech 1946 – 1948 v Bratislavě. Hned na počátku advokátní praxe byl Vojtěch Rampášek ustanoven dne 19. července 1946 obhájcem Vojtecha Tuky, odsouzeného Národním soudem dne 14. srpna 1948 k trestu smrti. Vojtech Rampášek pak žádal v Tukově zastoupení prezidenta Beneše o milost a zajistil, aby se odsouzený mohl před popravou ještě setkat se svojí manželkou.

Vojtech Rampášek, který byl nestraník, byl v 50. letech 20. století vybrán jako obhájce Dr. Th. Michala Buzalky v procesu s katolickými biskupy před Státním soudem v Bratislavě. V zápisu z porady pracovního kolektivu k přípravě procesu na Ministerstvu spravedlnosti ze 7. listopadu 1951 přitom vyplývá, že byl hledán spolehlivější obhájce, ze zápisu se podává, že *„soudruzi se ještě podívají po venkovských advokátech, v krajním případě by byl použit Rampášek“*.

Od 60. let 20. století byl Vojtech Rampášek především obhájcem v trestních věcech. *„Väčšia časť jeho agendy bola trestná. Mal v nej veľkú rutinu. Snáď nebolo väčšej trestnej kauzy, v ktorej by nebol obhajoval. Oplýval výbornými nervami a železným pokojom,“* vzpomínal na něj kolega z bratislavské AP č. 1 Edgar Prisender.

Přezdívku *Tatenko* si Vojtech Rampášek zasloužil pro svůj kolegiální a otcovský vztah k advokátním koncipientům a mladším kolegům. Získal ji po jedné z obhajob, kdy mu podle vzpomínek Ladislava Hannikera předseda senátu řekl, že se ujal obžalované jako její otec. Tehdy Rampášek použil trnavský výraz tatenko. *„A ten tatenko, tak sa u nás v Trnave oslovuje otecko. Pekne po trnavsky. Je to to isté a znie to lepšie,“* vysvětlil soudci.

Vojtech Rampášek odešel formálně do důchodu v roce 1981, ještě do 31. ledna 1989 byl však členem bratislavské AP č. 3. Po listopadu 1989 se k advokacii vrátil a vykonával ji ve své druhé advokátní kanceláři až do své smrti dne 11. listopadu 1995.

Autor pojednal o všech etapách dlouholetého advokátského působení svého dědečka. Připojil i vzpomínky řady osobností z advokacie a justice, mimo jiné například prvého předsedy Slovenské advokátní komory Antonína Blahy, advokátů Jána Havláta, Kataríny Pössové, Jána Čarnogurského, Petera Zelenaye i místopředsedy České advokátní komory Petra Poledníka.

Zajímavou knihu uzavírá autorův *List dedovi*:

„Pri písaní tejto knihy som sa o Tebe dozvedel oveľa viac, často som sa prichytil pri tom, ako sa vciťujem do pozície, ktorú v tých neľahkých časoch si ako advokát a otec rodiny musel

zažívať... Som presvedčený, že aj napriek zdanlivo neporovnateľným obdobiam, pretrvávajú určité nepísané princípy či zásady, ktoré sú vlastné človeku – advokátovi naprieč akémukoľvek časovému obdobiu. Nejde len o etiku výkonu povolania, ide o viac, ide o vlastné svedomie, vieru a hodnoty...“

Lze uzavřít, že právě pro tuto moudrost, která provází četbu celého Rampáškova životopisu, stojí kniha za mimořádnou pozornost. Na příkladu děda a vnuka Rampáškových se opětovně ukazuje pravdivost latinské sentence: *Verba movent exempla trahunt*.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík
právní historik, emeritní soudce Ústavního soudu ČR a advokát v Praze

Advokát
Vojtech „Tatenko“ Rampášek
nestor slovenskej advokácie

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.
V prípade záujmu o kúpu knihy kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo *ondrisova@sak.sk*

Tretie stretnutie advokátov v slovensko-maďarskom pohraničí
Ostrihom, 25. mája 2018

Slovenská advokátska komora
Maďarská advokátska komora
Budapeštianska advokátska komora
župné advokátske komory Györ-Moson-Sopron a Komárom-Esztergom

srdečne pozývajú

advokátov a advokátskych koncipientov na spoločné stretnutie, ktorého obsahom budú prednášky a diskusie na aktuálne témy súvisiace s cezhraničným poskytovaním právnych služieb na Slovensku a v Maďarsku.
Ide o v poradí tretie stretnutie, ktoré nadväzuje na úspešné podujatie organizované SAK v Štúrove (2012) a následne v Kúpeľoch Číž (2014). Tento rok sa bude konať po prvý raz na maďarskej pôde v pohraničnom meste Ostrihom.
Cieľom stretnutia je prostredníctvom odborných príspevkov a následnej diskusie vzájomne sa podeliť o informácie z oblasti aktuálneho legislatívneho vývoja, úpravy postavenia advokáta a voľného pohybu advokátov poskytujúcich právne služby cez hranice. Zároveň je podujatie príležitosťou na spoznanie kolegov a nadviazanie či posilnenie spolupráce medzi advokátmi.

Podujatie bude v maďarskom jazyku bez tlmočenia.

PREDBEŽNÝ PROGRAM

11:00
Príchod účastníkov a fakultatívna prehliadka historickej časti mesta
12:30
Spoločný obed
14:00 – 18:00
Odborná časť stretnutia, prednášky a diskusia v budove ostrihomského súdu
18:30
Spoločná večera v priestoroch ostrihomského hradu

Na podujatie sa nevzťahuje registračný poplatok.

Viac informácií o podujatí a podrobnosti ohľadom registrácie
Vám ochotne poskytne odbor medzinárodných vzťahov Slovenskej advokátskej komory
Mgr. Michaela Chládeková, PhD. – 02/204 227 44, *chladekova@sak.sk*

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:
JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Naďa Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 22. 3. 2018
Uzávierka redakčnej časti: 12. 4. 2018
Toto číslo vyšlo 27. 4. 2018

Slovenská advokátska komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:

   Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí prklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Slovenská advokátska komora

bulletin slovenskej advokácie